

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

3

**SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ
KOMİSYONU**

TUTANAK DERGİSİ

3 Temmuz 2013 Çarşamba

**SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ
KOMİSYONU**

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

3 Temmuz 2013 Çarşamba

---0---

K O N U

Sayfa

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısı (1/787) (Devam)

1:67

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:40

Hayati YAZICI (Gümrük ve Ticaret Bakanı)	(Rize)	1, 2, 13
Alaattin YÜKSEL	(İzmir)	1:2, 3:4
Orhan KARA SAYAR	(Hatay)	4
Emin Haluk AYHAN	(Denizli)	4:8, 10
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	8:10
Mustafa ÖZTÜRK	(Bursa)	10:11
Mahmut TANAL	(İstanbul)	11:12
Madde 1, 2		13
Madde 3		14
Emin Haluk AYHAN	(Denizli)	14:15, 16
Hayati YAZICI (Gümrük ve Ticaret Bakanı)	(Rize)	15, 16:17
Mahmut TANAL	(İstanbul)	15
Bir Temsilci		16
Nihat ZEYBEKÇİ	(Denizli)	16
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	16
Madde 4		17
Alim IŞIK	(Kütahya)	17:18, 21:22, 23, 24
Emin Haluk AYHAN	(Denizli)	18, 20, 21, 23
Hayati YAZICI (Gümrük ve Ticaret Bakanı)	(Rize)	18:19, 20:21, 22, 23, 24, 25, 26
Ünal KACIR	(İstanbul)	19, 21, 24, 25
Soner AKSOY	(Kütahya)	19, 20
Hüseyin ÜZÜLMEZ	(Konya)	19:20
Mustafa ÖZTÜRK	(Bursa)	20
Mahmut TANAL	(İstanbul)	20, 23:26
Nihat ZEYBEKÇİ	(Denizli)	21
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	22:23, 24, 26
Önerge		27
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	27:28, 29, 32:33,

		34
Alim IŞIK	(Kütahya)	27, 32
Emin Haluk AYHAN	(Denizli)	27, 33
Alaattin YÜKSEL	(İzmir)	28:29, 30:31, 33:34
Ünal KACIR	(İstanbul)	28, 29, 35
Hayati YAZICI (Gümrük ve Ticaret Bakanı)	(Rize)	31:32, 33, 34, 35
Mahmut TANAL	(İstanbul)	32, 34
Fuat ENGİN (Tüketici Örgütleri Federasyonu Temsilcisi)		34
Sıtkı YILMAZ (Tüketici Dernekleri Federasyonu Başkanı)		34:35
Önerge		35
Hayati YAZICI (Gümrük ve Ticaret Bakanı)	(Rize)	35, 36, 40
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	35, 36
Alim IŞIK	(Kütahya)	36
Ünal KACIR	(İstanbul)	36
Mustafa ÖZTÜRK	(Bursa)	36, 39, 40
Mahmut TANAL	(İstanbul)	36, 39
Sıtkı YILMAZ (Tüketici Dernekleri Federasyonu Başkanı)		37:38, 39:40
Fuat ENGİN (Tüketici Örgütleri Federasyonu Temsilcisi)		37
Aysel CAN EKŞİ (Tüketiciyi Koruma Derneği Genel Başkan Yardımcısı)		38:39
Bayram KISIKLI (Türkiye Tüketicileri Koruma ve Eğitim Vakfı Başkanı)		39
Nihat ZEYBEKÇİ	(Denizli)	40
Tüketiciyi Koruma Derneği Temsilcisi		40
İKİNCİ OTURUM		41:67
Madde 5, 6		41
Madde 7, 8		42
Önerge		42
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	42, 43
Nihat ZEYBEKÇİ	(Denizli)	42:43
Hayati YAZICI (Gümrük ve Ticaret Bakanı)	(Rize)	43
Madde 9		43
Emin Haluk AYHAN	(Denizli)	43, 44
Ramazan ERSOY (Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdür Vekili))		43:44
Hayati YAZICI (Gümrük ve Ticaret Bakanı)	(Rize)	44, 45, 46
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	44:45, 46, 47
Sıtkı YILMAZ (Tüketici Dernekleri Federasyonu Başkanı)		45
Ünal KACIR	(İstanbul)	45:46
Özgür ÖZEL	(Manisa)	47
Nihat ZEYBEKÇİ	(Denizli)	47
Madde 10		47
Madde 11		48
Önerge		48
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	48
Gerekçe		48
Hayati YAZICI (Gümrük ve Ticaret Bakanı)	(Rize)	48
Madde 12, 13, 14		49
Emin Haluk AYHAN	(Denizli)	49
Hayati YAZICI (Gümrük ve Ticaret Bakanı)	(Rize)	49

Avni DİLBER (Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdür Yardımcısı)		49
Madde 15		49:50
Sıtkı YILMAZ (Tüketici Dernekleri Federasyonu Başkanı)		50
Ünal KACIR	(İstanbul)	50, 51:52
Hayati YAZICI (Gümrük ve Ticaret Bakanı)	(Rize)	50, 51
Ramazan ERSOY (Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdür Vekili))		50:51
Madde 16, 17, 18		52
Sıtkı YILMAZ (Tüketici Dernekleri Federasyonu Başkanı)		52, 53
Ramazan ERSOY (Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdür Vekili))		52:53
Hüseyin ÜZÜLMEZ	(Konya)	53
Hayati YAZICI (Gümrük ve Ticaret Bakanı)	(Rize)	53, 54:55
Çiğdem AYÖZGER ÖNAL (Tüm Telekomünikasyon İş Adamları Derneği Temsilcisi)		54
Nihat ZEYBEKÇİ	(Denizli)	54
Ümit ÖZGÜMÜŞ	(Adana)	54:55
Aysel CAN EKŞİ (Tüketiciyi Koruma Derneği Genel Başkan Yardımcısı)		55
Madde 19, 20		55
Madde 21		55:56
Madde 22, 23, 24		56
Madde 25		56:57
Madde 26, 27		57
Nihat ZEYBEKÇİ	(Denizli)	57
Hayati YAZICI (Gümrük ve Ticaret Bakanı)	(Rize)	57:58, 59
Emin Haluk AYHAN	(Denizli)	58
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	58, 59
Ramazan ERSOY (Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdür Vekili))		58:59
Madde 28, 29		59
Madde 30		59:60
Önerge		60
Gerekçe		60
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	60, 61
Hayati YAZICI (Gümrük ve Ticaret Bakanı)	(Rize)	60, 61
Oğuz ŞAHİN (Tüketicinin Korunması ve Gözetimi Genel Müdürlüğü Ticari Reklamlar ve İlanlar Dairesi Başkanı)		60, 61
Sıtkı YILMAZ (Tüketici Dernekleri Federasyonu Başkanı)		60
Mustafa ÖZTÜRK	(Bursa)	60
Önerge		61
Ömer SELVİ	(Niğde)	62
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	62
Hayati YAZICI (Gümrük ve Ticaret Bakanı)	(Rize)	62
Önerge		62
Mustafa ÖZTÜRK	(Bursa)	62
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	62
Hayati YAZICI (Gümrük ve Ticaret Bakanı)	(Rize)	62
Madde 31		62:63
Sıtkı YILMAZ (Tüketici Dernekleri Federasyonu Başkanı)		63, 66
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	63, 64, 65, 66
Kubilay AYKOL (Bankalar Birliği Temsilcisi)		63, 66

Hayati YAZICI (Gümrük ve Ticaret Bakanı)	(Rize)	64, 65, 66, 67
Ömer SELVİ	(Niğde)	64:65
Beyhan HAMURCU (Komisyon Uzmanı)		65
Ekrem KESKİN (Türkiye Bankalar Birliği Genel Sekreteri)		65
Komisyon Uzmanı		66
Aysel CAN EKŞİ (Tüketiciyi Koruma Derneği Genel Başkan Yardımcısı)		66

Açılma Saati: 10.48

Kapanma Saati: 17.35

3 Temmuz 2013 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.48

BAŞKAN: M. M ücahit FINDIKLI (Malatya)

BAŞKAN VEKİLİ: Hüseyin ÜZÜLMEZ (Konya)

SÖZCÜ: Halil MAZICIOĞLU (Gaziantep)

KÂTİP: Mustafa ÖZTÜRK (Bursa)

_____0_____

BAŞKAN – Sayın Bakanım, çok değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, değerli davetliler, kıymetli basın mensupları; hepiniz hoş geldiniz.

Yeterli çoğunluğumuz vardır, gündemimizde yer alan konuları görüşmek üzere toplantıyı açıyorum.

Bugün Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanan ve 4/6/2013 tarihinde Başkanlığa sunulan ve Başkanlıkça 7/6/2013 tarihinde tali komisyon olarak Adalet, Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm, Plan ve Bütçe ile Avrupa Birliği Uyum komisyonlarına, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen **(1/787) esas numaralı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısı'nı** görüşmek üzere toplanmış bulunuyoruz.

Komisyonumuzun 13/6/2013 tarihinde yapılan toplantısında (1/787) esas numaralı Tasarı ile Ardahan Milletvekili Ensar Ögüt'ün (2/34) esas numaralı 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi, Ardahan Milletvekili Ensar Ögüt'ün (2/49) esas numaralı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi, BDP Grup Başkan Vekili Hasip Kaplan'ın (2/109) esas numaralı Kredi Kartları Faizlerinin İndirilmesi Hakkında Kanun Teklifi, İzmir Milletvekili Alaattin Yüksel'in ve Mustafa Moroğlu'nun (2/280) esas numaralı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu ile Bankacılık Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi, İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın (2/461) esas numaralı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın (2/576) esas numaralı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Adana Milletvekili Ali Halaman'ın (2/726) esas numaralı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi birbirleriyle ilgili görüldüğünden İç Tüzük'ün 35'inci maddesi gereğince birleştirilerek görüşülmesi ve görüşmelerde (1/787) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın esas alınması kararlaştırılmıştı.

Yine, bu toplantıda alınan karar gereğince, tasarının daha ayrıntılı incelenmesini teminen bir alt komisyon kurulması kararlaştırılmıştı. Hatay Milletvekili Orhan Karasayar başkanlığında, Bursa Milletvekili Mustafa Öztürk, Denizli Milletvekili Emin Haluk Ayhan, İzmir Milletvekili Mehmet Ali Susam ve Niğde Milletvekili Ömer Selvi'den oluşan alt komisyon, çalışmalarını tamamlamış olup alt komisyon rapor ve metni üyelerimize dağıtılmıştır.

Görüşülen tasarı ve tekliflerle yakın ilgisi bulunan, İzmir Milletvekili Alaattin Yüksel'in Komisyonumuza 8/10/2012 tarihinde havale edilen (2/882) esas numaralı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu ile Bankacılık Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin de tasarı ile birleştirilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geneli üzerinde görüşmeleri tamamlamıştık.

Sayın Bakan, genel bir...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Başkan, ben çok kısa, izniniz olursa tabii ki, Komisyona bir takdim yapmak istiyorum.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) - Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun efendim.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Sayın Başkan, benim iki kanun teklifim olacak ama son okuduğunuzu tam anlayamadım, acaba o mu? Bize gönderilen bildirimlerde yok çünkü.

BAŞKAN – (2/882).

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Evet. Yani, yeni girmiş herhâlde, sabah aramıştım.

BAŞKAN – Evet.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) - Tamam, peki.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Zaten yeni geldiği için şimdi oyladım, ilave ettim.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) - Öyle mi?

BAŞKAN – Evet, tabii.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakanım.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Sayın Başkanım, değerli üyeler; önemli bir tasarıyı müzakere ediyoruz. Sayın Başkanın da ifade ettiği gibi, daha önce yapılan toplantıda alt komisyona sevk edilmiş ve orada da gerçekten özenli bir çalışma sonucu alt komisyon, raporu sunmuş. Bu tasarı, hedef kitlesi itibarıyla, bildiğiniz gibi, insanımızın tamamını yani Türkiye’de yaşayan -hatta yurt dışından gelenler dâhil de elbette ki bu kanundan faydalananak- 76 milyonun tamamını ilgilendiren bir kanun tasarısı.

Bu alana ilişkin düzenleme, 1995 yılında çıkartılmış 4077 sayılı Kanun, 2003’te değişiklik yapılmış ama gelişen ticari faaliyetlerin etkinliği, çeşitliliği, yoğunluğu itibarıyla ticari faaliyetlerin sürdürülmesi konusunda geliştirilen yeni yöntemler karşısında elbette ki mevcut kanun tüketicinin hukukunu korumada yetersiz kalmış ve böyle bir tasarı uzun süreli bir çalışma sonucu hazırlanmış, Meclise sunulmuştur.

Kısaca, bu tasarıyla, tüketicilerin hak arama yolları kolaylaştırılıyor, hedef bu ve değişen yeni satış yöntemleri karşısında tüketici haklarına ilişkin daha korunaklı bir alan oluşturuluyor. Yine, Meclisimiz yeni Türk Ticaret Kanunu, Borçlar Kanunu’nu çıkarttı, yürürlüğe kondu. Elbette ki yeni Türk Ticaret Kanunu, yeni Borçlar Kanunu’yla alakalı tüketici hukuku arasında uyumun sağlanması hedefleniyor ve bunların yanında Avrupa Birliği yönergelerine ilişkin sürdürülen müzakerelerde Avrupa Birliğinin oluşturduğu standartların tüketici hukuku alanında da Türkiye’ye kazandırılması hedefleniyor. Tüketici haklarının aranması noktasında bürokratik işlemlerin azaltılması bu tasarıyla hedeflenmiş, uygulamada karşılaşılan sorunların giderilmesi amaçlanmış ve tüketici haklarına ilişkin yaptırımların daha etkin hâle getirilmesi, fazla olup bir tarafı tamamen öldürecek noktaya vardıracak düzenlemelerin hayatın oluşuna uygun, cezada adalet ve caydırıcılık ölçütleri dikkate alınmak suretiyle bir ceza yaptırım süreci bu tasarıyla öngörülmüş ve tüketiciye tanınan hakların tahkim edilmesi çerçevesinde tüketici hakem heyetlerinin çalışmaları ve tüketici hakem heyetlerinde bir raportör kadrosu ihdas edilmek suretiyle görevlendirilmeleri, tüketici hakem heyetlerinin daha etkin, daha seri, daha kurumsal bir çalışma sürdürmeleri hedeflenmiş, bu çerçevede düzenlemeler getirilmiştir.

Genel hatlarıyla bunları ifade edebilirim. Tabii ki maddeler üzerinde müzakere yapılırken özellikle tartışmaya konu olan, işte, finans kuruluşlarının, bankaların faiz dışı gelir kalemleri var. İşte, konut üretimiyle alakalı alanlar var. Bu alanlara ilişkin de tartışmaları dikkate almak suretiyle, Türkiye’nin ihtiyaçları ve tüketici hukukunun korunması bağlamında yeni formülasyonlar getirilmiştir.

Hedefimiz bu çalışmalarla, son olarak şunu ifade etmek istedim: Bilinçli tüketici... Tüketicuyu bilinçli hâle getirmek ve elbette ki tacir ve sanayicimizin de basiretli olmasını sağlamak. Tüketici ne kadar bilinçlenirse, tüketici hakları alanındaki algı ne kadar geliştirilirse aynı zamanda biz üretim alanında da kalitenin artmasını sağlamış oluruz. Tüketici bilincinin gelişmesi elbette ki ona mal ve hizmet satan kesimin de sattığı, ürettiği ürün ve hizmetin kalitesinin artırılması noktasında daha da özenle dikkat edeceği, hassasiyet göstereceği inancını taşıyoruz. Böylesine ekonomik hayatın tamamını etkileyecek bir düzenleme bugün Komisyonunda görüşülecek.

Ben bugüne kadar katkı vermiş olanlara, bugünkü müzakere sürecinde katkı verecekler şimdiden teşekkür ediyorum. Türkiye’ miz için, insanımız için hayırlı sonuçlara vesile olması dilekleriyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Metinle birleştirdiğimiz bir teklif var. O teklif sahibine de bir beş dakika söz vereceğim kendi teklifiyle ilgili.

Sayın Yüksel, buyurun.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – (2/882)’yle ilgili, benim aslında daha önce verdiğim kanun teklifim. Yani, (2/280) de (2/882) de birbirine benzer, sadece orada yeni ilave maddeler var. Bu kanun teklifini vermemdeki amaç, gerekçem: Bankalar kredi

kartlarından “kart aidatı” ve “yıllık ücret”, mevduat hesaplarından ise “hesap işletim ücreti” gibi adlar altında ücretler almaktadır. Tüketici hakem heyetlerinin ve mahkemelerin alınan bu ücretlerin haksız olduğu ve iade edilmesi gerektiği yönünde vermiş olduğu binlerce karar olmasına rağmen bankalar itiraz etmeyen vatandaşlardan bu ücretleri almaya devam etmekte. İtiraz edip parasını geri alanlardan dahi sonraki yıllarda tekrar aynı kesintiler yapılmaya devam etmektedir. Nitekim bankalar “kredi kartı ücret ve komisyonları” adı altında 2009 yılında 4 milyar 542 milyon 244 bin TL, 2010 yılında 4 milyar 398 bin TL, 2011 yılının altı ayında 2,5 milyar TL -yani eski parayla katrilyon bunlar- gelir elde etmişlerdir. Sadece bu da değildi. En son verdiğimiz soru önergesinde, Sayın Bakanın yanıtlarından anladığımız, sadece 2011 yılında bankaların toplam kârı 19 milyar 320 milyon iken bunun bankacılık hizmetleri gelirleri altındaki sözünü ettiğimiz ücretler, haksız ücretler, alınan ücretlerden toplam alınan rakam 19 milyar 320 milyon liranın içinde 13 milyar 292 milyon Türk lirasıdır. Yani, bankaların gelirlerinin yüzde 68,7’si faaliyet gelirleri dışındaki bankacılık hizmetleri gelirlerinden elde edilmektedir. Hatta buna gayri nakdi kredilerden alınan ücret, komisyon ve sigortayı ilave ederseniz bu rakam yüzde 88,5’a kadar çıkmaktadır.

Bankacılık sektörünün 2009 yılı kârının 20 milyar 75 milyon lira, 2010 yılı kârının 21,9 milyar lira, 2011 yılı ilk dokuz aylık dönemindeki kârının 14 milyar 620 milyon lira olduğu düşünülürse, bu kârların yaklaşık sadece kredi kartıyla ilgili yüzde 23 civarında bir oranda olduğu görülmektedir.

Halkımız bankacılık sektörü için bu tablo aslında büyük bir başarısızlık göstergesidir. Asıl faaliyet alanlarının dışında kâr oranları toplanmaktadır ama bu yurttaşlarımız içinse bir trajedidir. Zira tüketici hakem heyetleri ve mahkemelere gitmeleri durumunda bu sözünü ettiğimiz 13 milyarın üzerindeki bir rakam yurttaşların cebinde kalacaktır.

Zaten tüketicilerimiz, yüzde 70 gibi dolaylı vergilerle ciddi bir şekilde, yani özellikle güçsüzler, özellikle yoksul halkımız bu yüzde 70 gibi dolaylı vergilerle ciddi bir şekilde sömürülmektedir. Aslında gerek Anayasa’da gerek Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun gerekse Banka ve Kredi Kartları Kanunu’nda banka müşterilerini koruyucu hükümler mevcuttur fakat bankalar müşterileriyle yaptıkları sözleşmelere Türk Ticaret Kanunu’ndaki bazı ifadeler ve en önemlisi kanunlarda açık bir yasak olmamasına dayanarak müşteriye herhangi bir bilgilendirmede bulunmadan hesap işletim ücreti, kredi kartı aidatı gibi kesintiler yapmaktadırlar. Sayın Bakanımızın son zamanlarda açıkladığı rakam, bu 65 kaleme çıktığı görülmektedir. Anayasa’nın 172’nci maddesine göre devlet tüketicileri ve koruyucu aydınlatıcı tedbirler alır. Tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik eder. Dolayısıyla söz konusu haksız uygulamalar karşısında tüketicileri korumak hükümetin görevidir. 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’un 6’ncı maddesiyle sözleşmelerdeki haksız şart düzenlenmiş, satıcı ve sağlayıcının tüketiciyle müzakere etmeden tek tarafı olarak sözleşmeye koyduğu tarafların sözleşmeden doğan hak ve yükümlülüklerinde iyi niyet kuralına aykırı düşecek biçimde tüketici aleyhine dengesizliğe neden olan sözleşme koşulları haksız şarttır. Taraflardan birinin tüketicinin oluşturduğu her türlü sözleşmede yer alan haksız şartlar tüketici için bağlayıcı değildir. Eğer bir sözleşme şartı önceden hazırlanmamışsa ve özellikle standart sözleşmede yer alması nedeniyle tüketici içeriğine etki edememişse, o sözleşme şartının tüketiciyle müzakere edilmediği kabul edilir. Sözleşmenin bütün olarak değerlendirilmesinden standart sözleşme olduğu sonucuna varılırsa, bu sözleşmedeki bir şartın belirli unsurlarının veya münferit bir hükmünün müzakere edilmiş olması, sözleşmenin kalan kısmına bu maddenin uygulanmasını engellemez.

4077 sayılı Kanun’a dayanılarak hazırlanan Tüketici Sözleşmesindeki Haksız Şartlar Hakkında Yönetmelik’in 7’nci maddesindeyse; satıcı, sağlayıcı ve kredi veren tarafından tüketiciyle akdedilen sözleşmede kullanılan haksız şartlar batıldır” hükmü yer almaktadır.

5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu’nun 24’üncü maddesinin ilk fıkrasında da; “Kart çıkaran kuruluşlar ile kart hamilleri arasındaki ilişkiler, bu Kanun ve ilgili diğer mevzuat çerçevesinde en az 12 punto ve koyu siyah harflerle hazırlanacak yazılı sözleşmeyle düzenlenir. Sözleşmenin bir örneği kart hamiline ve varsa kefile verilir.” denmektedir.

Görüldüğü gibi, Anayasa ve kanunlar iyi niyetli bir şekilde uygulansa yurttaşların cebinden yılda 13-14 milyar liralık haksız bir şekilde alınan paralar bankalara aktarılmayacaktır. Nitekim tüketici hakem heyetleri bu kanunlara dayanarak yapılan başvurular sonucunda kredi kartı ücreti altında yapılan kesintilerin müşteriye iade edilmesine hükmetmektedir.

Şimdi biz, bu kanun teklifiyle tüketici hakem heyetleri ve mahkemelerin söz konusu kararlarının genel bir kural hâline getirilmesini amaçladık. Böylece hem işleyiş Anayasa ve kanunlarla uyumlu hâle gelecek hem de ağır vergiler, enflasyon ve diğer haksız ücretler nedeniyle yoksulluğu her geçen gün katlanarak artan halkımızın korunması sağlanacaktır. Bu amaçla verdiğimiz bir kanun teklifidir ve ilaveten bu 882’de de, tüketici hakem heyetleri ve mahkemelerin verdiği binlerce karar olmasına rağmen, dediğim gibi, bu tüketicilerin başvurmaması hâlinde bu haksız kazançlar bankaların cebinde kalmaya devam etmektedir. Bu kanun teklifiyle de, yeni

verdiğimiz kanun teklifiyle de ilaveten amaç, yeni iki madde var, burada “Kredi kartı verenlerin kredi kartı sahiplerinden kart kullanım ücreti, kart aidatı ve yıllık ücret gibi adlar altında 1 Ocak 2009 tarihinden itibaren tahsil etmiş oldukları ücretler, herhangi bir başvuru aranmaksızın altmış gün içinde iade edilir.” diye bir madde getiriyoruz. “Kapatılmış kredi kartlarından alınan ücretler ise altmış gün içinde 6252 sayılı Kanun gereğince açılan ve İBAN numaraları Bankalar Kurulunun 2011/2531 sayılı kararında belirtilmiş olan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına ait özel hesaplara aktarılır.” diyoruz.

Aynı şekilde, bankaların mevduat hesabı sahiplerinden hesap işletim ücreti ve yıllık ücret gibi adlar altında 1 Ocak 2009 tarihinden itibaren alınan ücretlerin de yine altmış gün içinde herhangi bir dava açmaksızın iadesi sağlanmalıdır, kapanan hesapların da, bir önceki maddede olduğu gibi, Bakanlar Kurulu kararı gereğince Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına ait özel hesaplara aktarılmalıdır. Böylece hem mahkemelerdeki iş yükü azalacaktır hem bankalar haksız elde ettikleri kazançları hiç olmazsa bir bölümünü yurttaşlarımıza iade etmiş olacaklardır.

Tasarının üzerinde konuşacağız ama ne yazık ki tasarıda getirilen yeni hükümlerle artık tüketicilerin bu konuda dava açmaları bile engellenmektedir. Aslında Bakanın çok iyi niyetle başlattığı bu kanun tasarısı, Anayasa hükmüne göre tüketicilerin haklarını koruyan değil, bankaları tüketicilere karşı koruyan yeni bir tasarımı burada görüşüğümüzü belirtiyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, şimdi, komisyon çalışmalarıyla ilgili Alt Komisyon Başkanı Hatay Milletvekili Sayın Orhan Karasayar’a söz veriyorum, buyurun.

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, değerli sivil toplum üyesi katılımcılar; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biz, yasa tasarısını alt komisyonda, komisyon üyesi arkadaşlarımız, sivil toplum üyesi katılımcı arkadaşlarımızla birlikte en ince ayrıntılarına kadar tartıştık, değerlendirdik. Arkadaşlarımız tasarının maddeleriyle ilgili görüşlerini geniş bir şekilde iletiler. Söz isteyen tüm arkadaşlarımıza sonuna kadar söz vererek bu noktaya getirdik. Tabii, sağ olsun, Komisyon üyesi arkadaşlarımız, muhalafet olsun, iktidardan arkadaşlarımız olsun, sivil toplum üyesi arkadaşlarımız olsun, tüm birikimlerini, gerek tüketicilerin gerek satıcıların yaşayacağı, yaşamış olduğu sorunları, sıkıntıları dile getirerek, ayrıntılı bir şekilde değerlendirerek tasarımı alt komisyonda görüşmelerimizi bitirdik. İnaniyorum ki, bu görüşmeler sonucunda tüketicilerimiz noktasında çok ciddi gelişmeler, çok ciddi düzenlemeler yapıldı, bunun olumlu tepkilerini tüketicilerimizden de aldık. Üreticiler noktasında söylemleri olan oldu fakat bizim de burada amacımız, sizlerin, Komisyon Başkanımızın, Bakanımızın, ilgili arkadaşlarımızın da söylediği gibi, tüketiciyi korumak. Bunu yaparken de Türkiye’deki üretim standartlarını yükseltmek, bununla beraber Türkiye’deki tüketicilerimizin haklarını her hâlükârda rahat bir şekilde aramaları. Bu doğrultuda tasarımızı alt komisyonumuzda sonuçlandırdık.

Ben, emeği geçen arkadaşlarıma hepsine ayrı ayrı teşekkür ediyorum, inşallah üst komisyonda da arkadaşlarımız görüşlerini bildirecekler. İnaniyorum ki tüketicilerimiz açısından çok güzel bir uygulama, çok güzel bir tasarı olacak. Birçok yenilik getirdiğimiz bu tasarıyla da haklarını daha etkili bir şekilde arayacaktır tüketicilerimiz.

Tüm arkadaşlarıma tekrar teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz.

Biz de, alt komisyonda görev alan başta sizin şahsınızda tüm alt komisyon üyesi arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

Alt komisyon üyesi arkadaşımız Sayın Ayhan, buyurun.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ediyorum.

Ben, belki diğer alt komisyon üyesi arkadaşlara da söz verirsiniz diye daha önce söz istememiştim ancak sanıyorum Sayın Başkanın yeterli gördünüz ama bu arada ben de bir şeyler ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, Komisyonun değerli üyeleri, Sayın Bakan ve Yardımcısı, kıymetli bürokrat ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Ayrıca, Komisyonda kurum ve tüzel kişiliklerini temsil eden katılımcılara da saygı ve sevgiler sunuyorum.

Alt Komisyon Başkanı Sayın Orhan Karasayar Bey’in riyasetinde bize sağladığı çalışma kolaylığı ve komisyonun diğer üyelerinin gösterdikleri yakın mesai arkadaşlığı için öncelikle teşekkür etmek istiyorum. Sayın Bakanın bu konuda çalışan ekibinin gayretleri için de onları kutluyorum.

Gerçekten Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yaklaşık on sekiz yıl önce yürürlüğe giren, vatandaşlarımızın tamamını doğrudan ilgilendiren 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’un ve ikincil mevzuatının uygulanması sırasında ortaya çıkan

problemler var. Bu kanunun geliş amaçlarından bir tanesi bu. O dönem gündemde olmayan, tüketiciyi doğrudan ilgilendiren yeni konular da ortaya çıktı. Ayrıca, Avrupa Birliğiyle yürütülen katılım müzakereleri sırasında gündeme getirilen konuların kanuna aktarılması da lazım. Hükümet tasarımı bunun için getirdi. Medise getirilen çalışmanın hazırlık safhasının uzun sürdüğü ve hazırlanmasında yoğun gayret sarf edildiği de görülüyor. Bu bakımdan, bürokrasiye hazırlık safhasındaki yoğun gayretlerinden dolayı tekrar teşekkür ediyorum.

Tasarımın tamamını incelediğimizde, bazı kanunlarda halen yürürlükte bulunan kanunun getirmiş olduğu hakların da gerisine gidildiğini görmek mümkündür.

Diğer taraftan, tüketiciyi korumak amacıyla getirilen sözleşme yapma mecburiyeti gibi bazı yükümlülükler tüketicilere ek yükler de getirecek. AB mevzuatı çerçevesinde hazırlandığı iddia edilen bu daraltıcı hükümlerin tasarıya ilave edilmiş olması düşünülemez. AB mevzuatında tam bir harmanizasyon gerektiren direktiflere iki ayrı yönüyle bakmak lazım. Bir de, asgari koşulları belirleyen direktifler olmak üzere iki türden mevzuat bulunuyor. Tasarımın gerekçesine atıf yapılan direktiflerin hangi türden direktif olduğu bilinmiyor. Tam harmanizasyon gerektiren direktif olmuş olsa bile, AB üyeliğimizin ne zaman gerçekleşeceği bilinmediğinden şimdiden direktifi olduğu gibi Türkçeye tercüme etmeye gerek yoktur. Diğer taraftan, AB direktifinin üzerinde bir koruma sağlayan yasaya da AB'nin diyebileceği hiçbir şey yoktur.

Tasarımın bazı maddelerine ilişkin görüşlerimizi de burada ifade etmek istiyorum. Kısaca geçeceğim her birinde tekrar görüşmek mümkün olduğu için.

Tasarımın 2'nci maddesi sırasında, iktidar grubu milletvekillerince Alt Komisyon üyeleri arkadaşlar tarafından verilen önerenin Hükümetin talebi doğrultusunda verildiği düşünüldüğünde, Hükümetin koordinasyon içinde çalışmadığı, tasarılarının ciddiyetle müzakere edilmediği "Ben bu kanunu çıkarayım da nasıl olursa olsun" düşüncesinin hâkim olduğu anlaşılmaktadır. Diğer tasarılar da benzer durumlar görüldüğünden, AKP Hükümetinin bu tutumunun yadırganacak bir tarafı bizim açımızdan bulunmamaktadır.

3'üncü maddede Hükümet tasarısı (K) bendindeki tüketici tanımı tasarıdaki bize göre yetersizdir.

Tasarımın 3'üncü maddesinin (M) bendindeki tüketici tanımı da yetersizdir. İthal ürünlerde sorumluluğunun ithalatçı ve satıcıda olduğu düşünülse bile, üreticinin Türkiye'deki temsilcisinin de piyasaya arz edilen mal ve hizmetlerden sorumlu olması gerekir.

4'üncü maddeyle kanunun öngördüğü sözleşmelerin ilkeleri belirtilmektedir. Satıcılar tarafından mal ve hizmetin bir sözleşme karşılığı tüketiciye sunulması durumunda sözleşmeler için uygulanacak damga vergisinden dolayı sunulan mal ve hizmetlerin bedeli artmış olacaktır. Burada damga vergisine ilişkin bir muafiyet getirilmelidir.

Bu maddenin üçüncü fıkrası bu tasarımın en önemli hususlarından biridir bize göre. Bu fıkra "Bakanlığın görüşü alınarak BDDK tarafından belirlenir." denilmektedir, Bakanlığın olumlu görüşüne bile ihtiyaç hissedilmemektedir. Böyle bir bakanlık nasıl tüketicinin hakkını koruyacaktır? Şu anda elimizde Alt Komisyon görüşme tutanakları olmadığı ve bu tutanaklar bizden esirgendiği için görüşmeler esnasında 19 milyar TL, gerçi benden bir önce konuşan arkadaşımız ifade etti ama, belirlenen meblağ, hafızamızda yer eden meblağ, bankaların geçen yılki ücret, maaş ve komisyon gelirlerinin eğilimini ve kararını iktidarın değiştirmediğini dikkate aldığımızda, AKP Hükümetinin faiz lobileriyle birlikte hareket ettiğini bu tasarıda da gösterdiğini söylemek açık ve seçik ortadadır, mümkündür.

Kanunun geneline bakıldığında, bankalarla ilgili yapılan düzenlemelerde ilerleyen süreçte hep geri adım atılmıştır. Bunlara bir iki örnek verilebilir. Bankaların aldığı ücret, komisyon ve masraflar, görüşe açılan tasarıda, faiz dışındaki bankaların aldığı ücret, komisyon ve masraflar tamamen yasaklanırken, gelinen noktada Bakanlık bu alanı düzenlemekten neredeyse çekinmektedir.

Taslağın "Temel ilkeler" başlıklı 4'üncü maddesinin 3'üncü fıkrasında, bankaların aldığı ücret, komisyon ve masrafların, Bakanlığın görüşü alınarak BDDK tarafından belirleneceği ifade ediliyor. Bankaların faiz dışında aldığı ücretlerin tamamen yasaklanması doğru olmadığı gibi hangi hizmetlerden ücret ve komisyon alınacağının da BDDK'ya tamamen bırakılması doğru değildir, Bakanlığın bir fonksiyonu kalmamaktadır. Tam tersine, bu belirlenimin Bakanlık tarafından yapılması gerektiğine biz inanıyoruz.

Ayrıca, kredi kartlarına ilişkin gelir gruplarına göre dağılımı ve harcama tutarlarına ilişkin bilgilerin mevcut olduğu BDDK temsilcisi tarafından bildirilmesine rağmen henüz Komisyon tarafından bize ulaştırılmamıştır.

Ayrıca 9'uncu maddede, 2'nci bendiyle getirilen hüküm açık şekilde yanıltıcı reklamın önünü açmaktadır. Bu hâliyle yasalasması hâlinde tüketiciyi aldatan reklamlar yapılabilecek, Reklam Kuruluna da bu tür reklamları önleyecek nitelikte kararlar alınmayacaktır.

10'uncu maddenin 2'nci fıkrasında, "Tüketicinin ayıptan haberdar olduğu veya haberdar olmasının kendisinden beklendiği hâllerde sözleşmeye aykırılık söz konusu olamaz." denilerek satıcıların "Her durumda ayıptan haberdar olmamız beklenir." iddiasını ileri sürmesine neden olacaktır.

14'üncü maddenin 2'nci bendiyle getirilen hüküm, açık şekilde yanıltıcı reklamın önünü açacaktır. Bu hâliyle yasalaşması hâlinde tüketiciyi aldatan reklamlar yapılabilecek, Reklam Kurulunda da bu tür reklamları önleyecek nitelikte kararlar alınmayacak, mal ve hizmet sunanlar sorumluluktan kaçınabileceklerdir.

27'nci maddenin 2'nci fıkrasında, belirli sürede kredinin erken ödenmesi durumunda erken ödeme tazminatı getirilmektedir. Ticari kredilerde uygulanan bu hüküm tüketici kredilerine de getirilmesi, tüketici haklarını daha da geriye götürmektedir. Kaldı ki ticari kredi kullananların en çok muzdarip olduğu konulardan birisi de bu erken ödeme tazminatı meselesidir. "Tüketici kredilerinde erken ödeme cezası" başlıklı bu maddede, tüketicinin, vadesi gelmemiş bir veya birden çok taksit ödemesinde bulunabilir veya kredi borcunun tamamını erken ödeyebilir. Bu hâllerde kredi veren, erken ödenen miktara göre gerekli faiz ve diğer maliyet unsurlarına ilişkin indirim yapmakla yükümlüdür. Belirli süreli kredinin erken ödenmesi durumunda kredi veren erken ödeme tazminatı talep edebilir. Bu tazminat, erken ödemeye kredi sözleşmesinin sona erme tarihi arasında sürenin bir yılı aşmaması durumunda erken ödenen kredi tutarının binde 5'ini, bir yılı aşması hâlindeyse erken ödenen kredi tutarının yüzde 1'ini aşamaz. Erken ödeme tazminatı, tüketicinin erken ödemesiyle kredi sözleşmesinin sona erme tarihi arasındaki dönemde ödemesi öngörülen faiz tutarını aşamaz. Mevcut kanunda olmayan ve yeni kanunla getirilmeye çalışılan bu cezalandırmanın da kaldırılması gerekir. Mesafeli sözleşmelerde, mesafeli satışlarda yapılacak sözleşmeleri düzenlemektedir ancak yurt dışında yapılan mal ve hizmet satışlarına ilişkin hiçbir düzenlemenin getirilmemiş olması, yurt içi satıcıları yurt dışı satıcıları karşısında haksız rekabete maruz bırakacaktır. Tüketiciler uğradıkları zarar ve ziyarı tazmin edemeyecek, belki de mesafeli satış yapan yerli firmalar yurt dışına çıkarak satışlarını buradan yapacaklardır.

58'inci maddede üreticinin, ithalatçının ve satıcının işi bırakması ya da iflas etmesi durumunda garanti ve satış sonrası hizmetlerin nasıl teminat altına alınacağı belirlenmemiştir.

61'inci maddenin 2'nci fıkrasında, "Ticari reklamların Reklam Kurulunca belirlenen ilkelere, genel ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına uygun, doğru ve dürüst olmaları esastır." şeklinde düzenlenmiştir. Yürürlükteki Tüketici Yasası'nda ise bu düzenleme şöyledir: "Ticari reklam ve ilanların kanunlara, Reklam Kurulunca belirlenen ilkelere, genel ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına uygun doğru ve dürüst olmaları esastır." şeklindedir. Yeni kanun tasarısında "Kanunlara" ibaresi metinden çıkarılmıştır. Oysa reklamların kanunlara aykırı yapılması düşünülemez. Böyle bir düzenleme, Reklam Kurulu uygulamasından bir kısım kanunların dikkate alınamayacağı anlamına gelir. Daha açık bir ifadeyle, düzenlemeyle özellikle sağlık alanında yapılan reklamların Reklam Kurulunun denetiminden kaçırılmasının amaçlandığı açıkça görülmektedir. Sağlık alanında ticari reklam yapılması kanunen yasaklanmış bir alandır. Bu düzenlemeyle, özel sağlık kuruluşları Reklam Kurulu denetiminin dışında tutulmuş ve tüketici kanunsuz reklam sömürüsüne denetimsiz kalmıştır.

Tasarının 77'nci maddesinin 18'inci fıkrası incelendiğinde; bu maddenin 8'inci, 9'uncu, 12'nci, 13'üncü fıkralarındaki idari para cezaları hariç olmak üzere aykırılığın tespit edildiği tarih itibarıyla bir takvim yılında uygulanan toplam idari para cezası tutarının 25 bin Türk lirasını geçmemek üzere toplam idari para cezası tutarı cezaya muhatap gerçek ya da tüzel kişinin aykırılığının tespitinden bir önceki mali yıl sonunda oluşacak gayrisafi gelirlerinin yüzde 5'ini aşamaz. Bir önceki yıl gayrisafi gelirinin oluşmaması hâlinde tespit tarihi itibarıyla oluşan gayrisafi gelir dikkate alınır. Gayrisafi gelirlerin bildirilmediği veya yanlış bildirildiği durumlarda bu fıkra hükmü uygulanmaz.

Bankalar tüketici kredisi veren finansal kuruluşlar ve kart çıkaran kuruluşlar için kamuya açıklanan en son finansal tablolarda yayımlanan öz kaynağın binde 5'ini aşamaz. Bu fıkranın anlamı şu: Bankalar dışında tüm firmalar kanuna aykırı davranırsa, cirosunun yüzde 5'i oranında cezalandırılacak, bankalar ise öz kaynaklarının binde 5'i oranında cezalandırılacak. Bu, Hükûmetin açık ve seçik faiz lobisiyle müşterek hareket ettiğinin bir göstergesidir.

Cezalara bir üst sınır getirilmesini olumlu buluyorum ancak hakkaniyete, adalete ve Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı olan bu uygulama yerine bizce Hükûmetin bankaları cezalardan muaf tutması da daha açık yürekli bir ifade olurdu.

Kanun tasarısıyla Bakanlığa çok sayıda yönetmelik çıkarma yetkisi de veriliyor. Her kanunun uygulama yönetmeliklerinin olması kadar doğal bir şey yok ancak bu tasarıda Bakanlığa çok geniş yetki veriliyor. Bankalar konusunda yetkilerini BDDK'ya bu kanunla devretmeye hazırlanan Bakanlık, ticari hayatın hemen her alanını etkileyen böyle kapsamlı bir yasanın hazırlanmasında çok

dikkatli olmalı ve çıkarılacak yönetmeliklerde aynı hassasiyetle ne yapmalıydı? Hazırlaması için gerekli düzenlemeleri yapmayı düşünmeliydi.

Tasarıyla Bakanlığa 500 kadro talep edilmektedir. Bu Bakanlık kadro tahsisine doymuyor. Komisyonunda da söyledim, daha önce 5 bin kadroyu aldı. Kamu personeline ilişkin yasa da AKP Hükûmeti tarafından işlevsiz hâle getiriliyor.

Şimdi, Sayın Bakan kendisi daha önce Devlet Personel Dairesi onlara bağlı olduğu için aynı anda orada yeniden 657'yi düzenleyen yetki aldılar kanun hükmünde kararnameyle, aynı sırada Sayın Bakan, gümrükle ilgili kanun tasarısını Plan ve Bütçe Komisyonunda ne yaptı? Savundu. Şimdi burada ne gözüküyor? Bir denge gözüküyor.

Son on yılda ülkemizi tek başına yöneten AKP'nin, memurların hukuki ve mali statülerine ilişkin gerekli ve yeterli uluslararası standartlara uygun düzenlemeleri yapmakta aciz kaldı, bu tasarı görüşmelerinde de bunu görüyoruz. Bu konuya Hükûmetin bakışı "Bürokratik oligarşi, atanmış seçilmiş hükmedemez, memurların hak talep ederken işsizler de düşünsün." ve benzeri gibi cümlelerle ifade edilen bir anlayışla maalesef şekilleniyor. Bu da kamu çalışanlarını ve kamuoyu tarafından kısaca sürecin "Haddinizi bilin, verdiğimizle yetinin, sizin hakkınızın hududunu biz biliriz." gibi tehditlerle yönetildiği şekilde algılanmaktadır.

AKP, Hükûmet olmadan önce, 657 sayılı Kanun'un değiştirilmesi gerektiğini, yeni bir personel rejimine ihtiyaç bulunduğunu sık sık dile getirmesine karşın, iktidara gelince bu görüşlerini unutan bir tavır sergilemiştir. Bu konuda son on yıl içinde yapılan bazı düzenlemeler sistemi daha da içinden çıkılmaz bir hâle sokmuştur. Yapılan her düzenleme, sistem yaklaşımını ele almak yerine, bu tasarıda olduğu gibi, bir olaya, konuya, hatta kişi veya kişilere yönelik olarak yapılmıştır. Bu işe, köklü ancak adil ve kabul edilebilir bir personel rejimi anlayışını devam ettirmektedir.

Şimdi, aşağıda görülecek torba yasada da, daha önce AKP'nin aldığı yetkilerle iyice karmakarışık hâle getirdiği personel rejiminin tekrar yeniden birbiriyle alakasız, birbiriyle ilintisi tamamen kopmuş bir şekilde yeniden düzenlenmeye çalışıldığını görüyoruz.

Özetle, kamu yönetimi, mevzuat ile teşkilat ve insan kaynakları açısından içinden çıkılmaz bir hâle getirilmiştir. Hükûmet, yasama ve yürütme gücünü, kadrolaşma, yıldırma ve siyasi amaçlar için kullanmaktadır. Bürokrasi siyasallaştırılmaya devam etmektedir.

Sayın Başkanım, son olarak ifade etmek istediğim bir şey var: Biz, Komisyonunda, Elektronik Ticaret Kanun Tasarısı'nı görüştük, alt komisyonunda ben de vardım, diğer arkadaşlarımız da vardı ve ben her toplantıda ve her ortamda, alt komisyon başkanımızı ve sizleri bu konuda gösterdiği çabalardan dolayı teşekkür ettim. Fakat, gördüğüm bir şey, biraz önce konunun başında Hükûmetin kendi içinde tutarsız davrandığı konusundaki görüşüme dayanak teşkil etmek üzere bir husus daha var. Bize, onunla ilgili sivil toplum örgütünden gelen bir yazı var, aynen şöyle: Türkiye Cumhuriyeti Kalkınma Bakanlığı ile Bilgi Toplumu İdaresi tarafından 23 Ocak 2013 tarihinde yayımlanan bilgi ve toplum stratejisinin yenilenmesinde altyapı teşkil edecek çıktılarının yer aldığı bilgi, toplum stratejilerinin yenilenmesi raporunda "Mevzuat" diyor... Yani, bu, Kalkınma Bakanlığının ve yasaların koordinasyonu ile ilgili bir hadise. Yeni e-ticaret kanununun -yeni e-ticaret kanunu yok, çıkmadı, henüz Genel Kurulda bekliyor- e-ticaret için ekstra bir kolaylık getirmediği, -o zaman biz boşuna çalıştık- böyle bir şeyin olmadığını, istenmeyen mesaj ve e-postalar konusunu düzenlemekten başka ciddi faydalarına rastlanmadığı belirtilmiştir diyor.

Şimdi burada ifade etmek istediğim şey şu: Şimdi, bunu gönderen hoca, bu konuyla ilgili bir derneğin başkanı, yönetim kurulu başkanı. Açtım telefonu, dedim ki: "Siz, aşağı yukarı her gün televizyonda program yapıyorsunuz. Bunu da bizi bilgilendirmek için göndermişsiniz, çok teşekkür ederim, muhtevası da bu, bunu da kabul ediyorum. Ama siz, televizyona çıkıp bunu niye söylemiyorsunuz her gün yaptığınız programda?" Toplumun her kesimini, Hükûmet, baskıya dayalı olarak despot bir şekilde susturmuştu. Bunu böyle yazıyorlar ama ifade etmekten ne yapıyorlar? Kaçıyorlar. Buna geldi, bunu da ifade etmek istiyorum.

Bana gösterdiğiniz sabır için, verdiğiniz süre için teşekkür ediyorum. Komisyon üyelerine saygılarımı sunuyorum. Tekrar teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Bir konuyu bilgilerinize sunayım: Bize, kurum, kuruluşlardan gelen kanun ve tasarılarla alakalı her türlü bilgi ve belge anında ilgili arkadaşlarımıza iletilmektedir. BDDK'dan gelen herhangi bir rapor bizde şu anda yok.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Hayır. Sayın Başkanım, ben bunu geneli anlamında konuştum, münhasıran değil. Şunun için söylüyorum: Biz orada bunu talep ettik. Hatta, şunu da ifade ettim: Bakın, biz görüşmelere başlamadan bir gün önce BDDK Başkanı bu tasarinin alt komisyondan o gün geçeceğini beyan etti. Bakın, ben bunu Komisyonunda beyan ettim, tutanaklar çıksa... Onları da arzu ediyorum, istiyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Gönderelim.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Bunu ifade etti. Ben, gayet açık seçik, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama yetkisinin bürokratlara devredilemeyeceğini ifade ettim her yerde ve sağ olsun, BDDK Başkanı nezaket gösterdi, akşam yanlış anlaşıldığını söyledi, o günkü faiz lobisiyle ilgili 1994’te söylediklerini ifade etti. Ben de Sayın Başbakanın kendileri döneminde 5 misli herkesin sömürüldüğünü ifade ettiğini, benzer bir ifade kullandığını söyledim. Onun da dile getirmesinin bir kurul başkanı olarak yararlı olacağı ifadesini kullandım.

Dolayısıyla, ben bu son söylediğimi, hem Hükûmeti korumak amacıyla hem Türkiye Büyük Millet Meclisini temsil amacıyla hem de herkesin görüşlerini açıkça beyan etmesine yönelik bir rahatlama sağlanması için söylüyorum.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Alt komisyon üyesi diğer bir arkadaşımız Sayın Susam’ın söz talebi var.

Buyurun Sayın Susam.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, Bakanlığın değerli bürokratları, sivil toplum örgütlerinden katılan değerli katılımcılar, değerli milletvekili arkadaşlarım, Komisyon üyesi değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tüketici kanununun alt komisyondaki çalışmalarıyla ilgili özet bir bilgi, ondan sonra da bu kanunla ilgili bir değerlendirme yapmak istiyorum.

Öncelikle, alt komisyonda geniş bir katılımı, Komisyon Başkanının da hoşgörüsüyle, önemli tartışmalarla alt komisyon çalışmalarını tamamladık. Bunu söylerken şunu demiyorum: “Komisyonda her şeyde mutabık olduk.” anlamında değil tabii ki bu. Özellikle de bazı konularda zaten alt komisyonu aşan bir anlayış oldu. 2’nci ve 4’üncü maddede konuları üst komisyona havale ettik. Özellikle BDDK’yla ilgili verilen yeni yetkiyle bazı kurumların kendisini bu kanun kapsamı dışına çıkarma istekleri konusundaki verilen önerileri görünce, bu anlamıyla onları burada bugün tartışma fırsatımız olacak.

Tüketici kanunu çok önemli bir kanun. Teknolojideki gelişmeler, sosyal yaşamdaki değişim ve bu anlamıyla “tüketici hakları” kavramının dünya üzerinde geldiği nokta itibarıyla, Tüketici Kanunu’nun çıktığı hâlden bugün yeniden düzenlenmeye gerçekten ihtiyacı var. Bu ihtiyaç o kadar çok kendini hissettiriyor ki toplumun tüm kesimlerinden bu konuda çok net talepler geliyor. Ancak “Böyle bir kanun hangi mantıkla hazırlanmalı, nasıl olmalı?” ve “Tüketici nedir? Kamu tüketiciye nasıl bakmalı?” sorularına bazı yanıtlar vermemiz gerekiyor. Tüketici kanununu çıkartırken kamunun görevi, tüketiciye pozitif bir yaklaşım içerisinde olabilecek yasal düzenlemeyi yaparken tüketiciye bu kanunda kendisinin zayıf konumunda olduğunu hissettirmeyen kollayıcı ve koruyucu tedbirleri alıp kanunun içerisine yerleştirdiği bir anlayış içerisinde olmalı. Yani, tüketici, bu kanunlarda kamu tarafından, yasa düzenlemesi yapanlar tarafından öncelikle korunması ve kollanması gereken bir anlayış içerisinde olmalı. Peki, bunu yaparsanız yeter mi? Bunu yaparsanız da yetmez çünkü tüketici sadece yasal düzenlemelerle kendi hak ve menfaatlerini toplum içerisinde elde etme noktasında değildir. Bir: Bilinçli olmalıdır, eğitimi olmalıdır. İki: Tüketici örgütlü olmalıdır. Üç: Bilinç ve örgütlü bir yapıyla bu yasal düzenlemelerin içerisinde kendisinin temsil edilebildiği organları oluşturmalıdır ve o organlarda tüketici, hak ve menfaatlerini oluşturma noktasında aktif görev alan bir konumda olmalıdır. Bu kanunun ruhunda maalesef bunun olmadığının altını çizmek istiyorum.

Bu kanunda var olan ruh şudur: “Biz Bakanlık düzeyinde bir tüketici genel müdürlüğü kurduk. Bu tüketici genel müdürlüğü tüketicilerin haklarını korumaya yetkili ve muctedir. Biz bu anlayışla bir kanun düzenliyoruz, tüketiciye de yasal olarak belirli faydalar sağlıyoruz. E, daha ne istiyorsunuz? Bak, güzel bir şekilde biz size yasal düzenlemeleri yaptık. Bu yasal düzenlemeler çerçevesi içerisinde genel müdürlük de kurduk. Tüketiciler artık derdiniz yok, sırtınız pek.” noktasında bir anlayış içerisindeyiz. Bunu niye böyle iddialı söylüyorum? Bu iddialı söylememin nedeni, geçmiş kanunda var olan kurulların bugün kurullarda yer almaması. Örneğin, tüketici konseylerinde, reklam kurullarında ve yasa ve yönetmeliklerin bütünüyle Bakanlığa bıraktığı bu kanunda, yasa ve yönetmeliklerin yapılması konusunda görüş alınması tüketicilerin ve tarafların bu kanunda dışlanması nedeniyle maalesef Bakanlık bürokrasisi içerisinde mevcut yapının düzenlemesinin inisiyatifine bırakılmıştır. Bu, bu yasanın en temel eksikliklerinden bir tanesidir. Bu mantığı değiştirmeye ihtiyacımız var. Bu mantık, tam tersine, kamunun koruması gereken tüketicilerin katılımcı bir şekilde kanunun ruhunda var olduğu ve örgütlü yapılarla da temsil edip çıkan sorunların çözümünde, pratik hayatın yeni sorunlarını çözme konusunda aktif yer alabildiği örgütlü bir kanun şekline dönüştürülmelidir. Biz bu konuda alt komisyonda çeşitli öneriler getirdik, katkılar koymaya çalıştık, değerlendirmeler yaptık. Bu konuda ayrıca kanunun başka bir yönünü de paylaşmaya çalıştık.

Bu kanun bu hâliyle çıktığında büyük ve tekel olan firmalara dokunma şansı yoktur ama pazardaki güçsüz, küçük işletmeler, KOBİ'ler, esnaf ve diğer firmalarla tüketiciyi karşı karşıya getirebilecek çok ciddi aksaklıkları da içinde barındırmaktadır. Ki Komisyon çalışmaları sırasında gördük, başta Türk Hava Yolları olmak üzere, ulaşım sektörü olmak üzere, bu kanundan kendilerini muaf tutmak istediler. Buna bilişim sektörü geldi, bankacılık ve BDDK'ya işi bırakarak "Kendi kanunlarımız var bizim." dedi, enerji sektörü geldi. Baktık ki hem güçlü olanlar hem yasası olanlar, bu yasada kendileri adına gelebilecek herhangi bir yaptırımın dışına çıkabilme konusunda da çok istekli ve çok cüretkâr bir şekilde teklifler getirebilme noktasında oldular. Bu da gösterdi ki bu kanunda büyüklerle dokunma şansı az ama tüketici açısından... Sonuçta, tüketici, bizim, kasabadaki, şehirdeki esnafa karşı karşıya kalabilecek, yüz yüze kalabilecek bir noktada. Bunun getirdiği zorluk ne olacaktır? Ciddi bir şekilde ülkemizde var olan haksız rekabeti daha da büyükler lehine açan bir anlayışı hayata geçirecektir.

Sayın Bakanla daha önceleri Bakanlığa atandığında konuşmuştum: Bu hipermarketler yasası ve perakende piyasasının düzenleme yasası -hangi adı verirsiniz verin- AVM yasası; bu yasayı düzenlemeyle ilgili olarak biraz hızlandırma teklif ettiğimde demişti ki bana: "Tüketici yasasını çıkartalım, ondan sonra o yasayı da çıkartacağız." Ben de bunların ikisinin bağlantısı noktasında, birçok konuyu zaten tüketici yasasında çözme noktasında adım atacağını söylemişim ancak ben iyi niyetle bu sıralamaya da saygı duymuş ve bu sıralamaya göre yeni kanunun gelmesi noktasında beklenti içerisinde olmuştum. Ama tüketici kanununda büyüklerle küçükler arası rekabeti ortadan kaldırıp haksız rekabetin ortadan kaldırılması noktasında hiçbir şey göremediğim gibi, tam tersine, büyükler konusunda çok ciddi bir ayrıcalık içeren bir noktada olduğumuzu, küçüklere bu noktada ciddi cezalar olduğunu gördüm. Bu cezaların ve yaptırımların da ruhunda yatan olay şu olmalıdır: Ekonomik gereklerin ve gerçeklerin uygun olduğu cezalar verilmediği sürece ceza çok ciddi sıkıntılar doğurmaktadır. Bakın, Sayın Bakanım, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının şu an piyasada yaptığı denetimlerde Tire'de bir esnafa yazdığı ceza 12.500 liradır, hijyen koşullarına uymamaktan dolayı. Gerçekten -kanunu böyle bir açtığınız zaman- 12.500 lira bir esnaf için, bir yufkacı için bitme demektir, yoktur başka bir şey. Ceza mantığınız eğer böyle olursa bu mantık içerisinde artık tutma noktasında olamazsınız. İşte, sizinle paylaştığımız bir konu var. Bir kanun çıkardık, Telif Hakları Kanunu. Telif Hakları Kanunu'nda "Berberde niye radyo dinliyorsun kardeşim? Sadece sen kendin dinlemiyorsun. Dinleyeceksen kulaklık takarak dinleyebilirsin. Eğer müşterin de dinliyorsen sen bana telif hakkı ödemek zorundasın." diyen bir kanun ve bu kanun karşısında cezai işlemlerle muhatap olmuş küçük işletmeyi görüyoruz. Onun için bu mantıklar da çok önemli. Bu kanunları çıkarırken mantıklarda çok önemli oturacağımız altyapılar oluşturulmalı ve burada haksız rekabeti ve küçükleri de aynı şekilde büyükler karşısında rekabette koruyabilecek yasal düzenlemeleri yapmak durumundayız. Bütün bunlar şu an piyasada yaşanıyor ve yaşanan bu zorluklar karşısında da aynı şekilde bir kanun daha çıkarıyoruz, tüketiciyi koruma kanunu. Tüketici, bu kanunda ciddi şekilde alanlarında tekel olan, hiçbir şekilde muhatap olamayacağı insanlarla karşı karşıya. Komisyon çalışmalarında anlatmıştım. Ben bir milletvekili olarak bir iletişim firmasına, Türk TELEKOM'a vallahi ulaşamadım -komisyonlarda da söyledim- hâlâ nezaket buyurup bir yetkilisi bizi aramadı. Bir İnternet bağlantımı iptal ettirmek için aylarca yazışmalar yaptık, şikâyetler yaptım. Bütün bunlara rağmen bu kurumlara biz ulaşamıyoruz. Kendimizi milletvekili sayıp ulaşırsınız diye havalara girdik. Biz ulaşamadıysak bu gariban tüketicilerin nasıl ulaşacaklarını, hangi kanalla bu firmalara ulaşacaklarını merak ediyorum. Gördüm "call center"larını. Ben bir "call center" merkezi gezdim, orada var. Yeni çocukları eğitmişler, doldurmuşlar bir binanın içerisine. Herkesin kulaklığı ve telefonu var. Gelen şikâyetlere önlerine, bilgisayara yükledikleri şeylerden şu, şu, şu cevapları veriyorlar. Hiç insan ilişkisi olmayan cevaplar ve önlerine yazılmış olan yazılar. Peki, bu, tüketici kanununda nasıl olacak? Küçükleri, mal almış esnafın karşısına gidecek, "Kardeşim, al bunu, değiştir." diyecek, o adam mecbur değiştirecek. Ama büyükleri nasıl eleştirecek? Elektrik faturalarında haksız alınan bedelleri nasıl alacak? Telefonda alınan haksız bedellerin karşılığını nasıl alacağız? Kime ulaşacağız? Kime derdimizi anlatacağız? Bu anlamıyla bu kanunun ruhunda böyle ciddi bir eksiklik olduğunun altını çizmek istiyorum.

"Bunu nasıl kaldırabiliriz?" noktasında öneriler getirdik alt komisyonda. Yasa ve yönetmeliklerin hazırlanmasında, piyasanın unsurlarının ve tüketicilerin bu yasa ve yönetmelik oluşmasında Bakanlık bürokratlarıyla birlikte görüş oluşturma ve bu görüşlerine yasa, yönetmelik ve yönergelerin oluşturulmasında itibar edilmesinin altyapısı sağlanmalıdır. Sağlanmazsa bu iş çok ciddi şekilde bir noktada olur.

Bakınız, "Tüketici Konseyi yılda bir kez toplanır." dedik, bu kanunda böyle. Peki, toplanmazsa ne olur? Yasada hiçbir şey yok. Bu konuda Anayasa emri olan "Ekonomik ve Sosyal Konsey toplanır." diye emir var, yıllardır toplanmıyor. Kim, ne yaptı, Ekonomik ve Sosyal toplanmadı?

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Kanun var orada.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bu anlamıyla sadece geniş ve muğlak ifadelerle “Tüketiciye hak verdim.” diye gösterilen şeylerin sonuçta uygulamalarda çok ciddi eksiklikleri ve sıkıntıları olduğu açık.

Biz, şimdi, tüm iyi niyetle Bakanlığın ve Komisyonun bu kanunu bir kez daha üst komisyonda gözden geçirirken bu dediğimiz eleştiriler çerçevesinde konuya bakmalarını rica ediyoruz. Alt komisyonda belki bu konuda inisiyatif kullanmak daha zor olabilir ama burada üst komisyonda hem Bakan -sağ olsun, bugün gelmiş, teşrif edip burada konuyu yakından takip ediyor- hem Müsteşar hem ilgili müsteşar yardımcılar ve benzeri, tüketici genel müdürü dâhil bütün bürokratlar var, Komisyon da var. Bu mantıkta, bu kanunda piyasanın doğru işleyebileceği, tüketicinin büyükler karşısında haklarını arayabileceği sorulara cevap bulabileceği bir yasal düzenleme yapmalıyız.

Bir de bugün burada bulunan Bankalar Birliği ve BDDK temsilcilerinden de şunu istiyorum, alt komisyonda istedim bunu: 19 milyar olan o gelirin tüketicilerden alınmasının haklı gerekçelerini ve ayrıntılarının dökümünü istiyoruz, bir. İki: Şu sorunun da cevabı bu komisyonlarda verilmeli: Türkiye’de 49 bankanın gelirleri İstanbul Sanayi Odasının 250 sanayi kuruluşundan fazla ve vergi listesinde ilk 8 banka birinci noktasında. Bu rakamlarla bu tablolar karşılaştırıldığında doğal olarak tüketici “Kardeşim, ben bu sektörden, finans sektöründen ciddi bir kazık yiyorum. Bunun ya bana doğru izahının yapılması lazım ya da bunun adil bir noktaya çekilmesi lazım.” diye bir izahını beklemektedirler. Buna bankacılık sektörü şöyle dememelidir: “Kardeşim, ne yapalım? On yılda, on bir yılda tüketici kredileri veya piyasada kullanılan para miktarı çok arttı. Eskiden, 2002 yılında bir tüketici 100 liralık kazancında 2,5 lirasını borcuna ayırıyordu, şimdi 47 lirayı ayırıyor. Ben piyasayı finanse ettim, çok para verdim, onun için çok kazandım.” anlayışının içinde olmamalı. Bu anlamıyla, Türkiye borçlanmıştır. Bu dönemde geleceğini borçlanarak idame ettirmiştir ama -böyle bir ortam, böyle bir ekonomik piyasa oluşması- tüketicinin bu konuda mağdur olmasını gerektiren ve tüketiciyi bu konuda ciddi bir şekilde zora sokan bir anlayış olmamalıdır. 52 milyar gelirin yanında, faaliyet gelirin yanında 19 milyar faaliyet dışı gelirin izah edilmesine ve bu kanunda bunun dizginlenmesine ve doğru bir noktaya taşınmasına ihtiyaç vardır diyorum.

Bu duygularla herkese saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Alt komisyon üyesi Sayın Öztürk...

Değerli arkadaşlar, geneli üzerinde görüşme yapmıştık aslında ama bu, alt komisyonun geneli oldu, öyle devam...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Orada edindiğimiz şeyleri yansıttık Sayın Başkanım.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, sektörümüzün değerli temsilcileri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, alt komisyon çalışmalarında bize verdiğiniz görev için teşekkür ederiz. Sayın Başkanımıza teşekkür ediyorum, gerçekten çok sağduyulu, sabırlı. Sektörümüzün bütün temsilcilerini dinleyerek arkadaşlarımızın katkılarıyla ciddi birtakım açılımlar da getirdik.

Hepimiz biliyoruz ki bu kanun tüketiciyi koruma kanunudur, tüketicilerin haklarını daha ileriye taşıma kanunudur, tüketiciyi daha fazla bilgilendirerek haklarını arama kanunudur ve nitekim birçok yeni haklar ortaya çıkarmaktadır. Tabii ki her şeyin daha güzeli vardır. Umut ederiz ki sektörde çıkacak, bu kanun çıktıktan sonra uygulamasında doğacak birtakım sıkıntılar olursa bunlarda Türkiye Büyük Millet Meclisi bunun için vardır. Nitekim, bu kanunla kredi kartlarından bütün sözleşmelere yani her sektördeki sözleşmelerdeki düzenlemelere, konut kredilerine, ayıplı malların haksızlık şartlarına kadar, paket tur, öteki taraftan-cayma hakkı gibi, ön, maketten satışlar gibi, yine devre mülk satışları gibi birçok alanda kapsamlı değişiklikler getirdik. Alt komisyon çalışmalarında da yine tüketici lehine birçok çalışmalar yaptık. Bu çalışmalarda bazı maddelerde eksikleri tamamladık, bazı maddelerde anlam bütünlüğünü sağladık, bazı maddelerde de gerek muhalefet partisindeki arkadaşlarımızı gerekse sektördeki temsilcilerimizi dinleyerek düzenlemeler yaptık. Hatta, sektörün ve muhalefetin, bizlerin tam anlaşılmadığımız noktaları da üst Komisyona havale etmek üzere verdiğimiz önergeleri de geri çekme erdemine de sahip olduk.

Şimdi, burada birçok eleştiri getiriliyor. Ben, mesela, bu alt komisyonda da yine tüketiciler lehine birçok düzenleme yaptık ama birkaç tanesini sadece aktararak bazı hususlara değinmek istiyorum. Mesela, ön, maketli satışlarda sağladığımız tüketici lehine sigorta yaptırma zorunluluğunu aynı zamanda devre mülklerde de sağladık ki buradaki yanlış uygulamaların, tüketici aleyhine olabilecek birtakım girişimlerin önüne geçtik. Buna paralel olarak cezalar da ilgili düzenlemeleri meydana getirdik.

Yine, bir maddede ayıplı malların imha edilmesinden doğacak sıkıntıların tüketiciler lehine nasıl düzenleneceğini ekledik burada. Hakem heyetlerinde -daha önce uygulamaya getirerek- tacirlerin ve esnafların -yine aynı şekilde- temsil edilmesini sağladık.

Reklam kurulunda düzenleme yaptık -önemli bir düzenleme- Komisyon, alt komisyon çalışmalarında da söyledik. Reklam Kurulu etkin olmalıdır, hızlı karar alabilmelidir ve sektörün temsilcilerini yani reklamla ilgili kısımları temsil etmelidir dolayısıyla bunu da sağladık. Orada kamu ağırlığı yoktur, tamamen özel sektör daha fazladır, 6'ya 5 oranında. Ama, sektörü ilgilendiren diğer kuruluşların da ilgili kurullarda aynen temsil edilmesi, hatta daha kapsamlı temsil edilmesiyle ilgili de düzenlemeler yönetmeliklerde gerçekleştirilecek. "Bağlı kredi" tanımını açtık, burada düzenleme meydana getirdik. Yine, indirimli satışlarda indirimli fiyatın daha önceki fiyattan düşük olduğunu gösterecek şekilde düzenleme yapılması, yönetmelikler çıkarılırken de bütün özel, kamu kuruluşlarının görüşlerini alarak, daha kucaklayıcı, daha katılımcı bir yönetmelik hazırlanmasının yolunu açtık. Yine, arkadaşlarımızın belirttiği gibi, özellikle 4'üncü maddenin ikinci paragrafında çok tartıştık; bu, bankaların faiz dışında aldıkları ücretlerle ilgili. Aslında burada ciddi bir düzenleme de getiriyoruz. Neden? Burada hem Bakanlığa hem de ilgili kuruluşa düzenleme yetkisi, kontrol etme yetkisi, denetleme yetkisi getiriyoruz. Burada birtakım haksız alınan kazançların ben düzenleneceğini düşünüyorum. Önemli bir madde, burada da tartışalım demiştik onu.

Burada büyük firmaları koruma diye bir şey söz konusu değil. Büyük, küçük tüketiciler lehinde, tüketicilerin haklarını araması noktasında eşit bir kanun tasarısı hazırladık, alt komisyonda da buna dikkat ettik. Nitekim -sayın vekilimizin bahsettiği gibi- sektörün düzenleyici kuruluşlarından gelen istekleri bu kanuna dercetmedik, oradaki itirazlara da baktığınız zaman onlara ayrı bir ayrıcalık tanınmadığını da görmüş olduk.

Yine "sektördeki iletişim firmaları" dendi. Sözleşmelerdeki düzenlemeler, mesafeli satışlardaki düzenlemeler, haksız şartlar, cayma hakkı gibi birçok tüketici lehine düzenlemeler de bahsedilen hususların büyük bir oranda sıkıntılarını giderecek diye düşünüyorum.

Ben, gerek alt komisyonda Komisyon üyesi arkadaşlarımıza, beraber çalıştığımız arkadaşlarımıza gerek sektör temsilcilerine düşüncelerinden dolayı, desteklerinden dolayı teşekkür ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Teklif sahiplerinden Sayın Mahmut Tanal, buyurun efendim .

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, sayın milletvekilleri, sayın bürokratlar, sayın basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Benim teklifimin bir tanesi -tabii tüketici hukuksal anlamda kendi hak ve hukukunu bilme açısından satıcı kadar fazla bilinçli olmadığı için- eğer tüketici talep ederse tüketici hakem heyetlerine, tüketici mahkemelerine açılan başvuru, itiraz ve davalarla ilgili nasıl ki Ceza Muhakemesi Kanunu'nda, ceza hukukunda kendisini savunamayan insanlar için ödeneği Bakanlık tarafından ödenmek kayıt ve şartıyla avukat tayin ediliyor ise aynı şekilde tüketicilerin korunması açısından da tüketicilerin hem hakem heyetine itiraz yaparken hem tüketici mahkemesinde dava açarken hukuksal bilgiden yoksun olduğu için, eşitler arasında yani silahların eşitliği ilkesi uyarınca -en azından işveren kadar bilinçli olmadığı için, tüketicinin talep etmesi hâlinde- hem hakem heyetinde hem de tüketici mahkemesinde ödeneği devlet tarafından, Bakanlık tarafından ödenmek kaydıyla ücretsiz avukat tayin edilmesine yönelikti. Benim, maalesef, bu teklifim, sunduğum hâlde karşılığını ne alt komisyonda ne de tasarıda bulamıyorum ama bunu tabii birleştirdiyseniz "Birleştirdik." deyin, reddettiyseniz "Reddettik." deyin ama ben burada "evet" veya "hayır" cevabını bulamıyorum.

İkinci bir husus: Yine aynı şekilde, bu kurumlarda, yani tüketici hakem heyetinde kişi kendisini avukatla temsil ettiği zaman -Sayın Bakanımız da bir hukukçudur- emek nimet karşılığıdır. Yani bir avukatın bürosu, ofisi söğüt gölgesi değildir. Orada avukatla kendisini temsil ettiği zaman tüketici hakem heyetlerinde ücretivekâlet takdir edilmiyor. Bu da gerçekten, emeğin karşılığının bulunmadığını, sanki avukat bürolarının bir ağaç gölgesi olduğu şeklinde... Bu bakış tarzıyla bakmak doğru bir yaklaşım değil. Hakem heyetlerinde tüketicinin kendisini avukatla temsil etmesi hâlinde bir ücret de yok. Bunun da alt komisyonda karşılığını ben bulamadım ve tasarıda da bu yok.

Bir başka en önemli husus, biraz önce hatip arkadaşlarımız da değindi, erken ödemeyle ilgili: Erken ödemeyle ilgili yine bir kanun teklifi vermiştik, bunun cezai şarttan muaf olması gerekir çünkü mevcut olan 4077 sayılı Yasa'mızın 10/b maddesindeki değişiklikle ilgili. Bunun komple muaf olması lazım. Hatta Tüketici Kanunu olmadan önce, Borçlar Kanunu'muzun genel hükümleri uyarınca bu tür krediler alındığı zaman erken ödeme yapıldığında herhangi bir cezai şart ödenmiyor idi. Aslında kanunların insanların geleceğini daha güvence altına almasına, daha iyileştirmesine yönelik yapılması gerekirken burada gücünün, zenginin daha fazla lehine olan bir düzenlemenin geldiğini görmüş oluyoruz.

Gelelim hemen harçlarla ilgili muafiyet meselesine. Evet, bilirkişi ücretleri ödenmiyor, doğru, önceki yasada da vardı ama harç muafiyeti yok. Bakıyorsunuz, alacakları temlik eden bu finans kuruluşları var, onlar gayet rahat alacakları temlik ettiği zaman -

Sayın Bakan da hukukçu olduğu için rahatlıkla onu da uygulamadan gelen birisi olarak bilebilir- yani trilyonluk alacağı temlik ediyor, resmî kayıt sözleşmesi yok, harçtan kaçırıyor, harç muafiyeti var ama burada tüketici kişi harçtan muaf değil, bu sıkıntılarımız var.

Geliyoruz, “tüketici” tanımında, “tanımlar” kısmında mevcut olan yasal düzenlemede tüzel kişiler de tüketici olabiliyor idi. Yani ne demek? Bir şirket aynı zamanda gidip bir elektrik süpürgesi alabilir, tüketici. Bir şirket gidip yere halı alabilir, bu bir tüketici; bir buzdolabı ihtiyacı için alabilir, bu tüketici. Yani “tanımlar” kısmında tüketicinin kapsamının daraltılması yine tüketicilerin aleyhine oluyor, orada “tüzel kişilik” kavramı kaldırılmış durumda.

Geliyoruz orada, hemen yine başlıkla birlikte şey var, kredi veren kuruluşlar arasında...

BAŞKAN – O, alt komisyonda eklendi yalnız.

Bir toparlarsanız... Maddelere geçeceğiz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki.

Kredi veren kuruluşlar açısından gerçek kişilere ilave etmişiz, gerçek veya tüzel kişiler. Peki, Sayın Bakan, gerçek kişiler... Benim bildiğim kadarıyla kredi veren kuruluşlar arasında ödünç verme işleri yasası vardı, o da aşağı yukarı son düzenlemelerle kaldırıldı. Buna tefeci mi diyeceğiz biz oraya? Hiç olmazsa “tefeci” tam diyelim ki, onu da net bir şekilde bilebilirim. Yani orada kredi veren kuruluşlar arasında gerçek kişiler pek fazla yok, yani bunun ilerideki yeri mi açılıyor, o da ayrı bir husus.

Raportörlerle ilgili burada, evet, tamam, gerçekten raportörlerin tayin edilmesi güzel ama bunun da en azından yine sınavla hukuk, siyasal, iktisat... Yani dört yıllık fakülteyi bitirmiş olan kişilerin tayin edilmesi daha doğru olur ama aksi takdirde, biz bu alanla ilgili olmayan insanları da tayin edebilirsek doğru olmaz.

Reklam Kuruluyla ilgili, bunun tayini vesairesiyle ilgili baktığımız zaman yine, burada, atamayla ilgili sıkıntılar had safhada.

BAŞKAN – Bunları -arzu ederseniz- maddelere geldiğimizde zaten yine görüşeceğiz madde madde. Ben özellikle sizin teklifinizle alakalı size söz vermişim. Toparlarsanız sevinirim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, bitiriyorum Sayın Başkan.

Geliyoruz, bu, satış öncesi, satış sonrası mevcut olan yasada, Borçlar Kanunu’nun tamamında üretici, ithalatçı, pazarlamacı yani o sevk zincirinde bulunanların hepsinin bir sorumluluğu söz konusu. Burada bakıyoruz biz, sevk zincirinde bir kopukluk var.

Son söz: Mevcut olan Tüketici Kanunu Yasa Tasarısı gerek Borçlar Kanunu’nuzun zaman aşımı hükümleri gerek Borçlar Kanunu’nuzun caymaya ilişkin hükümleri gerek Borçlar Kanunu’nuzun temerrüde ilişkin hükümleri ve Ticaret Kanunu’ndaki hükümler, aslında bunlar hepsi iç içe giren, girift maddeler. Birbirleriyle alakası, ilgisi olmayacak bir şekilde düzenleme yapmak, hatta biraz da zaman aşımı açısından, cayma açısından sürelerin kısaltılması tüketicinin aleyhine çünkü bizim Anayasa’mızın 172’nci maddesi: “Devlet, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirler alır, tüketicilerin koruyucu girişimlerini teşvik eder.” Bu, zayıfı kollamak, korumak anlamına gelmesi gereken hüküm Anayasa’mızın pozitif hükümlerinden kaynaklanmaktadır. Bu şekliyle, bazı maddeler -hepsi demiyorum, yiğidin hakkını yememek lazım- iyi olan yönler var, kötü olan yönler var ama kötü olan yönler daha fazla kısıtlayıcı, daha kötü çünkü burada temel hedef bankaları kollayıcı, koruyucu hükümlerin olmaması gerekir iken bu konuda çok fazla hükümler var. Örneğin, alandan gelen birisi olarak, bankaların sorumluluğu kredi veren kuruluşlar arasında yok. Bilemiyorum, Sayın Bakana Nevzat Er’le birlikte çalışırken hiç dava geldi mi gelmedi mi bilemem. Örneğin, bankadan kredi alıyorsunuz. Aldığınız krediye plan üzerinde A blok, 1’inci kat, 1 numaralı daire; planda böyle geçiyor. Fiilî durum: 1 numaralı dairenin üzerine 2 numaralı daire yapıştırılmış durumda. Banka gelip orada karşılaştırma yaptığı zaman iki dairenin büyüklüğü aynı ancak manzaraları farklı, manzara farklılığı nedeniyle fiyat farklı çıkıyor. Fiyat farklı çıkınca gayet rahat vatandaş krediyi alıyor -başımıza gelen hadiselerden- veya kişi gayrimenkulünü satıyor. Yeni mal sahibi ortaya çıkıyor. İhtarname çıkıyor. Bakıyor ki eyvah, kredi alınan daire o daire değil, arka taraftaki daire. Aslında orada bankanın kredi kuruluşu olarak krediyi verirken satış konusu yapılan daire aynı daire midir, değil midir; onu eğer kontrol etmemişse, tüketici olarak siz Sayın Başkan ve bankanın da resmî bir kuruluş olması hesabı güveniyle orayı aldığınızdan dolayı, banka da bu yanlışlığı atmışsa bankanın da kusursuz olarak, objektif olarak müşterek müteselsilen sorumlu olması gerekir iken maalesef, bu düzenlemede bunu da bulamıyoruz. Bunun da olması gerekir, büyük bir eksikliktir.

Sabırla dinlediğiniz için hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Evet, Sayın Bakana genel bir eleştiri ve açıklama oldu alt komisyonla alakalı. Son sözü Sayın Bakanıma veriyorum. Sayın Bakanıma bir şeyi daha hatırlatmak istiyorum: Bakanlık ve Hükümet temsilcisi olarak her zaman söze girebilirsiniz, sürekli mikrofonunuz açık olacak efendim.

Buyurun.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Çok teşekkür ediyorum.

Tabii, detaya girecek değilim. Ben aslında sunumu uzun da tutabilirdim ama muhtemeldir ki grupları bilgilendirme, brife etme aşamasında Bakan Yardımcısı arkadaşım aynı sunumu yapmıştır, alt komisyonda yapmıştır ve ana komisyonda yapmıştır. Detaya girmedim, burada da girecek değilim ama şunları tekrarlamak istiyorum: Bu tasarı 76 milyonu ilgilendiren bir tasarı. Bu tasarı 2 milyon 100 bin esnaf ve sanatkârımızı ilgilendiren, onların hukukunu koruyan bir tasarı. Bu tasarı 1,5 milyon dolayında tüccar ve sanayicimizi ilgilendiren bir tasarı. Bu tasarı hiçbir kesimi diğerinin karşısında çok daha güçlü duruma getireyim, diğerini dezavantajlı duruma düşüreyim şeklinde bir mantık içermiyor. Doğru ne ise, hak ne ise, nefaset ne ise onu ölçü alarak hazırlanmış bir tasarı.

Paylaşım sürecinden söz etti arkadaşlarımız. Bakın, bu tasarı ilk defa 23 Ağustos 2012 tarihinde kamuoyuna deklare edildi, sitemize koyduk. 96 kamu kurum ve kuruluşu, özel sektör ve tüketici örgütleri dâhil kesime bu tasarı gönderildi, geri dönüşler alındı, toparlandı ve hedef kitleleriyle toplantılar yapıldı, 2 kez EKK’da görüşüldü, Bakanlar Kurulunda tartışıldı ve Komisyonunuza geldi. Bu kadar üzerinde çalışılmış bir tasarı. Yani açık bıraktığı, boşluk bıraktığı alanlar olabilir ama “sermaye kesimini koruyucu, şu kesimi öteleyici” diye bir şey yok. Hepsi bu toplumun kurumlarıdır, kuruluşlarıdır. Biz Türkiye ölçeğinden bakıyoruz, Türkiye ekonomisinden bakıyoruz. Türkiye’nin geleceğine yönelik ortaya koyduğumuz perspektif açısından bakarak bu taslağı hazırladık, tasarımı hazırladık, getirdik. Yani böyle amacı olan bir tasarı. Buradaki arkadaşlarımızın katkılarıyla, şayet eksik taraf varsa mutlaka bunları da tamamlayacak, gidereceğiz ve eminim ki bu tasarı yasalaştığında hem tüketiciler daha bilinçli olacak, hak ve hukuklarını koruma açısından daha güçlü argümanlara kavuşmuş olacak ve hem de onlara mal ve hizmet satan gerçek ya da tüzel kişiler daha özenli davranacak, üretimde kalite artacak, standartlar yükselecek; sonuçta bundan Türkiye kazanacak, hepimiz kazanacağız.

Teşekkür ediyorum.

Bu aşamada da bunları sizlerle paylaşmak istedim.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, tasarının maddelerine geçilmesini ve görüşmelerde alt komisyon metninin esas alınmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1’inci maddeyi okutuyorum:

TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

BİRİNCİ KISIM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; kamu yararına uygun olarak tüketicinin sağlık ve güvenliği ile ekonomik çıkarlarını koruyucu, zararlarını tazmin edici, çevresel tehlikelerden korunmasını sağlayıcı, tüketiciyi aydınlatıcı ve bilinçlendirici önlemleri almak, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini özendirmek ve bu konulardaki politikaların oluşturulmasında gönüllü örgütlenmeleri teşvik etmeye ilişkin hususları düzenlemektir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutuyorum:

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Kanun, 1 inci maddede belirtilen amaçlar doğrultusunda gerçekleştirilen her türlü tüketici işlemi ile tüketiciye yönelik uygulamaları kapsar.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi? Yok.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Bakan: Gümrük ve Ticaret Bakanını,

b) Bakanlık: Gümrük ve Ticaret Bakanlığını,

- c) Genel Müdür: Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürünü,
- ç) Genel Müdürlük: Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğünü,
- d) Hizmet: Bir ücret veya menfaat karşılığında yapılan ya da yapılması taahhüt edilen mal sağlama dışındaki her türlü tüketici işleminin konusunu,
- e) İthalatçı: Kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere mal veya hizmetleri ya da bu malların hammaddelerini yahut ara mallarını ticari veya mesleki amaçlarla ithal ederek satım, kira, finansal kiralama veya benzeri bir yolla piyasaya süren gerçek veya tüzel kişiyi,
- f) Kalıcı veri saklayıcısı: Tüketicinin gönderdiği veya kendisine gönderilen bilgiyi, bu bilginin amacına uygun olarak makul bir süre incelemesine elverecek şekilde kaydedilmesini ve değiştirilmeden kopyalanmasını sağlayan ve bu bilgiye aynen ulaşılmasına imkân veren kısa mesaj, elektronik posta, internet, disk, CD, DVD, hafıza kartı ve benzeri her türlü araç veya ortamı,
- g) Konut finansmanı kuruluşu: Konut finansmanı kapsamında doğrudan tüketiciye kredi kullandıran ya da finansal kiralama yapan bankalar ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından konut finansmanı faaliyetinde bulunması uygun görülen finansal kiralama şirketleri ve finansman şirketlerini,
- ğ) Kredi veren: Mevzuatı gereği tüketicilere kredi vermeye yetkili olan gerçek veya tüzel kişiyi,
- h) Mal: Alışverişe konu olan; taşınır eşya, konut veya tatil amaçlı taşınmaz mallar ile elektronik ortamda kullanılmak üzere hazırlanan yazılım, ses, görüntü ve benzeri her türlü gayri maddi malları,
- ı) Sağlayıcı: Kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla tüketiciye hizmet sunan ya da hizmet sunanın adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi,
- i) Satıcı: Kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla tüketiciye mal sunan ya da mal sunanın adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi,
- j) Teknik düzenleme: 29/6/2001 tarihli ve 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanunda yer alan tanımı,
- k) Tüketici: Ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi,
- 1) Tüketici işlemi: Mal veya hizmet piyasalarında, kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında kurulan, eser, taşıma, simsarlık, sigorta, vekâlet, bankacılık ve benzeri sözleşmeler de dâhil olmak üzere her türlü sözleşme ve hukuki işlemi,
- m) Tüketici örgütleri: Tüketicinin korunması amacıyla kurulan dernek, vakıf veya bunların üst kuruluşlarını,
- n) Üretici: Kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere tüketiciye sunulmuş olan mal ya da bu malların hammaddelerini yahut ara mallarını üretenler ile mal üzerine markasını, unvanını veya herhangi bir ayırt edici işaretini koyarak kendisini üretici olarak gösteren gerçek veya tüzel kişiyi,

ifade eder.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi var.

Sayın Ayhan, buyurun.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Benim burada müteredit olduğum bir husus var. Şimdi, görüşmekte olduğumuz bir kanun ve bir bakanlık tarafından buraya getiriliyor. Bakanlığın teşkilat yasasını arkadaşlara sordum, “Neyle? Kanun hükmünde kararname mi yoksa kanun mu?” diye, “Kanun hükmünde kararname.” dediler. Hani “Ben atlamış olabilir miyim?” diye düşündüm. Burada zaten Gümrük ve Ticaret Bakanlığının, iç ticaretin birbirine paralel gitmesinin bir anlamı yok, bu mantıklı bir düzenleme de değildi. Bana göre, burada “Gümrük ve Ticaret Bakanı”ndan ziyade veya tanımlarda “Bakanlığı”ndan ziyade, “ilgili bakan” veya “ilgili bakanlık” diyelim, daha makulü bu çünkü. Yarın ne olacağından Hükümet de hakikaten çok emin değil. Bunun böyle gideceği kanaatinde değilim ben çünkü gümrükle dış ticareti bir araya getirebilirsiniz, doğrudur ama gümrükle iç ticaretin bir araya gelmesi bana göre son derece -ifadeyi kullanmak istemiyorum ama- doğru bir şey değildir. Eğer uygun görürseniz önergeyi öyle vereceğim yoksa uygun görmezseniz hiç üstünde durmayacağım. Burada da bunu beyan etmiş olalım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sağ olun, teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, bu konuda...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Hayır, katılmıyoruz. Yani “Bu Hükûmet bunu bilmiyor, demiyor.” Böyle bir şey olabilir mi? Biz ne yaptığımızı gayet iyi biliyoruz, bu düzenleme doğrudur; katılmıyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Evet, efendim, söz talebi...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Biz gayet nazik bir şey söyledik ve mantıklı bir şey söyledik; benimsemeyebilirsiniz ama dünyanın neresine giderseniz gidin bu işin çok mantıksız olduğunu size izah edecekler.

BAŞKAN – Sayın Tanal, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, (ğ) bendinde “Kredi veren: Mevzuatı gereği tüketicilere kredi vermeye yetkili olan gerçek veya tüzel kişiyi...” Buradaki ben “gerçek kişi”yi anlayamadım. Yani ben de bir hukukçuyum, kredi veren kuruluşlar arasındaki gerçek kişileri ben kanunda bulamıyorum. Sayın Bakanım bunu tanımlarsa veya Sayın Komisyon Başkanı olarak siz açıklarsanız sevinirim.

BAŞKAN – Kredi veren kuruluşlarda “gerçek kişi” olarak kimi kastediyorsunuz?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani tefeciler mi daha doğrusu, anlaşılır bir dille? Öyle mi diyeceğiz?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Hayır, şimdi, salt bu metin üzerinden baktığınız zaman siz yerden göğe kadar haklısınız ama bizim devletimiz yeni kurulmadı, çok eski geçmiş var. Daha önce, Hazine Müsteşarlığı tarafından verilmiş, ikrazatçılık belgesi alanlar var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İhracat belgesini alan kredi veremez Sayın Bakan.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – İkrazatçılık...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İkrazatçı gerçek kişi, onlar da tüzel kişiye dönüştü son düzenlemelerle.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Belge verilenler var. Hazine var, verilenler var böyle. 70-80 tane var bunlar yani bu toplumun içerisinde. Hukuk devleti herkesi, işlemleri yaptığı sürece, hangi mevzuat yürürlükteyse onu korur, onu yok sayamazsınız. Dolayısıyla, bu hukuki düzen içerisinde, hukukun üstünlüğü ilkesi, kuralı çerçevesinde onlara sağlanan o haklar, bu belgeler korunuyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O zaman, özür dilerim...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Bunu karşılıyor. Yoksa, böyle bir şey olmasa siz yerden göğe kadar haklısınız, biz de bunu yazmazdık zaten.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O zaman, ikrazat belgesi olanları tanımlarsak... Biz hukukçuyusak, yasa yapıyorsak, Parlamento boş, füzuli işlerle uğraşmaz, o zaman “ikrazat belgesi alanlar” diyelim ki tefeciye de burada kollamış, korumuş olmalıyım Sayın Bakan. “Gerçek kişi”yi çıkaralım, “ikrazatçı belgesi olanı” diyelim o zaman.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Tutanaklara geçsin. Burada tefeciye korumak anlamında bir düzenleme değil.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama bakın, hukukçuyuz, yasama organı boş şeyle uğraşmaz. İkrazatçılar da şunu yapamaz, özür dilerim...

BAŞKAN – Efendim, raporu okursanız, raporda çok açık ve net olarak...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, ikrazatçılar kredi veremez. Bakın, ikrazatçılar kredi veremez, kredi kuruluşları değil. O zaman, kredi kuruluşlarıyla biz ikrazatçıyla... Burada bankacı arkadaşlarımız, Bankacılık Düzenleme Üst Kurulundan yetkili kişiler varsa açıklama getirsinler. Yani ikrazatçı eğer konut kredisini verebilecekse, o zaman ikrazatçıların tamamı bankacının yapacağı işlemleri de yapmış olur ki yani ikrazatçıyla bankacıyı karıştırmış oluruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sağ olun, teşekkür ederim.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Biz görüşümüzü ifade ettik.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Evet, maddeyi oylarınıza...

BİR TEMSİLCİ – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Efendim, sivil toplum örgütlerine genelde konular üzerinde, maddelerin üzerinde söz vereceğim. Tartışmalı olan konularda sizlere söz vereceğim ama alt komisyonda genel olarak anlaşılan maddeleri geçmemiz lazım. Yoksa...

BİR TEMSİLCİ – Ama itirazımız var.

BAŞKAN – Efendim, müsaade eder misiniz.

Yoksa alt komisyon yapmamızın hiçbir manası ve anlamı kalmaz. Aynı şeyleri burada bir daha tekrar edeceksek... Aynı film iki kere olmaz. Dolayısıyla, alt komisyonda bütün arkadaşlarımız -tutanaklarda var- herkes görüşlerini belirtti.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Tutanak ortada yok Sayın Başkan.

BAŞKAN – Var efendim, var, size de göndeririz.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Hakikaten yok Sayın Başkan.

BAŞKAN – E, tamam, göndeririz efendim, var yani.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Ama görüşme bittikten sonra faydası yok.

BAŞKAN – Var, var, hemen göndeririz onu. Söyleriz, arkadaşlar onu temin etsinler.

Buyurun.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Benim (m) bendindeki “tüketici örgütleri”yle ilgili bir önerim de değil de... “Tüketicinin korunması amacıyla kurulan dernek, vakıf veya bunların üst kuruluşları...” Yani her kim isterse, kurduğu dernek, vakıf veyahut da adı ne olursa, bunlar tüketici derneği olarak kanun tarafından muhatap mı alınacak? Yoksa bunlara bir kriter getirmek, üye sayısı kriteri getirmek... Bir muhataplık anlamında, kaliteyi, çerçeveyi çok da geniş de olsa bir çizme olur mu acaba? Çünkü belediye başkanlığından gelen birisi olarak da bu derneklerin ne anlama geldiğini çok daha iyi biliyorum. Yani bunlar, öyle dernekler kuruluyor ki sadece lokal işletmek amacıyla kurulan yüzlerce, binlerce dernek var. Hani, yarın, iyi amaçlı kurulan, iyi niyetle kurulan, hakikaten tüketiciyi korumak amacıyla kurulan dernekleri ve vakıfları koruma adına bunu söylüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim, sağ olun.

Sayın Susam, buyurun efendim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, alt komisyonda da konuşmuştuk, “tüketici” tanımlamasını “Ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek ve tüzel kişi.” noktasına bir açıklık ve bir katkı koymaya ihtiyacımız vardı. O neydi? Yani apartman yöneticiliği veya bazı kamu kurumu niteliğindeki dernekler noktasında bir açıklık getirmeye ihtiyaç vardı. Ancak, orada Bakanlık temsilcileri Avrupa Birliği normlarında böyle geçtiği noktasında bir tanımlamaya ilaveyi pek sıcak bakmamışlardı. Burada, tüketicilerin de bu anlamıyla belirli bir talepleri var, bunun değerlendirilmesini dikkatlerinize sunmak istiyorum. “Tüketici” tanımlaması içerisinde, ticari olmayan ama tüzel kişilik noktasında olan bu tür kurumları da tanımlamanın içerisinde alırsak çıkan, doğan sorunları çözme açısından önemli olacaktır diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

Evet, bu konuyla alakalı, Sayın Bakan...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Ben burada bir sorun...

BAŞKAN – Madde üzerinde herhangi bir...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Burada bir sorun olduğu kanısında değilim. Gerçek veya tüzel kişi; tüzel kişi de tüketici sıfatıyla yani ticaret konulu bir ticari ilişkiye, faaliyete girmemişse, bizzat ihtiyacında kullanacağı bir ürünse onun hakkını da koruyor. Bu anlamda gelen bir düzenleme. Yani bunun ötesinde, tüzel kişi niteliğindeki...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Tüketicileri bir dinlerseniz... Bir ihtiyaçlarının olduğunu söylüyorlar.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Efendim?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bir ihtiyaçları olduğunu söylüyorlar tüketiciler, bir dinlerseniz.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Onu arkadaşlarımız dinlemişti, bunları tartıştık yani bilemiyorum. Yani bizim görüşümüz bu düzenlemenin yeterli ve doğru olduğu yönündedir.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

Yeterli müzakere olmuştur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4' üncü maddeyi okutuyorum:

İKİNCİ KISIM

Genel Esaslar

Temel ilkeler

MADDE 4- (1) Bu Kanunda yazılı olarak düzenlenmesi öngörülen sözleşmeler ile bilgilendirmeler en az on iki punto büyüklüğünde, anlaşılabilir bir dilde, açık, sade ve okunabilir bir şekilde düzenlenir ve bunların bir nüshası kâğıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı ile tüketiciye verilir. Sözleşmede bulunması gereken şartlardan bir veya birkaçının bulunmaması durumunda, eksiklik sözleşmenin geçerliliğini etkilemez. Bu eksiklik sözleşmeyi düzenleyen tarafından derhal giderilir.

(2) Sözleşmede öngörülen koşullar, sözleşme süresi içerisinde tüketici aleyhine değiştirilemez.

(3) Tüketiciden; kendisine sunulan mal veya hizmet kapsamında haklı olarak yapılmasını beklediği ve sözleşmeyi düzenleyen yasal yükümlülükleri arasında yer alan edimler ile sözleşmeyi düzenleyen kendi menfaati doğrultusunda yapmış olduğu masraflar için ek bir bedel talep edilemez. Bankalar, tüketici kredisi veren finansal kuruluşlar ve kart çıkaran kuruluşlar tarafından tüketiciye sunulan ürün veya hizmetlerde ise tüketiciden faiz dışında alınacak her türlü ücret, komisyon ve masraf türleri ile bunlara ilişkin usul ve esaslar Bakanlığın görüşü alınarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından belirlenir.

(4) Bu Kanunda düzenlenen sözleşmelere istinaden tüketiciden talep edilecek her türlü ücret ve masrafa ilişkin bilgilerin, sözleşmenin eki olarak kâğıt üzerinde yazılı şekilde tüketiciye verilmesi zorunludur. Uzaktan iletişim aracıyla kurulan sözleşmelerde ise, bu bilgiler kullanılan uzaktan iletişim aracına uygun şekilde verilir. Bu bilgilerin tüketiciye verildiğinin ispatı sözleşmeyi düzenleyene aittir.

(5) Tüketicinin yapmış olduğu işlemler nedeniyle kıymetli evrak niteliğinde sadece nama yazılı ve her bir taksit ödemesi için ayrı ayrı olacak şekilde senet düzenlenebilir. Bu fıkra hükümlerine aykırı olarak düzenlenen senetler tüketici yönünden geçersizdir.

(6) Tüketici işlemlerinde, tüketicinin edimlerine karşılık olarak alınan şahsi teminatlar, her ne isim altında olursa olsun adi kefalet sayılır. Tüketicinin alacaklarına ilişkin karşı tarafça verilen şahsi teminatlar diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmadıkça müteselsil kefalet sayılır.

(7) Temerrüt hali de dâhil olmak üzere, tüketici işlemlerinde bileşik faiz uygulanmaz.

(8) Katılım bankaları açısından bu Kanun uygulamasında yer alan faiz, kâr payı olarak uygulanır.

BAŞKAN – Madde üzerinde iki adet önerge var, önergeleri okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına,

(1/787) esas numaralı Tasarı'nın 4. maddesinin 3. fıkrasında geçen "Bakanlığın görüşü" ibaresinin "Bakanlığın olumlu görüşü" olarak değiştirilmesini, 8. fıkranın madde metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Alim Işık

Emin Haluk Ayhan

Kütahya

Denizli

BAŞKAN – Sayın Işık, önerge üzerinde, buyurun efendim.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bu tasarının en önemli maddelerinden birisi olan 4' üncü maddede iki fıkranın yeniden gözden geçirilmesi düşüncesindeyiz. Bu amaçla da önergemizde bazı düzeltmelerin yapılması amaçlanmaktadır.

Bunlardan birincisi: Bankaların, tüketici kredisi veren finansal kuruluşların ve kart çıkaran kuruluşların tüketiciden alacakları ücretler konusunun belirlenmesinde Bakanlığın görüşü doğrultusunda Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu yetkili kılınmaktadır mevcut hâliyle. Bakanlığın görüşünün nasıl olacağı konusunun kanunda zikredilmesinin doğru olacağını düşünüyoruz. Eğer Bakanlık olumlu görüş verir ise bazı hizmetlere Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ücret alma yönünde görüş bildirebilir. Dolayısıyla, buradaki görüşün mutlaka olumlu olması gerektiğini... Yani siyasetin biraz bu işte risk ve sorumluluk alması gerekiyor. Bakanlık olumsuz görüş bildirdi, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu da belirli bir ücret koydu, tüketici ne yapacak? Siyasete niye yetkiyi veriyor tüketici, vatandaş? Dolayısıyla, burada siyaset kurumunu yetki dışı bırakan, "Olumlu ya da olumsuz, herhangi bir görüş versin ama kararı BDDK versin." şeklindeki bu düzenlemenin olumlu görüşe dönüştürülmesinin yerinde olacağını düşünüyoruz.

Önergenin ikinci kısmı: (8)'inci fıkrada "Katılım bankaları açısından bu Kanun uygulamasında yer alan faiz, kâr payı olarak uygulanır." denilmektedir, bunun çıkarılmasını istiyoruz. Katılım bankalarının "kâr payı" olarak uygulamada kullandıkları tabir, bir: Bu

bankalara parasını yatıranlar açısından, eğer bu düzenleme bu şekilde geçerse hak gasbıdır çünkü o insanlar inançları gereği faize karşı oldukları için o parayı oraya verdiler. Dolayısıyla, siz faizle kâr payını eşit noktada kavram olarak değerlendirseniz önce bu insanlara haksızlık yapmış oluruz.

İkincisi: Kâr payı, o bankalara parasını yatıran mudilerin kâr veya zarar ortaklığına razı olarak, başta bu düzenlemeyi kabul etmesi sonucu ortaya çıkan bir kavramdır. Bu hâliyle, bu düzenlemeyle siz en az faiz oranı kadar bu insanlara kâr vermeyi garanti etmiş olursunuz ve haksız rekabete yol açarsınız. O nedenle, bunun mutlaka çıkması lazım buradan. Aksi takdirde, katılım bankalarının ayrı bir faaliyet göstermesine gerek kalmaz. O zaman, herkes faiz alacağını bilerek -inanan da inanmayan da- en az ortalama nominal faiz oranı kadar faiz getirisi olacağını kabullenir, parasını buna göre değerlendirir. Bunun mutlaka buradan çıkması gerektiğini düşünüyoruz. Önergemiz bu amaçla verilmiştir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Yani burada siz kâr payının aslında faiz olmadığını, ayrı ayrı kavramlar olduğunu ısrarla vurguluyorsunuz.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Evet.

BAŞKAN – Sayın Ayhan, buyurun.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ederim.

Şimdi, Sayın Bakanım, biz Bakanlığın olumlu görüşü olsun istiyoruz. Siz niye burada sorumluluktan kaçıyorsunuz? Yarın BDDK, bir siyasetçi olarak, bir Hükümet olarak sizin düşündüğünüzün hilafına bir karar aldı, kanunda yetki sizin olmayacak. Bundan niye kaçıyorsunuz? Nitekim, bu tür yetkiyi zaten Merkez Bankasına devretmişsiniz daha önce, benzer bir olay var, Merkez Bankası istediğini yapıyor ama gelene sizin olumlu... Yani istemediğiniz bir şeyi niye yapsın burası? Siz tüketici lehine çalışmayacak mısınız? Gelen tüketici aleyhine olursa niye siz o zaman sessiz kalacaksınız? Gelin bu yetkiyi alın, sorumluluğu paylaşın. Bundan kaçmanın bir anlamı yok, Hükümet kaçıyor bundan. Alın, olumlu görüşünüzü alsınlar. Hiç olmazsa, “Biz BDDK’dan geleni olumlu görüyoruz.” diyebilecek cesareti gösterin. Ya, bu kadar açık ve net bizim söyleyeceğimiz. Hem iktidar oluyorsunuz hem “Yüzde 50 oy desteğim var arkamda.” diyorsunuz hem “326 milletvekilim var.” diyorsunuz, tüketiciyi korumayı faiz lobilerine bırakıyorsunuz; olur mu böyle bir şey Sayın Bakanım ya?

Şimdi, altındaki maddeye gelince, kâr payıyla faiz aynı şey mi? Siz hukukçusunuz ya. Benim söyleyeceğim bu kadar.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Bakanım, buyurun.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Evet, peki, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Bakan Bey’i dinledim ki daha sağlıklı bir tartışma yapalım.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Değerli Başkanım, değerli arkadaşlar; tabii, bu düzenleme uzun süre üzerinde müzakere edilerek formüle edilmiş bir düzenleme, (3)’üncü maddeyle ilgili. Yani BDDK’nın görevine, kanununa bakmak lazım. Finans, ekonominin finans...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Bunun kanununda varsa buraya yazmaya gerek yok zaten Sayın Bakanım.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Yani monolog yapmayacağız, ben görüşümü ifade edeyim.

Yani BDDK ekonominin finans alanında faaliyette bulunan banka ve benzeri kuruluşlara ilişkin bir çatı örgütü. Ha, bu toplumun içerisinde, ekonomik hayatın içerisinde. Dolayısıyla, burada bir paylaşım var. Yani “Paylaşım da niye buyurucu değilsiniz?” diyorsunuz. Burada, anlaşmalı, diyalog ortamı içerisinde gerçekleştirilecek bir süreç var. Metin ona göre formüle edilmiş; buyuruculuktan uzak, paylaşımcı bir yaklaşım önemsenmiş. Onun için, formülasyon bu şekilde 3’üncü maddede.

8’inci maddeye ilişkin önerinize gelince, yani elbette ki kâr payı farklı, faiz farklı ama uygulamada bir ölçü olması lazım. Ölçüyü nasıl belirleyeceksiniz? Formülasyonu bu. Bu ilk defa burada yer alıyor değil. Bakın, 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu’nda aynı ifade, aynı düzenleme var, 5411 sayılı Bankalar Kanunu’nda da aynı düzenleme var, yani bizim burada 8’inci maddede yer alan düzenleme. Dolayısıyla, o düzenlemelere paralel olarak 8’inci madde yer almıştır. Yani öneriyi katılmıyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kacır, buyurun efendim.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Sayın Başkan, ben bu (8)’nci fıkrayla ilgili konuşmak istiyorum.

Şimdi burada “faiz, kâr payı olarak uygulanır” şeklindeki yazı ama maddelere baktığımız zaman nerede var? Birçok maddede “faiz” geçiyor. Belki olsa olsa o maddelerin her birine, mesela, “erken ödeme” diye 20’nci madde var “Her iki durumda da satıcı veya sağlayıcı tüm faiz veya komisyon aldığı durumlarda ödenen miktara göre gerekli faiz ve komisyon indirimi yapmakla yükümlüdür.” diyor. Burada tüm faiz, kâr payı veya komisyon aldığı durumlarda ödenen miktara göre “gerekli faiz, Kâr payı ve komisyon indirimi yapmakla yükümlüdür” diye “faiz”in yanına virgül bir de “kâr payı” yazarak ilgili nerelerde, hangi maddelerde varsa böyle bir çözüm olabilir mi diye bir düşünelim diyorum. Yani kâr payıyla faizi aynı saymak -belki başka kanunlarda da olmuş olabilir ama- bu bir yöntem olabilir mi? Kaç yerde geçiyor bilmiyorum. Hemen ilk gördüğüm, 20’nci maddede gördüm, başka birkaç yerde de olduğunu zannediyorum. Yani “faiz”in yanına virgül “kâr payı” da oraya yazalım. Birbirinden ayrı ama onun şeyine o da aynı kategoriye değerlendirilmesidir. Bu belki bizi tatmin eder diye düşünüyorum.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Sayın Başkan, finans kuruluşlarıyla bu paylaşıldı. Yani onların hassasiyet göstermediği veya da bir itirazı olmadığı noktada yani bu kadar hassasiyeti ciddiye saygıyla karşılıyorum ama...

SONER AKSOY (Kütahya) – Kaldırsak tamamen o maddeyi Sayın Bakan, zaten bir önemi yok.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Hayır, uygulamada sorun çıkar.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Kaldırırsak sorun çıkar.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Tüketici onlardan bir hizmet aldığı zaman, bir ilişkiye girdiği zaman ne olacak?

ÜNAL KACIR (İstanbul) – O kurumlar devre dışı kalır.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – O zaman onları düzenlememiş oluyoruz.

SONER AKSOY (Kütahya) – Yok, bankalar zaten faiz olarak uyguluyor.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Niye “faiz” diye anlıyorsunuz bunu? Ben öyle anlamıyorum yani. Yani bu kanunda genelde bankalarla ilişkilerde bir ölçü faiz konmuş, diğer bir ölçü, katılım bankaları açısından kâr payı olarak uygulanır bu. Yani niye bu böyle anlaşılıyor ben anlayamıyorum. Burada bir yanlışlık olmadığı kanısındayım.

BAŞKAN – Hassasiyet şöyle oluştu: Bazıları “kâr payı” diyor ama aslında bu da faizdir gibi, eşitlenmiş gibi algılayınca arkadaşların tepkisi ondan oldu tahmin ediyorum Sayın Bakanım.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Siz ne diyorsanız deyin, millet ne anlıyorsa esas olan o.

BAŞKAN – Evet, doğru.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Biz bir hesap ortaya koyuyoruz, diyoruz ki: Bu bankalar açısından faiz söz konusu olduğunda katılım bankaları açısından kâr payıdır bu. Yani “kâr payı” demek, kâr payı faizdir demek değil ki. Ben niye öyle anlaşılıyor onu anlayamıyorum yani.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Üzülmez.

HÜSEYİN ÜZÜLMEZ (Konya) – Sayın Başkan, Değerli Bakanım; şimdi burada bir hassasiyet var. Kâr payıyla faiz aynı değildir Sayın Bakanım çünkü katılım bankalarında kâr payı değişkendir.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Tamam.

HÜSEYİN ÜZÜLMEZ (Konya) – Yani ne zaman, hangi oranda vereceği belli değildir ama “aynı anladığı” demek bu hassasiyeti göstermemiz gerektiği, ben de bu kanaati taşıyorum.

İkincisi: Finansal kuruluşların, katılım bankalarının yönetici veya oradaki memurlarının aynı hassasiyeti göstermedikleri vebaliyle biz burada bulunamayız. Burada kendimiz bu veballe veya bu anlayışla bunu göstermemiz gerekir. Ben özellikle şunun için söz aldım: Kâr payıyla faiz aynı değildir, faiz sabittir, kâr payı değişkendir çünkü katılım bankaları topladıkları tasarrufları tasarruf sahipleri adına işleterek, belli bir kârı da alarak halka dağıtmaktadırlar. Onun için, milletimizin bu konuda ciddi hassasiyetleri vardır. Biz de kanun koyucu olarak, yapıcı olarak bu hassasiyetlere dikkat etmemiz gerektiğine inanıyorum. Ünal Bey’in teklifine ben de katılıyorum.

Teşekkür ederim.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım; 4’üncü maddenin (8)’inci fıkrasında açık bir şey var. Bence de faizle kâr payı ayrı şeyler. Ayrı olduğu için zaten katılım bankaları var. Bu hassasiyetlere hepimiz katılıyoruz, biz de katılıyoruz. Ben bu (8)’inci fıkrada, bakın okursak: “Katılım bankaları açısından bu kanunun uygulanmasında yer alan

faiz kâr payı olarak uygulanır.” diyor. Bankaların uygulama şekli faiz, katılım bankalarının uygulama şekli kâr payı. Yani faiz eşittir kâr payı demiyor. Yani böyle bir husus yok, ben böyle de algılamıyorum yani.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İhlas Finans var ya.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Zarar ödediler, kâr ödemediler ya.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Hayır ama buradaki olay faiz eşittir kâr payı değil. Katılım bankalarının uygulama şekli kâr payıdır diyor, bunu da açıkça deklare ediyor.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Yarın bu konuda bir problem çıktığında, kanun çıksa da gerekçelere bakarak değerlendirecekler. Onun için, çok dikkatli konuşmamız lazım.

BAŞKAN – Şimdi Sayın Ayhan, o zaman şöyle bir şey...

Şimdi bir sözüm var, ondan sonra söz vereceğim, bu konuda epey söz talebi var.

Şimdi, benim gördüğüm kadarıyla Bakanlığın da bizim de hepimizin maksadı, verilen önergede faizle kâr payının eşit olmadığı noktasında hepimiz hemfikiriz. Buradaki cümlelerin farklı yorumlanabilmesi açısından bir endişemiz var yoksa kimse...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kanuna karşı hile yapıyor Başkan, hem İslam hukukuna karşı hile yapıyor hem... İkisini de hile ile kandırıyoruz.

BAŞKAN – Değil, kimseye hile ile yapmıyoruz.

Efendim, bir müsaade edin, lütfen, şimdi burada...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hiç kâr payı...

BAŞKAN – Bir müsaade edin efendim, olayı yani karşılıklı birbirimizi anlama adına söylüyorum.

Dolayısıyla, kâr payıyla faizin aynı şey olduğu noktasında kimsenin bir fikri yok, ikisi birbirinden ayrı. Dolayısıyla, bu ayrılığı ifade edecek bu cümle sanki faizle kâr payı eşitmiş gibi de algılanabiliyor. Öyleyse bu cümleyi daha net bir hâle getirip hepimizin ortak sonucuna hizmet edecek hâle gelmesi lazım.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Direniyor Sayın Bakan.

BAŞKAN – Direnmiyor efendim, aynı şeyi söylüyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ensar Öğüt burada.

BAŞKAN – Biliyorum efendim, öğrendim. Saçı olmayan Ensar Öğüt.

SONER AKSOY (Kütahya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun efendim.

SONER AKSOY (Kütahya) – Sayın Bakanım, şu cümleyi böyle yaptığımız takdirde hiçbir sorun kalmıyor, çok basit bir şey: “Katılım bankaları açısından bu kanun uygulamada kâr payı olarak uygulanır.” o kadar, “faiz” kelimesini buradan kaldırıyoruz. Hiçbir cümleyi değiştirmiyorum, yer alan “faiz” kelimesini kaldırıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bu hassasiyeti bir cümleyle...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Hayır, hayır.

Ben tabii ki...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Efendim, bence usul yanlış.

BAŞKAN – Bir saniye efendim... Biz böyle çalışıyoruz.

Buyurun.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Mahmut Bey, biz hiç olmazsa avukatız, birbirimize saygı gösterdim ya, bir dakika.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama siz AKP’liler kendi aranızda tartışıyorsunuz, muhalefetin...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Hayır, siz girdiniz, bir dakika...

BAŞKAN – Sayın Tanal, bizim Komisyonumuzda böyle bir şey yok. Bir müsaade edin, size de söz vereceğiz yani biz çözmeye yönelik...

Buyurun Sayın Bakan.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Faiz, kâr payı hassasiyetine elbette ki hepimiz katılıyoruz. Kâr payı faiz değil, bu çok açık ama uygulamada bir ölçü ortaya koyacaksınız. Dolayısıyla, kâr payının eksilmesi, azalması da bu

düzenlemeyi hiç etkileyen bir değerlendirme değil. Kâr payı yoksa hiç yok demektir, yani orada bir şey uygulanmayacak demektir kâr payı yoksa veya çok düşükse, düşmüşse o uygulanacak demektir. Yani uygulamada tüketici hukuku bakımından, katılım bankaları açısından ne yapacaksınız, nasıl indireceksiniz bunun ölçüsü olması lazım, o ölçü konulmuş burada. Dolayısıyla, mademki bu kadar hassasiyet var diyorsanız ben buradaki öneriye iştirak ederim ama bu bunu karşılar mı bilemiyorum. Yani katılım bankaları da bu metin üzerinde mutabık kalmışlar. Yani onların mutabakatıyla yapılan bir şey. Mesela, ben şeydekini okuyayım size, 5446 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları'ndaki düzenleme de şu: "Katılım bankaları açısından bu Kanun uygulamasında yer alan faiz kâr payı, gecikme faizi ise gecikme cezası olarak uygulanır." Orada yazmışlar zaten bunu. Bu yeni olan bir şey değil, biz daha düzgün yazmışız o metne göre. Var zaten bu. Yani kâr payı, faiz anlamına gelmez.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kacır.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Bakan; bu (8)'inci fıkrayı şu şekilde kaleme alırsak daha uygun olabilir mi: "Bu kanunun uygulamasında faiz ile ilgili uygulamalar katılım bankalarının uygulamalarında kâr payı için de uygulanır." ya da buna benzer bir cümle.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Biz faize bir uygulama yapmıyoruz ki.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Faizle ilgili uygulama dediğim şu: 20'nci maddeyi gördüm de oradan şey yaptım. 20'nci maddede "Tüm faiz, komisyon aldığı durumlarda ödenen miktara göre gerekli faiz ve komisyon indirimi yapmakla yükümlüdür." Yani faizde indirim yapacaksa katılım payında da indirim yapacak demektir. Faizde yapılan indirim gibi katılım payında da indirim yapılacaktır, bunu... Diğer maddelerde nedir, ne vardır ben detayını bilmiyorum yani faizle ilgili ama faizde yapılan indirim gibi katılım payında da indirim yapılacaktır.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Nasıl formüle ediyorsunuz?

BAŞKAN – Hepimizin hassasiyeti aynı fakat metinden anlayışlarımızda farklı sonuçlara ulaşıyoruz.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Faiz, katılım payı değildir ya da katılım payı faiz değildir ama onda yapıldığı indirim gibi onda da o indirim yapılacaktır.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bence bir ara verelim.

BAŞKAN – Bir saniye... Yok, bir bitirelim öyle ara vereceğim zaten.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – 80 madde var Başkanım, nereye bitireceksiniz?

BAŞKAN – Efendim, yani saat bire geliyor onun için bir ara vereyim.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Tamam bunu "kâr payı olarak" uygulanır diye yazalım, bitirelim.

BAŞKAN – Nasıl efendim?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – "Katılım bankaları açısından bu kanunun uygulanmasında kâr payı olarak uygulama yapılır."

BAŞKAN – Efendim, "Katılım bankaları açısından bu kanun uygulamasında kâr payı olarak uygulanır."

ALİM IŞIK (Kütahya) – Öyle bir cümle olmaz Sayın Başkanım.

Söz istiyorum.

BAŞKAN – Alim Hocam, önerge sahibi olarak...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Öncelikle Sayın Bakanımın finans kuruluşlarının hassasiyet göstermediği bir konu olarak ifade ettiği bu konuyu kendi açımdan değerlendirdiğimde doğru bir ifade olmadığını düşünüyorum. Finans kurumları elbette ki hassasiyet göstermez çünkü finans kurumları garanti alıyor, en az bu ülkedeki faiz oranı kadar kâr payını bu işle garantiliyor, tabii ki hassasiyet göstermez. Aşağısı ne olacak? Dolayısıyla bunun mutlaka düzeltilmesi lazım ve bunun bu madde metninden çıkartılması en doğru yoldur çünkü bu insanlar bu katılım bankalarına gittiklerinde kendi dünya görüşleri açısından kendilerine göre haklı yaptıklarını düşünüyorlar.

Şimdi siz, bu uygulamayla uygulamada herhangi bir kredide uygulanacak faiz oranını en az katılım bankaları açısından da kâr payı olarak ona eşitlerseniz bu dünya görüşüyle uyuşmaz. Onun için, bunun çıkması lazım. Dolayısıyla, buradaki zaten bu hâliyle de bu cümledeki faiz, kâr payı değildir. Faiz oranı eşittir kâr payıdır, faiz eşittir kâr denebilir. Zaten bu hâliyle de bu cümle uygulamayı karşılamaz. Onun için, en doğrusu bu fıkranın buradan çıkartılmasıdır. Başka kanunlarda başka düzenlemeler olabilir ama tüketici haklarının korunmasıyla ilgili olan bu kanunda bu ibarenin bu şekliyle yer alması veya faizin eşittir kâr payı şeklinde eşitlenmesi doğru

bir cümle değildir. Faiz kâr olarak düşünülebilir ama faiz oranı ancak kâr payıdır çünkü diğeri bir oransal ifadedir, öbürü niceliktir. Dolayısıyla, bu cümlede zaten bu yanlışlık da bu şekilde düzeltilmiş olacaktır. Bankaların hassasiyet göstermemesi milletin hassasiyet göstermeyeceği anlamına gelmez. Altını özellikle çiziyorum çünkü bankalar en az faiz oranını garantilemiştir bu cümleyle.

Teşekkür ediyorum.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Başkanım, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN – Evet, buyurun efendim.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Yanlış anlaşılmasın. Ben, “Katılım bankaları bu konuda hassasiyet göstermedi.” demiyorum, katılım bankalarıyla bu formüle edildi. Dolayısıyla, buradaki “faiz kâr payı değildir” demek kâr payı faizdir anlamına gelmez. Kâr payı kâr payıdır, faiz faizdir ama bir uygulama yapacaksınız, bu uygulamayı neye göre yapacaksınız? Bir ölçü olması lazım. Bu sabit değil.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Bakanım, kâr-zarar ortaklığı şeklinde yapılan, yürüyen sistemde en az faiz oranına denk gelen bir kâr payı garantiliyorsunuz katılım bankaları açısından.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Hayır, değil.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Aşağısı ne olacak? Yani yüzde 8 faiz oranı veren bir bankaya karşı yüzde 4’e razı olan bir banka müşterisinin hakkını nasıl savunacaksınız?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Burada kâr payının sabitlendiği diye bir düzenleme yok.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Sayın Başkan, buradaki kâr payının faize sabitlendiği şeklinde bir düzenleme yok, o anlama gelen bir içerik yok. Kâr payı sıfırda sıfır, zararsa zarar. Bu uygulama o ama bunu farklı anlıyorsanız bizim izah etmeye çalıştığımızın ötesinde, onu formüle edin.

BAŞKAN – Evet.

Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Bakana da sormak istiyorum: Geçmiş kanunda böyle bir madde yoktu. Böyle bir sorun nereden kendini hissettirdi? Neden bu kanuna bunu koymak durumunda kaldık? Bunların cevabını aradığımızda bazı şeyler ortaya çıkıyor. Siz ne kadar deseniz de deyin, arkadaşlar ne kadar derlerse desinler, evet, faizle kâr payı...

Arkadaşlar, bir şu telaşı, konuşmayı bitirirseniz bir şey anlatalım. Biz sizi saygıyla dinliyoruz.

BAŞKAN – Evet, buyurun efendim

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ne kadar deseniz faizle kâr payı eşit değildir... Aslında öyle olması gerekir ama bu ifadeyi buraya koyduğunuz zaman siz katılım bankalarına faizle kâr payını eşit düzeyde tüketiciye gösterecek bir avantaj sağlamış olursunuz. Kesinlikle bu, bu noktadır.

Değerli arkadaşlar, bu sistem, niye çıkmıştır katılım bankacılığı? Türkiye’de, yüzde 99’u Müslüman olan bir ülkede faizin haram olduğu noktasındaki anlayışın aşılması yönünde finans sektöründe bir yöntem olarak çıkmış, bazı başka İslam ülkelerinde de, Müslüman ülkelerde de kullanılan bir yöntem olarak buraya gelmiş. Şimdi, bir şey söylemek istiyorum: Bu tartışmayı burada tüketici kanununu konuşurken katılım bankalarının sorununu çözmeye çalışarak yoğunlaşp ve odaklaşmamalıyız. Ben bu kanun maddesinin (8)’inci fıkrasının buradan çıkartılmasını öneriyorum. Bu ihtiyacı kendi içlerinde çözerler. Bunu çıkarmazsanız bundan sonra katılım bankalarına da ayrı bir avantaj sağlamış olursunuz. Ben bunu alt komisyonda da söyledim, şimdi de söylüyorum. Haksız bir rekabet ortamı sağlarsınız. Bir insan şöyle düşünür: Hem paramı veriyorum, faiz kadar katılım payı alıyorum hem günaha girmiyorum. Böyle bir anlayışı lanse edip...

Sayın Kacır, lütfen bir tamamlayayım.

Bu anlamıyla katılım bankalarının özel olarak burada ifade edildiği bir fıkranın yer alması doğru değildir, rekabet açısından da, başka açılardan da doğru değildir. Bunu buradan çıkaralım. Asıl bu maddede konuşacağımız şey, tüketicilerden alınan, bankaların aldığı ek ücretlerle ilgili noktayı tartışacağız, çıktık, oradan buraya geldik. Bence (8)’inci fıkrayı Alim Işık’ın dediği gibi çıkartalım, hiç tartışma konusu olmasın. Bu anlamıyla da zaten piyasa kendisini regüle etti. O piyasanın regüle ettiği şekliyle devam etsin bu kanun. O anlamıyla öyle yapalım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Bakan.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Şimdi ben şunu tekraren vurgulamak istiyorum: Buradaki faiz, kâr payı anlamında değil, bir ölçüdür. Ama mademki üzerinde bu kadar tartışma yapılıyor şu öneriyi getirmek istiyorum, (8)'inci fıkra, herhâlde arkadaşlarımız yazarlar: “Bu kanun tüm düzenlemeler yönünden katılım bankalarını da kapsar.” Bunu koyarsak mesele çözülüyor. Katılım bankalarını kapsam dışı bırakamayız. Bakın, Türk Havayolları önerge getirdi, biz de karşı çıktık. Bunun dışında kalmaması lazım. tüm aktörlerin bu kanun kapsamında yer alması lazım.

BAŞKAN – Sayın Işık, bu son, Bakan Bey'in söylediği konuda...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Ulaştırma Bakanlığına o tasarı görüş için gitmemiş miydi?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Tasarı, Ulaştırma Bakanlığındadır yani.

BAŞKAN – Türk Havayollarının kendisinin talebi varmış efendim, o konuda.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Müsteşarı da geldi o iş için de onun için söylüyorum.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Ulaştırma Bakanlığından mı geldi?

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Hayır, buradaydı ekibi onun için, önergeyi arkadaşlar verdi ama “Hükûmetten mi geldi?” diye sorduk yani.

BAŞKAN – Bir müsaade edin efendim.

Sayın Işık...

ALİM İŞİK (Kütahya) – Sayın Başkanım, tabii, Sayın Bakanımın hassasiyetine teşekkür ediyorum. Yani yanlış anlaşılma yer vermemek için o da bu konuya dikkatle temas ediyor ama bu şekilde, Sayın Bakanın ifade ettiği şekilde bir uygulamada katılım bankaları için bu kanunda yer alan bazı yerlerde faiz oranıyla ilgili düzenlemeler var, katılım Bankalarına da o garantiyi getirmiş olursunuz. Dolayısıyla, bu fıkranın çıkması en doğru olanıdır. Başka türlü bir düzenlemede bu kanun kapsamında geçen her türlü faizi katılım bankaları için kâr diyorsunuz. Mesela, yüzde 2 gecikme faizi alınır. O zaman yüzde 2 gecikme kâr payı alınır, adam kâr eder, garantiye almış olursunuz. Bunun uygulamasında “kâr payı eşittir faiz” anlamına gelecek bu kanun kapsamındaki düzenlemeyi başka şekilde düzeltmemiz lazım. Buradan çıkması lazım bunun. Benim görüşüm bu.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, buyurun.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Benim önerdiğim formül bu sorunu çözüyor, bu hassasiyeti gideriyor. Belki şöyle bir cümle daha ilave ederiz: “Bu kanun tüm düzenlemeler yönünden katılım bankalarını da kapsar, uygulamada kâr payı esas alınır.” dersiniz, biter veya hiç demeye de gerek yok, “kapsar” demesi yeterli, zaten onu ikincil düzenlemeyle çözeriz biz. Yani ben bunu getirirken burada Yargıtaydan uygulayıcı arkadaşlar var.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Bakanım, BDDK'nın denetiminde değil mi bütün bunlar? BDDK'ya dâhil değil mi?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Tabii, tabii.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Konuyla alakalı mı?

Efendim, Komisyon üyesi arkadaşlarımız tartışıyor...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Efendim, ben milletvekiliyim.

BAŞKAN – Vereceğim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Böyle bir uygulama yapamazsınız. Komisyon üyesi arkadaşlarımız...

BAŞKAN – Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bu konuyla ilgili tabii, ne konuşacağım!

BAŞKAN – Sayın Tanal, siz bizim Komisyonumuza ilk defa katılıyorsunuz, bizim Komisyonumuzda sonuna kadar herkes konuşur, siz de konuşacaksınız. Birçok arkadaş...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – “Hangi konuda?” diyorsunuz yani bu sorulacak soru mu?

BAŞKAN – Evet, merak ettiğim için...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bu konuyla ilgili tabii...

BAŞKAN – Efendim, sorarım ben.

Sayın Kacı, buyurun.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Sayın Başkanım, şimdi, Alim Işık Hoca'nın vermiş olduğu önerge kabul edilirse bu kâr payı vermekte olan katılım bankaları sanki bu yasanın kapsamı dışında kalmış gibi olur. Onun için, bu (8)'inci maddeyi oradan çıkartmak yerine yeniden düzenlemek gerekir ve bu düzenlemede de katılım bankalarını da kapsadığını vurgulamak gerekir ve katılım bankaları faiz yerine kâr verdiğine, faiz vermediğine göre, kâr payı verdiğine göre onu da vurgulamamız lazım. Yani “Bu kanun tüm düzenlemeler yönünden katılım bankalarını da kapsar, kâr payı uygulamasını kapsar.” gibi...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Kâr payını karıştırma, “kapsar” dersiniz belki olur.

BAŞKAN – “Kapsar” diyelim, o şekilde kalsın.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Kalsın mı, kalmasın mı? Bana müsaade eder misiniz?

BAŞKAN – Buyurun efendim, dinliyoruz.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Kâr payını burada yazmazsak ilerideki ilgili maddelerde kâr payı geçmiyor. O zaman, kâr payı açısından yine kapsamıyor gibi olacak. Bizim burada kâr payından bahsetmemiz lazım ya da gidip her maddeye nerede “faiz” yazıyorsa yanına “kâr payı” dememiz lazım. Ya buraya tek yazacağız o faizi yahut da her maddede faiz nerede yazıyorsa yanına kâr payı diyeceğiz.

BAŞKAN – Bu daha doğru olmaz mı Ünal Bey?

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Hangisi?

BAŞKAN – Bu son söylediğiniz.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Her maddede “kâr payı” yazmak.

BAŞKAN – Evet, birbirinden ayırmış oluruz.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Her maddede “kâr payı” yazacaksak bunu buradan çıkartabiliriz, her maddeye gider “kâr payı, kâr payı, kâr payı” yazarız, gider. O zaman buraya böyle yazalım: “Bu kanunun tüm düzenlemeleri yönünden katılım bankalarını da kapsar.” diyelim, sonra her madde de “kâr payı”...

BAŞKAN – Redaksiyonla ilave edelim onu.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – ...redaksiyonla ilave edelim.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Hayır, burada “uygulama kâr payına göre yapılır” demek yeterli. Öyle her madde de yazalım, yok.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – “Kapsar bu uygulama”...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – “Kapsar, bu uygulama kâr payı esas alınarak yapılır.” Bu yeterli, hiç diğer maddelere ilave etmeye gerek yok.

BAŞKAN – “Katılım bankaları açısından bu kanun uygulamada kâr payı olarak uygulanır.”

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Hayır, “Bu kanun tüm düzenlemeler yönünden yatırım bankalarını da kapsar.”

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Önce Alim Hoca'nın şu önergesini bir reddedelim, sonra yeni önergeyle düzenleyelim.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Ya, reddetme, olumsuzdan gitme ya.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Talimat veriyor reddederek.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Hayır, “reddetme” derken teknik açıdan söylüyorum ya, teknik açıdan söylüyorum Başkanım.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ünal Bey, “oylayalım” dersin doğru olur.

BAŞKAN – Tamam, doğru.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Ha, yenisinde mutabıksak öyle yapacağız. Teknik açıdan söylüyorum ben. Yoksak Hocamı kırmak diye bir niyetim olmaz yani “onu reddetme” diye bir şey yok. Bizim hassasiyetlerimizi taşıyor zaten.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 5 sefer söylüyoruz, siz bana söz vermiyorsunuz efendim.

BAŞKAN – Efendim, müsaade ederseniz vereceğim. Ben burada görüyorum, sizin söz istediğinizi de görüyorum. Bak, beyefendi de söz istiyor, başka söz isteyen arkadaşlar da var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İç Tüzük “sırayla” diyor efendim.

BAŞKAN – Efendim, bir müsaade eder misiniz? Biz burada bir şeyi çözmeye çalışıyoruz, sizin de görüşlerinizi alacağız yani bu konuda...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Efendim, bu sorunla ilgili.

BAŞKAN – Efendim, biz bir şeyi neticelendirmeye çalışıyoruz, bir müzakere yapıyoruz. Alacağım katkınızı, biraz sabırlı olun.

Sayın Bakanım, buyurun.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Başkanım, son defa öneriyorum, bir daha konuşmayacağım bu maddeyle ilgili, ne yaparsanız yapın.

“Bu kanun tüm düzenlemeleri yönünden katılım bankalarını da kapsar, uygulama kâr payı dikkate alınarak yapılır.”

BAŞKAN – Bu konuyla ilgili, ilgili arkadaşlar bir önerge metni hazırlar mı efendim?

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Hazırlanıyor efendim, siz devam edin.

BAŞKAN – Sayın Tanal, buyurun efendim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, biz 4'üncü maddenin (8)'inci fıkrasını tartışıyoruz. 4'üncü maddenin (1)'inci fıkrasında aynen şöyle geçer, (1)'inci fıkrası bizim için rehber: “Bu kanunda yazılı olarak düzenlenmesi öngörülen sözleşmeler ile bilgilendirme en az 12 punto büyüklüğünde, anlaşılır bir dilde, açık, sade, okunabilir bir şekilde olması gerekir.” diyor. Biz, faizle ilgili oranı koyarken kâr payıyla ilgili bir belirsizlik söz konusu. Bu anlamda, tüketici ileride başına gelebilecek olan riskleri peşinen imzalamış olduğu sözleşmede görmesi gerekir. Şimdi, bizim faizle ilgili açık ve net hükmü koyarken buraya muğlak bir kavramı koymamız... İleride gelebilecek felaketleri önceden tüketicinin görebilmesi imkânsız. Onun için, tüketici açısından muğlak kavram kabul edilebilir bir durum değil.

İki: Aynı şekilde, biz burada yani hassasiyetlerden bahsediyoruz, doğru. Âl-i İmrân suresi “riba haramdır” diyor, “o da eşittir faiz” deniliyor. Güzel, riba haram, onu da kâr payına eşitliyorsak -burada görülebilen durum bu- o zaman burada Diyanet İşleri Başkanlığından bir görüş almak lazım: “Ya, arkadaş, burada kâr payı eşittir faiz mi, değil mi?”

Yani, burada, hem pozitif hukuk hem İslam hukuku kanuna karşı hileyi kabul etmez. Burada, biz, yasama organı hileye kılıf da uyduramaz. Yasama organı burada -görebildiğim manzara- mevcut olan düzenlemeye kılıf uyduruyor. Onun için, burada bu hükmün çıkarılması gerekir.

İki: Şimdi, (1)'inci fıkrada -yine (1)'inci fıkraya dönüyorum Sayın Başkan- mevcut düzenlemede böyle bir hüküm yoktu. “Oniki punto büyüklüğü” vardı, “Anlaşılır bir şekilde, sade ve okunabilir.” hükmü vardı. Burada “Anlaşılabilir bir dilde, açık, sade ve okunabilir.” hükmünü koyduğunuz zaman, siz satıcı olarak İngilizce de metin getirip imzatabilirsiniz, gayet rahat geçerli. Çünkü bunlar gayet rahat dava konusu yapılan şeyler Sayın Bakan. Uygulamada kişi, tüketici sözleşmeyi imzalıyor, Türkçe yazılmamış İngilizce metni imzalıyor. İmzalayan tüketici diyor ki: “Ben İngilizce bilmiyorum ki... Ben bu sözleşmeyi imzaladım.” Onun için buradaki bu “dil” kavramını, redaksiyon yetkisini alarak “anlaşılabilir bir şekilde” yazılır ise...

BAŞKAN – “Anlaşılabilir bir dilde” diyor zaten.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Orada “dil” farklı yerlere çekilebilir, İngilizce de yazar, dil olur. Bunlar yazıldı çünkü.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Anlaşıyor zaten.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – “Anlaşılabilir bir şekilde, açık, sade ve okunabilir...” O “dil” kavramını çıkarınız oradan. “Anlaşılabilir şekilde...” Çünkü, siz tüketici olarak sözleşmeyi İngilizce imzalarsınız, tüketici İngilizce bilmiyorsa “Kardeşim, işte yazıyor ya burada...” Yazıyor hakikaten burada, anlaşılır bir dilde, İngilizcede anlaşılır bir dilde yazmış ama tüketici bu dili bilmiyor ki. “Anlaşılabilir bir şekilde” deyin oraya.

BAŞKAN – Anlaşılabilir...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – “...bir şekilde” Yani, Fransızca bir sözleşme imzaladık, anlaşılır bir dilde değil midir?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Dil ayrıdır, şekil ayrıdır.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani, burada redaksiyon yetkisini alarak bunun yapılması daha doğru olur.

Üçüncü bir husus burada -yine aynı maddeyle ilgili- (6)'ncı fıkrada... “Adi kefalet sayılır.”

Şimdi, orada da 4 çeşit kefalet var Sayın Başkan: 1) Adi kefalet, 2) Müteselsil kefalet, 3) Birlikte kefalet, 4) Kefile rücuhan kefalet.

Burada, eğer gerçekten siz birine kefil olmuşsanız, mevcut olan teminatı, bir gayrimenkulünüzü gösterdiniz. O gayrimenkulünüzü teminat göstermekle, o gayrimenkulünüz ancak o kefilin sınırlarıyla kapsamlı. Adi kefalet hükmüne koyduğunuz zaman, Sayın Bakan, ticaret muhakemelerinin o adi kefalet hükümlerinde siz tüm mal varlığınızla sorumlusunuz. Ben size kefil olmuşum, arabamı teminat göstermişim veya gayrimenkulümü göstermişim, benim o gayrimenkulüm aslında size o kefil olduğum kısmı

karşılamıyor ama burada adi kefaleti koymakla teminat olarak göstermediğim diğer şeyleri de kapsayacak ki, bu da çok riskli, tüketicilerin aleyhine olan bir durum. Bunu, “adi kefalettir” hükmündeki ibareyi de çıkarmakta yarar var çünkü şahsi teminattır, gösterin şahsi teminatı... Ben teminat olarak size kefil oluyorum, neyle oluyorum? Bir gayrimenkulümle veya bir arabamı teminat olarak gösterdim. Ama beni adi kefalet hükmüne sokarak tüm mal varlığımla riskin altına sokmanız tüketicilerin aleyhinedir, bunun da çıkarılmasını arz ediyorum.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, buyurun.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Katılmıyoruz tabii. Şimdi şekil ayrı, dil ayrı yani buradaki “açık bir dilde” ifadesine “açık bir şekilde” demek doğru bir şey değildir. Dil ayrıdır, şekil ayrı, bunu hepimiz biliyoruz.

Sayın Tanal, keşke bu konu dil bilimcilerine, Türk Dil Kurumuna sorulsun, diğeri Diyanete sorulsun diyeceğinize öyle deseydiniz. Şimdi siz orada “Diyanetten sorulsun” derken...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama bu işin uzmanı Diyanet.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Siz sorun işte o zaman.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Siz Bakansınız, ben değilim, sizin sormanız lazım.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Biz sormayız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yetkili Bakan olarak siz orada oturuyorsunuz.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Biz sormayız, bizim düzenlemelerimiz doğru, paylaşımcılıkla gerçekleştirilmiş bir düzenleme ama şu andaki önerilerinize de katılmıyorum.

BAŞKAN – Peki.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Bakan da hukukçu olduğu için bir şey sormak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun efendim, sorun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Tanal’ın sorduğu soruyu biz Komisyonunda tartıştık yani “adi kefalet” meselesini ama hukuki olarak tanımlaması, şu an Sayın Tanal’ın anlattığı gibi değildi. Anlatabiliyor muyum? Bunu bir netleştirelim yani. Biz orada tüketici koruma anlamında, bir adi kefaletin tüketiciyi koruyacağını düşünerek o soruyu sorduğumuzda yanıtını almıştık. Şimdi, Tanal’ın belirttiği şekliyle kefaletin kapsamı genişliyor, müteselsil olmamasına rağmen adi kefaletle imza atan tüketici çok daha geniş bir şekilde bir kefalet kavramı içerisine giriyor diye yorumladı. Bunu bir hukukçu olarak siz, burada anlaşıldığı şekliyle söyleyin.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Borçlar Kanunu 585... Bakın, okuyun. Borçlar Kanunu 585’i okuyun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ben hukukçu değilim ama bunu sordum yani alt komisyonunda.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Bu düzenleme doğru.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bu (6)’ncı fıkrayı bir hukukçu olarak siz nasıl yorumluyorsunuz?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Doğru bir düzenleme, doğrudur çünkü adi kefalet...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Tüketici lehine mi?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Tüketici lehinde tabii.

Yani, adi kefalet açısından konuya baktığımızda asıl borçluyla ilgili tüm süreçleri tamamlayacaksınız ki siz, adi kefalet yükümlüsüne gidebilirsiniz. Ama diğer tür kefalette, müteselsil kefalette her ikisine birlikte yapıyorsunuz, kimde bulursanız ondan alacaksınız. Dolayısıyla, bu düzenleme doğru.

BAŞKAN – Peki.

Değerli arkadaşlar, Alim Işık ve Haluk Ayhan tarafından verilen önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/787) sayılı tasarının 4. maddesinin (3) fıkrasında bulunan “masraf türleri ile bunlara ilişkin usul ve esaslar Bakanlığın görüşü alınarak” ibaresinden sonra “bu kanunun ruhuna uygun ve tüketiciyi koruyacak şekilde” ibaresi eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ümit Özgümüş

Adana

Mehmet Ali Susam

İzmir

Osman Aydın

Aydın

Kemal Değirmendereli

Edirne

BAŞKAN – Önerge sahipleri adına Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, arkadaşlar, bu kanunda en önemli konulardan bir tanesi 4'üncü maddenin (3)'üncü fıkrası. Okuyalım ve tartışalım sonra konuyu.

“Tüketiciden; kendisine sunulan mal veya hizmet kapsamında haklı olarak yapılmasını beklediği ve sözleşmeyi düzenleyenin yasal yükümlülükleri arasında yer alan edimlerle sözleşmeyi düzenleyenin kendi menfaati doğrultusunda yapmış olduğu masraflar için ek bir bedel talep edilemez.” Buraya kadar bir şey yok. “Bankalar, tüketici kredisi veren finansal kuruluşlar ve kart çıkaran kuruluşlar tarafından tüketiciye sunulan ürün veya hizmetlerde ise tüketiciden faiz dışında alınacak her türlü ücret, komisyon ve masraf türleri ile bunlara ilişkin usul ve esaslar Bakanlığın görüşü alınarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından belirlenir.”

Şimdi, komisyonda bu madde üzerinde çok tartışık ve sonuçta üst komisyona gelmesi konusunda bir karar oluştu. Az önce Komisyon çalışmalarına başlarken alt komisyonla ilgili görüşlerimizi belirtirken de bu konuda bankacılık sisteminin -elde ettiği kârlılığın- faaliyet dışı kârlardan, bu tür kesintilerden dolayı 19 milyara yakın bir kârlılığı olduğu, bu konuda bankalara açılmış olan davalarda tüketicilerin kazandığı birçok dava olduğu, bu davalardan dolayı tüketicilerin şahsi olarak paralarını tahsil edebilme durumuna geldiklerini ama bir yasal düzenleme olmadığı için aynı durumda olan insanların davalar açarak ancak paralarını alabildiği, bunun ciddi bir mağduriyet oluşturduğu, bunu önleyebilmek için bu kanunda açıklık ve netlik olması, arkadaşlarımızın verdiği diğer kanun teklifleriyle de bunun ortadan kaldırılarak sadece işlemle ilgili yani yapılan bir masraf varsa bu noktada bir para alınması veya bir bedel alınması konusunda bir anlayış oluşmuştur.

Bu konu, bu kanunda çok önemli bir noktadadır. Şimdi tartışacağımız en temel fıkra bu. Biz burada 2 tane noktayı -Sayın Alim Işık'ın önerisini reddettiniz ama- dikkate almak zorundayız. Sizin yazdığınız şekliyle bütün yetki Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuna veriliyor. Komisyonda tartışık, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu dedi ki: “Aslında bende bankacılık sistemini koruyan bir kurumum, bankacılığı korurum. Şimdi yeni bir şapka giyiyorum başıma.” Benim tanımım ile, ikinci bir şapka ile tüketiciyi koruyacaksınız.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Onlar da öyle söyledi, “İkinci bir şapka” dedi.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Evet, “Bize ikinci bir şapka veriyorsunuz.” dendi. Bu 2 şapkanın hangisini çıkarıp hangisini takacak veya kafasında nasıl oluşturacak, bu açıklanmadı.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Üst üste takacak.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, bu anlamıyla bu konuda Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuna bu işi bırakmak doğru değil. Bu konuda bizim alternatif önerimiz şuydu: Bakanlık bu konuda görüş oluştururken, tüketici kuruluşlarının da görüşünü alarak ve tüketici kanunu olduğu için bu, olumlu görüş verilerek ancak para almaya müsaade etmelidir Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından. Yoksa siz Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuna bıraktığınız zaman, her noktada alınan paraların hiçbir şekilde önüne geçme şansınız yok. Ne yapıyoruz? Altın hesabı açıyor “Saklama parası alıyorum.” diyor. Ya, ne parası alıyorsun, saklama parası... Başka şey açıyorsun, “Bilmem ne parası aldım.” diyor. Bunun şirazesi kaçmış durumda şu an. Bu kaçık şirazeyi bir noktaya oturtmak için biz dedik ki: “Bakanlığın uygun görüşü alınarak...” Sayın Alim Işık'ın önerisinde de o vardır.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Benim de var.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Evet, beraber. Özür dilerim, Emin Haluk Ayhan'la...

MHP'li arkadaşlarımızın verdiği önergeyle bizim önergemiz, Bakanlığın ve tüketicilerin olumlu görüşü alınarak bu olumlu görüş doğrultusunda ancak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuna yetki verilebilir çünkü Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, kendisine bırakılan bir noktada, bankaları koruyan bir kurum olarak haklı, adil, tüketiciyi koruyan bir karar alma şansına hiçbir zaman sahip değildir.

Eğer böyle olmayacaksa “kesinlikle hiçbir şey alınmasın” noktası koyarız ama bu noktanın da tüketiciler açısından iyi gibi gözükse de -tüketici örgütlerine de bunu orada söyledim- bankacılık sisteminde sizi finansa ulaşmada çok ciddi zorluk içeren başka yöntemleri de getireceği için, başka bir sıkıntıyla da karşı karşıya bırakacağı açıktır.

Bu anlamıyla, Emin Haluk Ayhan'ın söylediği gibi, Hükûmet burada eğer tüketiciyi koruma kanunu çıkardığını iddia ediyor -ki, öyle yapıyor- burada sorumluluk alıp kamuoyuna hesap vermek, bu alınan paranın sorumluluğunda kendisinin de olduğunu hissettirecek bir kanun düzenlemesini bunun içerisine koymalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Evet, Sayın Kacır, buyurun efendim.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Sayın Başkan, lütfen...

BAŞKAN – Bu konuyla...

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Bu konuyla ilgili konuşacağım efendim, olur mu ya?

BAŞKAN – Tamam vereceğim.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Vermeniz lazım. İki de bir erteliyorsunuz.

BAŞKAN – Vereceğim efendim, size de vereceğim.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Şimdi verin.

BAŞKAN – Hayır, Ünal Bey konuşsun, vereceğim.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Hayır efendim, burada sıraya riayet etmek zorundasınız.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli arkadaşlar...

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Ben bunu bilerek erteledim mutabakat sağlansın diye ama bu konuyla ilgili konuşacağım.

BAŞKAN – Vereceğim efendim, konuşuyoruz.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Efendim, müsaade ederseniz söz aldım.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Bu konuda kanun teklifim var, hatta maddelere geçmeden önce bile konuşmam gerekirdi.

BAŞKAN – Verdim zaten.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Hayır, öyle değil o.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan, bir müsaade edin.

BAŞKAN – Hayır, konuşsun efendim bir şey demedim ki.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Şimdi vereceksiniz, öyle şey olmaz yani. Sıra benim, 3 kere, 4 kere söz verdiniz aynı vekile.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Mesele yok, önergenize katılıyorum.

BAŞKAN – Efendim bir müsaade edin. Biz kimsenin hakkını kimseye vermiyoruz, hepiniz konuşuyorsunuz.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Hakkımı çığnıyorsunuz.

BAŞKAN – Sizin hakkınızı da çığnıyıyorum.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Çığnıyorsunuz Sayın Başkan. 3'üncü, 4'üncü defadır aynı sözü veriyorsunuz.

BAŞKAN – Ben veririm, Komisyon üyesi, çalışma yapıyor.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Hayır, öyle bir şey yok efendim, sırayla verirsiniz.

BAŞKAN – Sizin de önerinizi ve görüşlerinizi alıyorum. Sizin teklifinizi...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan, bir şey söyleyeyim...

BAŞKAN – Bir müsaade edin efendim. Ben ne yaptığımı biliyorum ama.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Arkadaşlar, tartışacak bir şey yok. Bakın, önergeye katıldığımı ifade edeceğim ya.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Olabilir.

BAŞKAN – Bir müsaade edin arkadaşlar yani boşu boşuna germenin bir anlamı yok, yeteri kadar tartışıyoruz zaten. Bir konuyu çözmek için tartışıyoruz.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Sayın vekilin görüşü görüş de bizim görüşümüz görüş değil mi?

BAŞKAN – Sizinki de görüş efendim.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Niye öncelik veriyorsunuz, onu anlamıyorum?

BAŞKAN – Beyefendi, Beyefendi, bir müsaade eder misiniz?

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – “Alaattin Yüksel” benim adım.

BAŞKAN – Evet, söyleyeyim. Yani, beyefendilik de size yakışıyor, onun için “beyefendi” dedim.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Ben 4'üncü maddeden sonra, biter bitmez söz istedim.

BAŞKAN – Peki, efendim.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Bakın, mutabakat sağlansın diye ben hakkımı öteledim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Ama şimdi söz hakkı bana ait.

BAŞKAN – İlginize çok teşekkür ederiz. Bir müsaade ederseniz... Ben, sizin teklifiniz olduğu için ta işin en başında -siz ilk komisyona gelmemenize rağmen- size geneli üzerinde zaten söz verdim. Dolayısıyla, siz kendi teklifinizle alakalı zaten görüşlerinizi paylaşıyorsunuz.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Bu maddeyle ilgili benim teklifim.

BAŞKAN – Bir müsaade eder misiniz?

Bu maddeyle ilgili de vereceğim ama biz burada bir şeyi neticelendirmeye çalışıyoruz. Sizin de görüşlerinizi alacağız ama bir müsaade edin...

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Sayın Başkanım, olmaz yani. “Sizin de görüşlerinizi alacağız.” diye bir şey yok, herkese sırasıyla söz vereceksiniz.

BAŞKAN – Sırasıyla söz veriyorum zaten.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Adil davranmıyorsunuz.

BAŞKAN – Adil davranıyorum.

Bir müsaade edin, size de vereceğim.

Buyurun Ünal Kacır Bey.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Efendim, teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, yani çeşitlilik açısından...

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Ben milletvekili olarak siz benden önce söz istemiş olsanız, “Evet, Başkan, sıraya riayet edin.” derdim ve konuşmazdım.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Efendim, Başkan yönetime mukteldir.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Evet, mukteldir, belli oluyor.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Ne karar veriyorsa hepimiz uyacağız. Bir şey yok, hakkımız kaybolmuş değil, hepimiz buradayız, sizi de dinleriz.

Efendim, öncelikle bu önergeyi veren arkadaşlarıma teşekkür ediyorum ve önergeye katılıyorum. Müsaade ederlerse önergeye imza da atmak istiyorum.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Tabii ki.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Şimdi, bu kanunun ruhuna uygun ve tüketiciyi koruyacak şekilde... Yani, biz, bankaları koruyacak şekilde BDDK'dan bir şey beklemiyoruz burada, tüketici yasası içerisinde bunu belirlediğimize göre...

Değerli arkadaşlar, yalnız burada tutanaklara şu da geçsin diye tekrarlamak istiyorum: Bugüne kadar mahkemelerin vermiş olduğu kararları da BDDK dikkate almak durumundadır, burada tüketicinin korunmasıyla ilgili hiçbir geri adım mevzu bahis olmamalıdır yani vereceği kararlarda mutlaka bu mahkeme kararları dikkate alınmalıdır.

Bunu da vurgulayarak önergeye katıldığımı ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Yüksel, buyurun.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; ben de aynı maddenin, 4'üncü maddenin (3)'üncü fıkrasının ikinci cümlesinin -tekrar okumayacağım, arkadaşlarımız okudu- tamamen metinden çıkarılmasını, bu cümle yerine “Bankalar tüketiciye kredi verirken faiz dışında herhangi bir ücret alamazlar.” ifadesinin konulmasını öneriyorum ama tabii asıl benim verdiğim kanun teklifim var bu konuda, o maddeleri de burada tekrarlırsak daha iyi anlaşılacaktır.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; bankalar elbette çok önemli kurumlardır, ekonominin motorudur yani ülkenin gelişmesinde olmazsa olmazımızdır, vazgeçilmezimizdir bankalar. Tabii ki bankalar kâr da etmelidir. Yalnız son senelerde, yanlış

ekonomik politikalar nedeniyle hemen hemen bütün sektörler gibi, bankalar da asıl faaliyet gelirleri dışında alanlarda kendilerine gelir yaratmaya çalışıyorlar.

Bankaların faaliyeti para satmaktır, karşılığında faiz geliri elde etmektir. Mevduat faizi ve kredi faizleri de birbirine çok yaklaştığı için faiz geliri elde edemedikleri için faiz dışında gelirlere yönelmişlerdir ve bu sırada da hem bankaların kendisi açısından da ciddi haksız rekabet ortaya çıkmaktadır çünkü bunu bazı bankalar uygulamaktadır, bazı bankalar uygulamamaktadır. Yani, Sayın Bakanın açıklamasında öğrendiğimiz, bu isimler altında alınan ücretin 65'e çıktığı. Çünkü bunu alabilen banka kâr ediyor, alamayan banka, daha etik davranan, daha düzgün davranan banka burada haksız rekabetle de karşı karşıyadır. Bu nedenle bankalar açısından da bunun düzeltilmesinde yarar vardır, fayda vardır diye düşünüyorum.

Sayın Bakana verdiğim bir soru önergesine verdiği yanıtlardan size bazı aktarmalarda bulunmak istiyorum. Sayın Bakan verdiği yanıtlarda -uzun uzun da değil özet yapmaya çalışacağım- "4077 Sayılı Kanun'da herhangi bir hükme yer verilmemiş ve 5464 Sayılı Kanun'un 'Sözleşme şartları' başlıklı 24'üncü maddesinin (4)'üncü fıkrasının 'Kart hamilinin yaptığı işlemler nedeniyle sözleşmede yer almayan faiz, komisyon veya masraf gibi adlar altında hiçbir şekil ve surette ödeme talep edilemez ve kart hamilinin hesabından kesinti yapılamaz.' hükmüyle bir düzenleme yapılmıştır." deniyor. Sayın Bakanın yanıtları bu, Kanun'da var zaten.

Yine aynı şekilde: "Kredi kartı üyelik ücreti ve bankaların verdiği hizmet karşılığında aldıkları ücretlerle ilgili olarak Yargıtay 13. Hukuk Dairesinin 2/5/2008 tarihli ve 2008/68 sayılı kararında 5464 sayılı Kanun'un 24'üncü maddesi ile 4077 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesi hükümleri değerlendirilerek üyelik ücretine ilişkin hükmün haksız şart olduğu yönünde karar verilmiştir." Sayın Bakanın açıklamalarından bunlar.

Diğer taraftan, Yargıtay 13. Hukuk Dairesinin 2011/4306 sayılı kararında "5464 sayılı Kanun'un 25'inci maddesi uyarınca belirledikleri bu ücret, kart kullanıcılarından istediklerinde ödemeye yanaşmayan kişilerle sözleşme yapmaya zorlanamayacakları belirtilmiş. Aynı dairenin 2011 sayılı Kararında ise dava konusunda sözleşmede üyelik ücretinin alınacağına kararlaştırıldığı, davacının sözleşmede hüküm bulunsun ya da bulunmasın banka tarafından bildirilen ücreti ödemekle yükümlü olduğu hususuna yer verilmiştir." diyor.

Sayın Bakan "Yargıtay tarafından verilen ve yukarıda anılan muhtelif sayılı kararları dikkate alarak Bakanlığımca çıkarılan 2007/2, 2007/3, 2008/5 sayılı genelgelerde tüketici sorunları hakem heyetlerince karar alınırken bunlara dikkat edilmesi, uyulması gerektiği..." şeklinde açıklamalarda bulunuyor ve 5464 sayılı Kanun'un 24'üncü maddesi gereğince söz konusu ücrete ilişkin hususların sözleşmede yer alıp almadığı, sözleşmenin ilgili maddede belirtilen 12 punto koyu harfle yazılması zorunluluğu gibi unsurların yerine getirilip getirilmediğinin sorgulanması, bakılması gerektiği ve buna...

BAŞKAN – Arkadaşlar, dinleyelim lütfen.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Sayın Başkan, gördünüz değil mi? Bizim açıklamalarımıza yer vermeden böyle bir şey yaparsanız bir başka mutabakat aranıyor o zaman. Bizim açıklamalarımızın hiçbir önemi yok demek ki. Ayıptır.

BAŞKAN – İlgili arkadaşlarımız dinliyor efendim.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Sayın milletvekillerinin kalkıp başka bir mutabakat aramasını, burada ben görüşlerimi açıklarken, sonuçlandırmadan böyle bir şey yapılmasını ayıplıyorum.

BAŞKAN – Hükümet sizi dinliyor efendim.

Buyurun.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Hükümet de dinlemekte zorlanıyor öyle olunca.

Sayın Bakanın gene soru önergesine verdiği yanıtlardan: "Hakem heyetlerine 2010 yılında toplam 47.364, 2011 yılında 54.996 başvuru yapılmıştır. Heyet tarafından 2010'da tüketici lehine 135.062, tüketici aleyhine 22.482, 2011'de tüketici lehine 120.971, tüketici aleyhine 22.132 karar verilmiştir."

Değerli milletvekilleri, şimdi, tüketici örgütleri habire yeni bir tüketici kanunu çıkması konusunda aslında çalışmalar yapıyorlardı ve biz siyasilere baskıda bulunuyorlardı. Şimdi, sanıyorum, tüketici örgütleri bu çalışmaları yapmaktan dolayı çok memnun değiller, hatta nereden böyle bir çalışma yaptık diye de kendi kendilerine soruyorlar çünkü mevcut durumdan daha geriye gidiyoruz. Bence önerge de yeterli değildir, önerge de kurtarmaz çünkü bu maddenin bu cümlesi Anayasa'nın 172'nci maddesiyle, 5464 sayılı Kredi Kartları Kanunu'yla, 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Kanunu'yla uyumlu da değildir, bu kanunlara da aykırıdır.

Benim verdiğim kanun teklifinde, madde 1’de Kredi Kartları Kanunu’nun 13’üncü maddesinin (2)’nci fıkrasında geçen “yıllık ücret” ibaresini madde metninden çıkararak, kanunda bu tür uygulamalara dayanak oluşturabilecek herhangi bir ifadenin yer almamasını amaçladık.

2’nci maddede yine -Kanuna aykırı sözleşmelerle bu ücretler alınıyor çünkü- “Sözleşmeler 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’a aykırı olamaz.” diyerek kanunsuz sözleşmelere karşı da tedbir almayı amaçladık.

3’üncü maddede Kredi Kartları Kanunu ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’a aykırı şekilde kredi kartı ücreti, kart aidatı veya yıllık ücret gibi adlar altında hiçbir şekil ve surette ödeme talep etmemesi ve kart hamilinin hesabından kesinti yapmaması amaçlanmıştır.

4’üncü maddede... Bankalar son dönemlerde haklarını aramak için kendi hesapları ve işlemleriyle ilgili bilgi, belge isteyen... Bakın, herhangi bir konuda tüketici bankadan bilgi istiyor, belge istiyor, bununla ilgili de gene çok ağır ücretler ortaya konuyor.

Gene 5411 sayılı Bankacılık Kanunu’nun “Müşteri hakları” başlığını taşıyan 76’ncı maddesinin (1)’inci fıkrasında bunu da kanuna aykırı olarak istediklerini belirten aynen şu hükümler bulunmaktadır: “Bankalar müşterilerinin verilen hizmetlerden kaynaklanan her türlü sorularına cevap verecek bir sistem kurmakla ve bu hizmetle ilgili bilgiyi müşterilerine bildirmekle yükümlüdür. Bankalar, kredi sözleşmelerinin onaylı bir örneğini müşterilerine vermek zorundadır. Talepleri halinde müşteriyle yapılan diğer işlemlere ilişkin her türlü belgenin bir örneği müşterilere verilir.” Bu maddede de yine söz konusu eksikliğin giderilmesi, kanuna uygun hâlde getirilmesi amaçlanmıştır.

5’inci maddede bankaların mevduat hesaplarından “hesap işletim ücreti” veya “yıllık ücret” gibi adlar altında hiçbir şekil ve surette ödeme talep etmemesi ve mevduat hesaplarından kesinti yapmaması amaçlanmıştır. Çünkü, bakın, öğrenci bursları için bile açılan hesaplardan hesap işletim ücreti alınmaktadır. Yine memurların -bunu hazırlayan bürokratların da başına gelmiştir- maaş ödemeleriyle ilgili bankalarla anlaşma yapılıyor, bununla ilgili bir hesap açılıyor, ne zaman kurum o anlaşmadan vazgeçip başka bankayla anlaştıysa o ilgili kişilerden hesap işletim ücreti birdenbire tahakkuk ettirilmeye başlanıyor yani bu, bunu hazırlayanların da başına gelmektedir.

Madde 6 ve 7’de de, biraz önce, başlamadan önce açıkladığım, bu yasalara aykırı olarak alınan ücretlerin dava açılarak geri alınmasıyla ilgili bunca örnek varken, Bakanın bizzat kendisi bunu söylüyorken, hem mahkemeleri meşgul etmemek hem de diğer tüketicilerin yani haksız yere paraları alınmış tüketicilerin haklarının iadesi açısından 2009’dan bu tarafa bu ücretlerin iadesi sağlanmalıdır diyorum ve bu kanun teklifimin dikkate alınıp tasarı içinde yer almasını teklif ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Bakan.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – 3’üncü madde üzerinde herhâlde değil mi?

BAŞKAN – 4’üncü maddenin (3)’üncü fıkrası.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – 4’üncü maddenin (3)’üncü fıkrası üzerinde konuşuyoruz. 8’i herhâlde halletmedik daha.

BAŞKAN – Yok. 8 gelecek efendim.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Tamam.

Şimdi, aslında, bakın, bu fıkranın birinci cümlesini okuduğunuzda önemli bir sınırlama zaten getiriliyor burada. Ne diyor o? “Tüketiciler kendisine sunulan mal veya hizmet kapsamında haklı olarak yapılmasını beklediği ve sözleşmeyi düzenleyenin yasal yükümlülükleri arasında yer alan edimler ile sözleşmeyi düzenleyenin kendi menfaati doğrultusunda yapmış olduğu masraflar için ek bir bedel talep edilemez.” Bu önemli kalemleri zaten tasfiye ediyor bu.

Bu fıkranın ikinci cümlesiyle alakalı yapılan önerinin burada eklenmesinin, cümlelerin ikinci kısmı hariç bir mahzuru yok. Yani “Bu kanunun ruhuna uygun...” Zaten bu kanunun ismi Tüketicinin Korunması Kanunu. Kanun bütün düzenlemesi zaten tüketiciyi korumayı hedefliyor ama ben şunu makul sayarım: Bu önergede, Sayın Ümit Özgümüş ve arkadaşlarının verdiği önergede “Bakanlığın görüşü alınarak” ibaresinden sonra, “bu kanunun ruhuna uygun ve tüketiciyi koruyacak şekilde”, “ve tüketiciyi koruyacak şekilde”nin çıkartılması, “bu kanunun ruhuna uygun” kısmın monte edilmesini de biz Bakanlık olarak makul görüyoruz. Niye “tüketiciyi koruyacak şekilde”? Zaten kanunun ruhu o, ruhu tekrar ifade etmeye gerek yok, “bu kanunun ruhuna uygun” demek yeterli.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ruhtan maddeye geçiyor.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Yok, “bu kanunun ruhuna uygun” veya şöyle diyelim: “Bu kanunun ruh ve amacına uygun” veya “bu kanunun amacına uygun.” Öyle olursa katılırız.

Bunun ötesinde, tabii, Sayın Yüksel’in değerlendirmesine ilişkin de bir iki şey söylemek isterim. Anayasa’mızda angarya yasak yani biz hiçbir aktöre, ticari hayatın, ekonomik hayatın içerisinde icrai faaliyette bulunan tüccar, sanayici, esnafa “Siz hizmet verin ama bedel almayın.” diyemeyiz. Bu angarya olur. Ha, yapılan hizmetle alınan ücretin denk olması lazım, hakkaniyete uygun olması lazım. Yani, onun için de işte biz “Bilinçli tüketici baş tacı.” diyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O angarya değil, müteşebbis özgürlüğü. İster yapar, ister yapmaz.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Bu düzenleme, burada yapılan düzenleme, tasarıda yer alan düzenleme yani Bakanlığın görüşü alınarak BDDK tarafından hangi hizmetlerin ücretlendirilebileceğinin listelenmesi elbette ki Yargıtayın müdahalesini, dava konusu olmayı ortadan kaldırmaz, idari bir işlem sonuç itibarıyla. Yargıtay da genelde o tür ücretleri haklı, makul ve belgeli gibi üç kriteri esas almak suretiyle sorguluyor veya bu sorgulamayı yapacak tüketici hakem heyetlerinden, tüketici mahkemelerinden Yargıtaya geldiğinde veyahut da bidayet mahkemeleri haklılık, makullük ve belgelilik açısından bu sorgulamayı yapacak, bu ortadan kalkmıyor, bu var zaten. Elbette ki bu içtihadı da karar gelecek, bankalar da buna uyumu sağlayacak.

Dolayısıyla, son olarak özetliyorum: Bu öneride, “bu kanunun ruhuna uygun” ya da “amacına uygun” kısmının yer almasını doğru buluruz, diğer kısmı fazlalık olarak görürüz. Yani, “ruhuna uygun”, “amacına uygun” dedikten sonra, “tüketiciyi koruyacak şekilde” demeye gerek yok, ruhu, amacı tüketiciyi korumak zaten. O tekrara gerek olmaksızın...

ALİM IŞIK (Kütahya) – “Tüketiciyi koruyacak şekilde”yi kabul etsek, öbürü zaten doğası gereği olacak. Yani, bence asıl önemli olan “tüketiciyi koruyacak şekilde” yani birinci kısmında “tüketiciyi koruyacak şekilde” ibaresi yerleşirse hiç olmazsa maksat hasıl olur.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Ya, tamam, öyle yapın o zaman ama ikisinin bir arada olması doğru değil yani.

BAŞKAN – O zaman şöyle yapalım: “Bu kanunun ruhuna uygun”unu çıkaralım, “tüketiciyi koruyacak şekilde” yapalım diye teklif var. Uygun mudur efendim?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Yani, hukuk tekniği bakımından, “bu kanunun amacına uygun” olur ama öyle diyorsa öyle yapalım

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ben söz vermenizi rica ediyorum.

BAŞKAN – Vereceğim, vereceğim.

Peki, hem önerge sahibinin hem de bu teklifi de bir değerlendirirseniz...

Sayın Susam, buyurun efendim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, arkadaşlar, 4’üncü maddenin (3)’üncü fıkrasını tartışmada, burada tüketici örgütleri var, tüm parti grupları var ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu ve Türkiye Bankalar Birliğinden tüm yetkililer var. Burada tüm kamuoyunun önünde, 76 milyonun hak ve menfaatini koruma noktasında, bir kanun maddesinin bir fıkrasını tartışıyoruz ve önemli bir konuyu tartışıyoruz.

Burada, (3)’üncü fıkrasının birinci paragrafını okuma nedenim oydu. Birinci paragrafında, belirli, bundan önce tartışma konusu olup alınan, bankanın doğal yapması gereken hizmetleri de... Örneğin, ben bir para almaya gidiyorum, diyor ki: “Şu anda kasamda para yok. Grup çıkarttım, geldi. Al, senden 150 lira grup çıkardım, para getirdim, araba çıkardım.” diye para alıyor. Yani, “Kardeşim, ben senin bankana paranı koymuşum, kasamda olması gereken para, istediğim zaman alacağım. Sen geldin, aldın. Benim kasamda param yoktu, araba gönderdim, aldım. Senden 150 lira bu para karşılığı para alacağım.” Şimdi, (1)’inci fıkrada ben bunların, bu tür işlemlerin kalktığını düşünüyorum. Yanlış mı düşünüyorum Sayın Bakan? Bütün böyle işlemler yani bankacılığın ruhuna uygun yapılması gereken her türlü işlemde hiçbir bedel alınmayacaktır, alınmamalıdır, doğrusu budur. Anlatabiliyor muyum? Bizim burada, ikinci mısradaki “tüketiciyi koruyacak kanun ruhuna uygun” diye açılım yapıp önerge vermemizin nedeni de şudur: Hani, Bakan da diyor ya “Angarya yoktur.” Evet, bankayla müşteri ilişkisinde hakikaten işlemin gerektirmediği başka işler de doğabilir. Bu doğuş konusunda bir bedel alacaksa bu alınacak bedelin tüketiciyi koruyacak, Bakanlığın uygun göreceği bir haklı ücret hâline gelmesini talep ediyoruz. Yaptığımız düzenleme budur. Bunu herkes böyle bilmelidir, kafasına böyle yazmalıdır. Biz adil, herkesin hak ve menfaatine uygun ve kimsenin angaryayı kabul etmediği ama tüketicinin de mağdur edilmediği... Bakanın söylediği, bizim önergemizdeki “kanunun ruhu”nu

çıkartabiliriz, o çok önemli değil ama “tüketiciyi koruyacak şekilde” lafı bu işin özüdür. Bu tüketiciyi koruma kanunu. Tüketiciyi koruyacak şekilde olacaksa...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Hepsı kalsın Sayın Başkanım, olduğu gibi kalsın.

BAŞKAN – Eyvallah. Yeterli tartışma oldu.

Şunu bir oylayayım...

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Bununla ilgili ben...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Efendim, toparlayalım, ara vereceğim çünkü.

Buyurun, Sayın Ayhan.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ediyorum.

Sadece tutanaklara geçmesi açısından soruyorum Sayın Bakanım, isterseniz cevap da vermeyebilirsiniz.

BAŞKAN – Estağfurullah, buyurun.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Bakanlığınızın olumlu görüşünün burada alınmasının sizce ne mahzuru var, ben tam anlamadım. BDDK’dan gelen böyle bir görüşe siz öyle veya böyle olumlu diyebilirsiniz zatlalınız görevde olduğu zaman ama sizden sonra gelebilecek bir insanın düşüncelerini ifade etmesine ve icraatına yansıtması için ileriye dönük, çağdaş geleceği de kavrayacak şekilde bunu buraya “Bakanlığın olumlu görüşü” diye yazsak ne zararı var, onu merak ediyorum.

Cevap vermeye mecbur değilsiniz Sayın Bakanım.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Herhâlde değilim ama ben cevap vereceğim, bunu cevapsız bırakmam.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakanım.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Cevabım olumlu olacak yani.

Şimdi, ben bunu aslında ifade ettim. Biz burada paylaşımcı bir anlayışı benimsedik, buyurucu bir anlayışı değil yani “Bakanlık olumlu” değil. Biz her aşamada bunu izleyeceğiz yani görüş bildirip de arkasını bırakacak değiliz, paylaşımcı... Oturup toplantı yapacağız, tartışacağız, efendim, tüketici örgütleriyle konuşacağız, bu hayatın bütün aktörleriyle paylaşımcı bir anlayışla bu alandaki...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – BDDK’dan hangilerine “olumlu” diyebilirsiniz Sayın Bakanım?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Hayır, benim cevabım bu. Buradaki mantık şu: Buyurucu değil, paylaşımcı bir yaklaşımla bu düzenlemeyi yaptık.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Yüksel, buyurun.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, biz tabii ki kimsenin angarya yapmasını istemiyoruz, bunun angaryayla da hiçbir ilgisi yok, başlangıçta da anlattım. Hatta bu, bazı bankaları koruyan da bir şey olur yani haksız rekabet oluyor çünkü. Yani, bu etiğe uyan oluyor, uymayan oluyor.

Şimdi, mesela, bir dosya parası diye bir şey var. Adam 5 milyar kredi alıyor, yüzde 8 faizle 400 lira faiz ödüyor ama bir bakıyor, yanında 400 lira dosya parası. Şimdi, birisi yüzde 8 faizle satıyor, birisi yüzde 10’la satıyor ama yüzde 10’la satanın sonuçta tüketiciye maliyeti daha düşük yani tüketici kandırılıyor.

Bir de hem sizin çok sert açıklamalarınız var bu konuda zaman zaman hem Başbakanın bu kanuna aykırı sözleşmelerle bunca para alınması tüketiciden... Hatta demiştir, “İncik buncük yazılar, ah, orada neler var neler.” Başbakan söylemiştir bunu yani. Bakın, bununla ilgili tüketicilerden yılda neredeyse 15 milyar liranın üzerinde haksız para alınmış. Şimdi, tüketiciler bunu geri alabiliyorlar dava açarak. Siz de söylüyorsunuz, biz de söylüyoruz. Şimdi, bunun bu şekilde geçmesiyle tüketicilerin dava açmasını engelliyoruz biz, önleyeceğiz bundan sonra. Yani, tüketicileri değil, bankaları koruyan bir şey çıkartıyoruz biz burada. Adına tüketicileri korumak de, ne dersiniz deyin, öyle yazacağız ama bankaları koruyacağız, onu bilin yani. Bakın, benim kanun teklifini o zaman kabul edin, 2009’dan sonraki, bu haksız yere alınan para herkese ödensin yani emsal olan, niye ödemiyo?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Geçici bir madde koysunlar.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Geçici madde koyalım bir tane, 2009’dan sonraki herkese ödensin.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Hukuk devletinde yapılmış olan işlemler, işlemlerin yapıldığı sürece geçerli olan normlara göre değerlendirilir. O zaman, demek ki yasama organı bu düzenlemeleri yapsaydı, yapabilseydi. Bankalarla tüketiciler arasında o tür ilişki oluşmuş, bankalar bir uygulama yapmış. Elbette ki yargı birimleri devrede. Yani, niye biz Yargıtay ve tüketici mahkemeleri kararlarından söz ediyoruz? Demek ki bireyler bunu yargı birimlerine taşımışlar. Ha, oradan haklı olanlar haklarını alıyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kamulaştırma Kanunu’na koyduk Sayın Bakan, aynı şekilde koyduk.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Bunu böyle tutup da bir yasal düzenlemeyle olmuş olan işlemlere ey koyma yok, kamulaştırma değil bu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Var, var şu anda, ben size hemen söyleyeyim şu an tasarının en son torba kanunun 28’inci maddesinde benzer hüküm var.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Ya, bir dakika, ben hakkımı koruyamazsam tüketicinin hakkını nereden koruyacağım? Ben konuşuyorum, bir dakika Mahmut Bey.

BAŞKAN – Evet, buyurun Sayın Bakan.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Aksi takdirde, kamulaştırmamız el koymaya benzer bir uygulama olur yani o hukukun üstünlüğü kuralıyla, hukuk devleti kuralıyla bağdaşmaz. Dolayısıyla, o önerisine katılmıyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim. Önergeyi...

TÜKETİCİ ÖRGÜTLERİ FEDERASYONU TEMSİLCİSİ FUAT ENGİN – Bir söz...

BAŞKAN – Vermiyorum efendim, kapatacağım. Daha sonra veririm.

TÜKETİCİ ÖRGÜTLERİ FEDERASYONU TEMSİLCİSİ FUAT ENGİN – Maddenin dışında hiç görüşemeyiz, alt komisyonda...

BAŞKAN – Bir müsaade edin.

TÜKETİCİ DERNEKLERİ FEDERASYONU BAŞKANI SITKI YILMAZ – Yasa tüketici hakları yasası ama bize hiç söz vermiyorsunuz efendim. Biz halkız, halkız biz yani, biz burada halkı...

BAŞKAN – Sakin olur musun kardeşim, sakin olur musunuz?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Başkan, bir söz ver.

BAŞKAN – Bir müsaade edin ama yani. Alt komisyonda yeteri kadar çalıştınız, ben takip ettim. Bir gün tartıştınız bunu, bir gün!

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Alt komisyonda görüşülmedi efendim, bu ertelendi.

BAŞKAN – Beyefendi, müsaade eder misiniz. Sizin oy kullanma hakkınız yok, sizin görüş bildirme hakkınız var. Dolayısıyla, sizin bütün görüşleriniz alt komisyon üyesi arkadaşlarımıza aynen iletili ve raporlara da geçti. Dolayısıyla, karar verecek olan milletvekili arkadaşlarımız sizin bütün görüşlerinizi detaylarına kadar biliyorlar. Dolayısıyla, sizin tekrar etmenizde bir mehzur...

TÜKETİCİ ÖRGÜTLERİ FEDERASYONU TEMSİLCİSİ FUAT ENGİN – Sayın Başkan, bu görüşülmedi, tartışılmadı.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Sayın Başkan, hiçbir görüşümüz yansımadı.

BAŞKAN – Yansımamış olabilir. Oturur musunuz. Lütfen sakin olun.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Hiçbir görüşümüz yansımadı.

BAŞKAN – Yansımamış olabilir, yansır veya yansmaz, oraya burası karar verir, siz karar veremezsiniz. Oturun lütfen.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Ama bu yasa bizim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bu maddeyle ilgili alt komisyonda görüşmeler tamamlanmayıp buraya gelip görüşlerini söyleme hakları var. Onun için onların görüşlerini söylemesi lazım.

TÜKETİCİ DERNEKLERİ FEDERASYONU BAŞKANI SITKI YILMAZ – Tamamlanmadı çünkü.

BAŞKAN – Dinledim, hepsi var. Ben şu önergeyi oyluyorum arkadaşlar, maddeye geçmedim daha.

Evet, bu önergeye hükûmet katılıyor mu efendim?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – O 3’üncü...

BAŞKAN – 3’üncü, evet. “Masraf türleriyle bunlara yönelik usul ve esaslar Bakanlığın görüşü alınarak” ibaresinden sonra “bu kanunun ruhuna uygun ve tüketiciyi koruyacak” şeklinde ibaresi eklenmiştir.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Tamam, katılıyoruz.

BAŞKAN – Hükûmetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer önergeyi de okutuyorum, 8'inci maddeyle ilgili bir önerge, üzerinde antant kaldığımız.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Kaldırılması önergesi vardı bir, madde kaldırılсын diye bir önerge...

BAŞKAN – O şöyle, kaldırılma değil de...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Sayın Başkan, öz önce oylan an önergeye atılan iki imza var, sizde var mı bilmiyorum. Yani şimdi yaparsanız... Kayıtlara geçsin efendim.

BAŞKAN – Efendim, zaten Hükûmetin katıldığı önerge, Ümit Özgümüş, Osman Aydın, Kemal Değirmendereli, Mehmet Ali Susam, Ünal Kacır, Soner Aksoy'un imzalarıyla.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Tutanaklara geçmiş oldu, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, aslında var efendim.

Peki, bir diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına,

Görüşülmekte olan 1/787 esas sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısının 4 üncü maddesinin 8 inci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ünal Kacır

Soner Aksoy

İstanbul

Kütahya

“8) Bu Kanun tüm düzenlemeler yönünden katılım bankalarını da kapsar. Uygulama kar payı dikkate alınarak yapılır.”

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Katılıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Hükûmetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum...

Söz istiyor musunuz efendim?

Buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – O önerge bize dağıtılmadı, bir. Önerge bir gelsin.

BAŞKAN – Geldi, geldi.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – En son önerge gelmedi...

BAŞKAN – Geldi efendim, hepinizde var.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Verin, ben bir göreyim o zaman.

BAŞKAN – Sayın Susam, buyurun efendim. Herkesin şekeri düştü, bir an evvel bitirelim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – 4'üncü maddenin (8)'inci fıkrasının bu hâle dönüşmesi ilk hâliyle hiçbir farklılık arz etmemektedir. Yani, siz “Fıkraıyı değiştirdik.” diye getiriyorsunuz ama hiçbir şekilde, aynı şeyi çevirdiğiniz bir düzenleme olarak getirdiniz. O anlamıyla ben bunun tamamen maddeden çıkartılmasını teklif ediyorum. Bu noktada, “katılım bankalarını da kapsar” ifadesi yerine, (8)'inci fıkranın maddeden çıkartılmasını öneriyorum, bir.

İki, bu kanun maddesiyle ilgili olarak tüketicilerin konuşma hakkı şu an sağlanmalıdır. Bu kanun kapatılmadan onlar ne düşündüklerini, bizim dediklerimizi, bizim bu konudaki verdiğimiz önerge ve her şey o anlamıyla onların da görüşü alınarak netleşmelidir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Evet, bu önerge üzerinde söz...

Lütfen, toparlayacağız Sayın Işık.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Çok kısa, bu önergenin alt komisyonda görüşmeleri sırasında ben bulunmak durumunda kaldım. Anlaşılmadığı için bu madde üst komisyona havale edildi. Dolayısıyla, orada tüketici örgütleri görüşlerini beyan edemediler. Eğer burada bunları bir dinleme imkânı olursa, fırsat verilirse iyi olur.

BAŞKAN – Önce sizlerin önergelerinizi bir bitireyim, onlara vereceğim efendim.

ALİM IŞIK (Kütahya) – İkincisi, (8)'inci fıkranın bu şeklindeki bir düzeltmesi kısmen belki bazı kişiler tarafından kabul edilebilir ama normal şekilde bu kanunda bu fıkranın çıkması daha doğrudur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Sizin hassasiyetlerinizi çözme adına...

Buyurun Sayın Kacır.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, katılım bankalarıyla tüketiciler arasındaki işlemlerde ne uygulayacağız biz bu maddeyi çıkarırsak?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bundan önce ne uyguluyorduk Sayın Kacır?

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Kanunun kapsamı dışında kalacak.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bundan önce ne uyguluyorduk?

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Ya, şimdi, yeni bir kanun hazırlamışız.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Vardı zaten Tüketici kanunu...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Tüketicileri korumayla ilgili bir kanun hazırlıyoruz ve bu kanunda faizden bahsediyoruz, bankalardan bahsediyoruz ama katılım bankalarından bahsetmeyeceğiz, kâr payından bahsetmeyeceğiz demek, o bankaların ve kâr payları konusunun bu kanunun dışına çıkması demektir, tüketiciyi korumamak demektir. Bu teklifi ben algılayamıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Öztürk, buyurun.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Sayın Başkanım, evet, bu 4'üncü madde alt komisyonda çok tartışıldı, hatta bir gün tartışıldı. Tüketici derneklerimiz de bütün görüşlerini söyledi fakat bunun üst komisyonda tekrar değerlendirilmesi kanaati oluştu. Yoksa, bir gün tartıştık ve tüketici derneklerimizin bütün görüşlerini de aldık. Yani, tartışılmadı, konuşulmadı algısının doğru olmadığını düşünüyorum. Sayın Başkanımız bu konuda da çok müsamahalı davrandı. Hatta defalarca tekrar da oldu ama bizim üst komisyona taşıdığımız bir maddeydi bu doğal olarak. Şimdi de tahmin ediyorum, görüşlerini söyleyeceklerdir. Bunu da tutanaklara geçsin diye söylemek istedim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Hükûmet, önergeye katılıyor musunuz efendim?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Sayın Kacır ve Aksoy'un verdiği önergeye katılıyorum.

BAŞKAN – Peki, Hükûmetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Benim de bir sözüm vardı.

BAŞKAN – Vereceğim efendim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama oylamadan sonra gereği yok ki.

BAŞKAN – O zaman daha sonra vereyim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama bu doğru bir şey değil yani yaptığınız.

BAŞKAN – Ama efendim, ben sorduktan sonra siz söz istiyorsunuz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Doğru değil. Bakın, eğer dakika varsa orada belli yani.

BAŞKAN – Dakika yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

4'üncü maddenin tamamına geçmeden önce, tüketici dernekleri adına, 4'üncü maddeyle ilgili bir arkadaşla söz vereceğim.

Karar verin, biriniz...

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Efendim, iki tane federasyon var. İki federasyona üçer dakika söz verin.

BAŞKAN – Üçer dakika söz veriyorum, buyurun.

Kendinizi tanıtır, isminizi söyleyin, üç dakika süreniz var.

TÜKETİCİ ÖRGÜTLERİ FEDERASYONU TEMSİLCİSİ FUAT ENGİN – Fuat Engin, Tüketici Örgütleri Federasyonu.

Biz tabii, Sayın Medise, Sayın Başkana teşekkür ediyoruz. Gerçekten, alt komisyonda çok demokratik bir yönetim tarzı sürdürdü ve herkese yeterince söz verdi ancak bu 4'üncü madde üzerindeki tartışma devam ederken sizin de aynı demokratik işleyişi sağlayacağınızı düşünerek yaklaştık.

Şimdi, burada temel bir konu var. Bu 4'üncü madde, bakın, 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 24'üncü maddesiyle çelişiyor, Kanun'un amaç maddesiyle çelişiyor, Anayasa'nın 172'nci maddesiyle çelişiyor. Biz burada tüketiciyi koruyalım derken ne yapıyoruz? Tüketicinin aleyhinde olan, tüketicinin yargıdaki kazanımlarını ortadan kaldırıyoruz.

Bakınız, elimize verilen, ifade edilen 96 kurumun görüşüne açılan tasarı taslağının genel açıklamalar bölümünde ne diyor, 2'nci madde: "Bankacılık sözleşmelerinde hiçbir surette tüketicilerden kredi kartı üyelik ücreti, hesap işletim ücreti, dosya ücreti, ipotek fek ücreti ve isimleri adı altında hiçbir bedel alınmayacağı hüküm altına alınmaktadır." Şimdi, biz bu Kanun'la nereye kadar geldik? Sayın Bakanlığın, bu kanun tasarısını Medise sevk ettiği anda -ki burada yazdığı, "tüketici örgütleriyle üç toplantı" dediğinde, bizim elimizde buradaki tasarı yoktu- biz önerilerimizi sunduk. Önerilerimizin tasarı taslağı içinde ne kadar hayat bulduğu da ortadadır. Bakın, zaten Sayın Bakan açıklamaları yaptıktan sonra BDDK Başkanı ne diyor bu konuyla ilgili: Kurum olarak fiyatlara ve miktarlara yönelik sınırlamaların arzu edilen sonuçları doğuramayacağı görüşünde olduğunu söylüyor. Şimdi, burada zaten uygulanmayacak bir görevi siz BDDK'ya verdiğiniz zaman, zaten çocuk doğmadan ölmüştür ve burada kanunun kendi amacıyla çelişen bir hükmü çıkarmak, tüketiciye karşı bir insafsızlık olacaktır. Şu anda tüketiciler infialde. Bakın, 2003, 2006, 2009'u unutmayalım, kredi kartlarından doğan aile facialarını unutmayalım. Eğer biz bu kanun hükmüyle bu hükümleri meşru kılsak Türkiye'de yeni bir dönem açacağız. "Tüketiciyi koruyan kanun" adıyla tüketiciler mağdur olacak ve Yargıtay bile bu konuda "BDDK yetkilidir, açıklamışlardır" diye tüm tüketici taleplerini reddedecektir. Tüketicilerin yargısal olarak herhangi bir hak araması mümkün olmayacaktır.

Ben Sayın Medisten istirham ediyorum, tüketiciye bu kötülüğü yapmayın. Bu hükümler tasarıdan çıkarılmalıdır. Aksi takdirde, uygulamadaki süreci hep birlikte yaşayacağız. Bakın, biz on yıldır kredi kartlarının, tüketici kredilerinin yarattığı sorunların uygulamadaki sonuçlarını biliyoruz. Bu nedenle de işte, Merkez Bankasının kayıtları buradadır, kredi kartlarında son bir yılda temerrütte düşme, icra takibine uğramada yüzde 30 artış vardır. Şu uygulanmaya girdiği an bu oran inanılmaz yüzde 70'e çıkacak. Lütfen, gerçekten, insaf diyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Evet, buyurun, kendinizi tanıtır, kurumunuzu tanıtır.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Sıtkı Yılmaz, Tüketici Dernekleri Federasyonu Başkanı.

BAŞKAN – Lütfen üç dakikada toparlayın.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Başta Komisyon Başkanı olmak üzere, Sayın Bakan, sayın milletvekillerimize, üyelere ve tüketici derneklerimize, ticari kuruluşlarımızın başkan ve yöneticilerine saygılar sunmak istiyorum.

Tabii ki bugüne kadar tüketici örgütlerinin görüşleri alındı ama görüş almak sadece dinlemek anlamına gelmemelidir. Bu sunulan görüşler düzenleme içerisinde yer aldığı ölçüde ancak temsil edilme hakkımızı kullanabiliriz. Aksi takdirde, bu hiçbir zaman mümkün olmayacaktır.

Şimdi, burada temel sorun şudur: Dünyada ve ülkemizde tüketicinin korunması sorumluluğu devlete aittir. Devlet neden tüketiciyi korumak durumundadır? Çünkü piyasanın zayıf ve savunmasız tarafı olan tüketicinin bu zayıf ve savunmasız tarafını karşılamak için, elinde tutmak için almaktadır. Bizi bu savunmasız durumdan kurtarmak, vereceğiniz haklarla mümkündür. Şimdi, bu hakları bize verdikten sonra, bankalarla bizi eşit konuma getirdikten sonra, bankaların ne alıp almadığının tartışılması gerekirken, burada devletin açık olarak tüketiciye yana tavır koyması gerekirken yansız olarak bakması ve bankaların ne alması gerektiği konusunda uzun saatlerle tartışılması doğru bir yaklaşım değil. Tüketici kanununda bankaların bizden ne aldığını değil, tüketiciler olarak ne vermememiz gerektiği konusunda bir tedbiriniz varsa, bir korumanız varsa onu istiyoruz çünkü tüketici tanımını yaptığımız zaman, "yasal haklarla donatılmış alıcı" diye tanımlıyoruz. Şimdi, bana bir yasal hak henüz tanımadan, bankaların ne alıp almayacağını konuşuyorsak o zaman burada tüketici kanununu değil, Bankacılık Kanunu'nu tartışıyoruz. Tüketici kanunu tartışılıyorsa ve gerçekten burada bir söz hakkımız varsa ve gerçekten devlet burada bizi korumaya çalışıyorsa o zaman birinci taslaktan neden geri adım atılmıştır?

İkincisi, yine, Tüketici Konseyinde, burada "Bakanlığın uygun görüşü" diyor. "Uygun" sözcüğü neden çıkarılmıştır? Demek ki burada devlet taraf ama tüketiciye yana değil, bankacılık sektöründen tarafını belirlemiştir. O nedenle...

BAŞKAN – Önerilerinizi söyleyin efendim.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Önerim şudur: Sayın Bakanımızın birinci taslakta kamuoyuna açıkladığı bilgiler çerçevesinde, şu an kamuoyu ve tüketicilerimiz diyor ki: “Bu masraf ve komisyonlar kaldırılmıştır.” Kamuoyu böyle bir düşüncenin içindeyken ilk hâliyle ve kredi kartı tarihe karışacak denilmişken, bütün bu haklar tüketicinin sırtından kalkmış gibi kamuoyu biliyorken şimdi bankaların ne aldığını tartışmak ve bu sorumluluğu kendimizde veya... Bakanlık olarak tüketiciden ziyade, bankalar da işte bir şeyler alacaktır. Ne alacaklarsa alsın, şu an hukuken geldiğimiz bir nokta var, yılların mücadelesiyle geldiğimiz bu noktadan geri adım atmak istemiyoruz. Eğer bizi korumak istiyorsanız, gerçekten “Tüketici kendini korusun.” diyorsanız, birinci, bu maddenin kaldırılmasını istiyoruz. Tüketici hukuk mücadelesiyle kendini koruyabilecek bir şeye gelmiştir.

BAŞKAN – Hangi maddenin kalkmasını istiyorsunuz?

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Bu (3)’üncü fıkra kaldırılсын. Hukuk mücadelemizle biz bu hakkı alabilecek bilince sahibiz ve geldiğimiz nokta itibarıyla bu hakkı bankalara verirsiniz, bu şekilde düzenlemeye geçerse bizim bütün bu mücadelemizin zembereği boşalacak, geri adım atmış olacağız. Bu nedenle bu düzenlemenin 2’nci maddesi ve 3’üncü bendi kalsın.

8’inci maddede de bizim için banka bankadır, katılımcı olması veyahut da başka olması önemli değildir.

BAŞKAN – Tamam efendim.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Orada haksız rekabete meydan verecek o düzenlemenin de kaldırılmasını istiyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

TÜKODER GENEL BAŞKAN YARDIMCISI AYSEL CAN EKŞİ - Sayın Başkan, iki dakika...

BAŞKAN – Kurumunuz?

TÜKODER GENEL BAŞKAN YARDIMCISI AYSEL CAN EKŞİ - Tüketiciyi Koruma Derneği Genel Başkan Yardımcısı.

BAŞKAN – Aynı kurumsunuz. Siz başka bir kurum mu?

TÜKODER GENEL BAŞKAN YARDIMCISI AYSEL CAN EKŞİ - Yalnız ben iş hukukuna ilişkin iki dakika söz istiyorum.

BAŞKAN – Bir müsaade edin efendim yani hepinizi...

İki dakika, buyurun.

TÜKODER GENEL BAŞKAN YARDIMCISI AYSEL CAN EKŞİ – Tüketiciyi Koruma Derneği Genel Başkan Yardımcısı Aysel Can Ekşi...

BAŞKAN – Deminki konuşan arkadaşımız da öyle değil miydi?

TÜKODER GENEL BAŞKAN YARDIMCISI AYSEL CAN EKŞİ – Federasyonumuzun Başkanıdır kendisi, Sıtkı Yılmaz.

BAŞKAN – Aynı kurum değil misiniz? Lütfen, çok kısa.

TÜKODER GENEL BAŞKAN YARDIMCISI AYSEL CAN EKŞİ – Ben iki dakikayla toparlayacağım Sayın Başkanım.

Bakanımız doğru söylüyor, görüşümüz alındı ve 30 Mayıs’ta Tüketici Konseyi toplantısı yapıldı ve bizzat da konseye divan başkanlığı yapmış bir kişi olarak, 30 binden fazla üyesi, 52 tane şubesi olan bir dernek olarak, görüşümüz dikkate alınmamıştır. Çalıştayda komisyonlara aktarılacak üzere, kesinlikle bu 4’üncü maddenin (3)’üncü fıkrasının ikinci sözcüğü tamamen kaldırılmalıdır. Tüketicilere biz binlerce karar veriyoruz. Ben aynı zamanda, on sekiz senedir hakem heyeti üyesiyim.

BAŞKAN – Efendim, görüşünüzü söyleyin, teferruatı...

TÜKODER GENEL BAŞKAN YARDIMCISI AYSEL CAN EKŞİ – (2)’nci fıkranın üçüncü sözcüğü tamamen kaldırılmalıdır, çünkü tüketicinin talebi bu yöndedir ve biz baskı altındayız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz, sağ olun efendim.

TÜRKİYE TÜKETİCİLERİ KORUMA VE EĞİTİM VAKFI BAŞKANI BAYRAM KISIKLI – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Siz hangi derneksiniz efendim?

TÜRKİYE TÜKETİCİLERİ KORUMA VE EĞİTİM VAKFI BAŞKANI BAYRAM KISIKLI – Ben Tüketici Vakfının Başkanıyım efendim.

BAŞKAN – Ne kadar çok... Hepiniz ayrı ayrı kurumlar mısınız?

TÜRKİYE TÜKETİCİLERİ KORUMA VE EĞİTİM VAKFI BAŞKANI BAYRAM KISIKLI – Ayrı ayrı.

BAŞKAN – Peki, bir saniye...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Seçim zamanında bu derneklere gidip oy istiyoruz.

BAŞKAN – Bir saniye ya, bir saniye kardeşim ya!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama seçim döneminde...

BAŞKAN – Bir müsaade edin ya.

Bir müsaade edin, ben yöneteceğim, sen yönetmiyorsun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Değerli Başkan...

BAŞKAN – Ben yönetiyorum, lütfen susar mısınız?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Seçim zamanı gidip oy istiyoruz...

BAŞKAN – Allah Allah, gider istersin oyunu kardeşim. O oyu burada istemeyeceksin, oyu sonra isteyeceksin.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Ya, Sayın Tanal, saatlerce konuştu...

BAŞKAN – Efendim, bunlar, bu arkadaşlarımız bir gün boyunca alt komisyon üyesi arkadaşlarımıza görüşlerini aktardılar. Dolayısıyla, burada iktidar, muhalefet verdiği önergelerle bu görüşleri zaten buraya yansıtmaya çalışıyorlar. Dolayısıyla, ben şimdi, ikinci bir tekrarı tekrar yapmanın hiçbir anlamı yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Beş dakika dinlesek...

BAŞKAN – Bir müsaade eder misiniz?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bitirmişlerdi şimdiye kadar.

BAŞKAN – Bir müsaade edin. Siz sussanız bitirtecektim ben adama.

Lütfen ama ya...

Buyurun.

Efendim lütfen iki dakikada özetleyin.

TÜRKİYE TÜKETİCİLERİ KORUMA VE EĞİTİM VAKFI BAŞKANI BAYRAM KISIKLI – Tüketici derneklerinden temsilcilerin söylediklerine katılıyorum. Ancak çözüm getirmemiz lazım. Çözüm de bizim düzenleyici kurumlardaki tüketici hakları mevzuatının aktif hâle getirilmesidir. Örneğimizde de BTK vardır arkadaşlar, Bilgi İletişimi Kurumunun Tüketici Hakları Dairesi kendi sektöründeki sorunları çözmektedir. BDDK'nın da Tüketici Hakları Dairesi kendi sektöründeki sorunları çözmek zorundadır, aktif olmak zorundadır. BDDK "Yetkim yok." diyor. Burada da bu yetki düzenlemesi yapıldığını düşünüyorum ben.

Teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Sayın Başkan, beş saniye...

BAŞKAN – Efendim, lütfen, bitti.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Beş saniye, örgütün başkanayım efendim.

BAŞKAN – Efendim, ne olursanız olun, tartışma bitti.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Beş saniye...

BAŞKAN – Beş dakika verdim ve yirmi dört saat verdim, bir gün verdim alt komisyonda.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Bu yasalar bizim efendim.

BAŞKAN – Evet, biliyorum.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Efendim, beş saniye. İki kelime söyleyeceğim, iki kelime.

Alaattin Yüksel Bey'in önerisini tüm tüketici örgütleri olarak destekliyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, peki, sağ olun efendim.

Yeterli tartışma olmuştur.

Evet, 4' üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir önergeler doğrultusunda.

Değerli arkadaşlar, son sözü Sayın Bakana veriyorum, buyurun.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Efendim, ben teşekkür ediyorum.

Tabii, yani, söyleyeceklerimizi söylemişiz. Arkadaşlarımız herhâlde yanlış algılıyorlar, yanlış değerlendiriyorlar. Ama madde oylandı. Bu Tüketicinin Korunması Kanunu Tasarısı'dır, tüketicinin sorunları dikkate alınmıştır. Yargı devrededir. Yargıtaın getirdiği kriterler –demin ifade ettim, tekrarlamayacağım- hayatta her zaman hâkim olacak. Hiç kaygı duymaya gerek yok. Ülke hepimizin, hep birlikte yürüyeceğiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

NİHAT ZEYBEKCİ (Denizli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Son söz vekilin, peki efendim.

NİHAT ZEYBEKCİ (Denizli) – Teşekkür ediyorum.

Ben sadece bir konuya dikkatinizi çekmek istiyorum. Sivil toplum kuruluşlarından gelen arkadaşlarımızın bazıları, özellikle benim arkamda yer alan arkadaşlarımız görüşmeler sırasında burada konuşan Bakan veya milletvekili, Komisyon üyeleri konuşurken nezaket kurallarını zorlayıcı şekilde, arkada, laf atar tarzda da konuşuyorlar kendi aralarında. Buna dikkatinizi çekmek istiyorum.

BAŞKAN – Evet, herkesin...

TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ TEMSİLCİSİ – Nezaketsiz, burada konuşulmadı, öyle anlaşılmış.

NİHAT ZEYBEKCİ (Denizli) – Şekil bu...

TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ TEMSİLCİSİ – Şekil bu değil, yani sizin böyle deme hakkınız yok.

NİHAT ZEYBEKCİ (Denizli) – Var tabii ki.

TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ TEMSİLCİSİ – Hayır, yok. Ne demek? Sizin hakaret etme hakkınız yok.

BAŞKAN – Bir saniye, lütfen sakin olur musun?

TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ TEMSİLCİSİ – Sakin olmak...

BAŞKAN – Evet, öğleden sonraki toplantıya...

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Ya, ne bağıırıyorsun?

TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ TEMSİLCİSİ – Hakaret etmeye... (Gürültüler)

BAŞKAN – Bir dakika, bir dakika kardeşim.

TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ TEMSİLCİSİ – Siz de aynısını yapıyordunuz.

BAŞKAN – Çık dışarı lütfen. (Gürültüler)

Evet, toplantıyı 15.30'da toplanmak üzere kapatıyorum.

Kapanma Saati: 14.05

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.47

BAŞKAN: M. Mücahit FINDIKLI (Malatya)
BAŞKAN VEKİLİ: Hüseyin ÜZÜLMEZ (Konya)
SÖZCÜ: Halil MAZICIOĞLU (Gaziantep)

-----0-----

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, 4' üncü maddenin oylamasından sonra madde 5' i okutuyorum:

Tüketici sözleşmelerindeki haksız şartlar

MADDE 5- (1) Haksız şart; tüketiciyle müzakere edilmeden sözleşmeye dâhil edilen ve tarafların sözleşmeden doğan hak ve yükümlülüklerinde dürüstlük kuralına aykırı düşecek biçimde tüketici aleyhine dengesizliğe neden olan sözleşme şartlarıdır.

(2) Tüketiciyle akdedilen sözleşmelerde yer alan haksız şartlar kesin olarak hükümsüzdür. Sözleşmenin haksız şartlar dışındaki hükümleri geçerliliğini korur. Bu durumda sözleşmeyi düzenleyen, kesin olarak hükümsüz sayılan şartlar olmasaydı diğer hükümlerle sözleşmeyi yapmayacak olduğunu ileri süremez.

(3) Bir sözleşme şartı önceden hazırlanmış ve standart sözleşmede yer alması nedeniyle tüketici içeriğine etki edememişse, o sözleşme şartının tüketiciyle müzakere edilmediği kabul edilir. Sözleşmeyi düzenleyen, bir standart şartın münferiden müzakere edildiğini iddia ediyorsa bunu ispatla yükümlüdür. Sözleşmenin bütün olarak değerlendirilmesinden standart sözleşme olduğu sonucuna varılırsa, bu sözleşmedeki bir şartın belirli unsurlarının veya münferit bir hükmünün müzakere edilmiş olması, sözleşmenin kalan kısmına bu maddenin uygulanmasını engellemez.

(4) Sözleşme şartlarının yazılı olması halinde, tüketicinin anlayabileceği açık ve anlaşılır bir dilin kullanılmış olması gerekir. Sözleşmede yer alan bir hükmün açık ve anlaşılır olmaması veya birden çok anlama gelmesi halinde; bu hüküm, tüketicinin lehine yorumlanır.

(5) Faaliyetlerini, kanun veya yetkili makamlar tarafından verilen izinle yürütmekte olan kişi veya kuruluşların hazırladıkları sözleşmelere de niteliklerine bakılmaksızın bu madde hükümleri uygulanır.

(6) Bir sözleşme şartının haksızlığı; sözleşme konusu olan mal veya hizmetin niteliği, sözleşmenin kuruluşunda var olan şartlar ve sözleşmenin diğer hükümleri veya haksız şartın ilgili olduğu diğer bir sözleşmenin hükümleri dikkate alınmak suretiyle sözleşmenin kuruluş anına göre belirlenir.

(7) Sözleşme şartlarının haksızlığının takdirinde, bu şartlar açık ve anlaşılır bir dille yazılmış olmak koşuluyla, hem sözleşmeden doğan asli edim yükümlülükleri arasındaki hem de mal veya hizmetin piyasa değeri ile sözleşmede belirlenen fiyat arasındaki dengeye ilişkin bir değerlendirme yapılamaz.

(8) Bakanlık, genel olarak kullanılmak üzere hazırlanmış sözleşmelerde yer alan haksız şartların, sözleşme metinlerinden çıkarılması veya kullanılmasının önlenmesi için gerekli tedbirleri alır.

(9) Haksız şartların tespit edilmesi ve denetlenmesine ilişkin usul ve esaslar ile sınırlayıcı olmamak üzere haksız şart olduğu kabul edilen sözleşme şartları yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN – Önerge yok, söz talebi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6' ncı maddeyi okutuyorum:

Satıştan Kaçınma

MADDE 6- (1) Vitrinde, rafta, elektronik ortamda veya açıkça görülebilir herhangi bir yerde teşhir edilen malın, satılık olmadığı belirtilen bir ibareye yer verilmedikçe satışından kaçınılamaz.

(2) Hizmet sağlamaktan haklı bir sebep olmaksızın kaçınılamaz.

(3) Ticari veya mesleki amaçlarla hareket edenler; aksine bir teamül, ticari örf veya adet ya da haklı bir sebep yoksa; bir mal veya hizmetin satışını o mal veya hizmetin, kendisi tarafından belirlenen miktar, sayı, ebat gibi koşullara ya da başka bir mal veya hizmetin satın alınması şartına bağlayamaz.

(4) Bakanlık ve belediyeler, bu madde hükümlerinin uygulanması ve izlenmesine ilişkin işleri yürütmekle görevlidir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi yok, önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7'nci maddeyi okutuyorum:

Sipariş Edilmeyen Mal veya Hizmetler

MADDE 7- (1) Sipariş edilmeyen malların gönderilmesi ya da hizmetlerin sunulması durumunda, tüketiciye karşı herhangi bir hak ileri sürülemez. Bu hallerde, tüketicinin sessiz kalması ya da mal veya hizmeti kullanmış olması, sözleşmenin kurulmasına yönelik kabul beyanı olarak yorumlanamaz. Tüketicinin malı geri göndermek veya muhafaza etmek gibi bir yükümlülüğü yoktur.

(2) Bir mal veya hizmetin sipariş edildiğini iddia eden bu iddiasını ispatla yükümlüdür.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi yok, önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

ÜÇÜNCÜ KISIM

Ayıplı Mal ve Hizmetler

BİRİNCİ BÖLÜM

Ayıplı Mallar

Ayıplı Mal

MADDE 8- (1) Ayıplı mal, tüketiciye teslimi anında, taraflarca kararlaştırılmış olan örnek ya da modele uygun olmaması ya da objektif olarak sahip olması gereken özellikleri taşıması nedeniyle sözleşmeye aykırı olan maldır.

(2) Ambalajında, etiketinde, tanıtma ve kullanma kılavuzunda, internet portalında ya da reklam ve ilânlarında yer alan özelliklerinden bir veya birden fazlasını taşımayan; satıcı tarafından bildirilen veya teknik düzenlemesinde tespit edilen niteliğe aykırı olan; muadili olan malların kullanım amacını karşılamayan, tüketicinin makul olarak beklediği faydaları azaltan veya ortadan kaldıran maddi, hukuki veya ekonomik eksiklikler içeren mallar da ayıplı olarak kabul edilir.

(3) Sözleşmeye konu olan malın, sözleşmede kararlaştırılan süre içerisinde teslim edilmemesi veya montajının satıcı tarafından veya onun sorumluluğu altında gerçekleştirildiği durumlarda gereği gibi monte edilmemesi sözleşmeye aykırı ifa olarak değerlendirilir. Malın montajının tüketici tarafından yapılmasının öngörüldüğü hallerde, montaj talimatındaki yanlışlık veya eksiklik nedeniyle montaj hatalı yapılmışsa, sözleşmeye aykırı ifa söz konusu olur.

BAŞKAN – Evet, madde üzerinde bir adet önerge var, okutup işleme alacağım:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/787 sayılı tasarının 8. Maddesinin (3) fıkrasında bulunan "süre içinde teslim edilmemesi" ibaresinden sonra "sözleşmede süre belirtilmemişse bu kanunun 58. Maddesinde belirlenen satış sonrası hizmet süresinin yarısı kadar sürede teslim edilmemesi" ibaresi eklenmiştir.

Ümit Özgümüş

Osman Aydın

Kemal Değirmendereli

Adana

Aydın

Edirne

Mehmet Ali Susam

Durdu Özbolat

Hasan Ören

İzmir

Kahramanmaraş

Manisa

BAŞKAN – Mehmet Ali Bey, gerekçenizi mi okuyacağız, söz mü istiyorsunuz?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Söz istiyorum.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bu arada ben bir konuyu dile getirmek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Evet, Değerli Başkanım, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım; sabahki bölümde, toplantıyı tatil etmeden önce, ara vermeden önce burada yaşanan bir olayda, eğer tutanaklara bakılacak olursa benim sözüm “nezaketi zorlayıcı şekilde” diye bir cümle kullandım ama arkasından burada Komisyon üyesi olmayarak sivil toplum kuruluşlarını temsil eden -ki sivil toplum kuruluşları ülkemizde demokrasinin vazgeçilmez kurumlardır- temsilcisi olduğunu söyleyen arkadaşımızı, yanında olan arkadaşlarımız zor tuttular, benim üzerime yürümek üzere zor tuttular ve avazı çıktığı kadar da salonlarda bağırarak tepkisini dile getirdi. Ben söylediğim sözün arkasındayım. Burada gerek Komisyon üyeleri konuşurken gerek Başkan konuşurken gerekse Sayın Bakanımız

konuşurken alay eder gibi, küçümser gibi, onların görüşlerine, sizlerin görüşlerinize veya bizlerin görüşlerine katılmadıklarını dile getirmelerini ben buradan duyduğum için o tepkimi, o eleştirimi getirdim.

Konunun böyle üstünkörü kapatılacak kadar basit olmadığı kanaatindeyim. Buradaki milletvekilleri, Komisyon üyeleri bu milletin tartışmasız temsilcileridir. Bu milletin temsilcisi olan milletvekillerinin bu şekilde eleştirilmesi, görüşlerine katılmadıklarını... Katılmayabilirler, bu konuda söz verildiğinde ki söz veren kurum Başkanlık Divanıdır, Başkanlıktır, Başkanlık makamıdır, vermediği zaman da nezaketen de susulması gerekir, ısrarla demokrasinin gereği olarak da söz istemeye devam edilmesi gerekir. Böyle bir durumun olması da hiçbir zaman için kimsenin kimseye saygısızlık göstermesi için gerekçe teşkil edemez.

Ben bu, aradan önceki yaşanan o olaydan dolayı o arkadaşımızın, o sivil toplum kuruluşlarının temsilcisi olduğunu iddia eden kişinin davranışlarını kınadığımı bilmenizi istiyorum ve Komisyonun da bu konuda, bu yönde bir karar almasını ve gerekiyorsa, Komisyonun, Komisyon Başkanlığının böyle bir hakkı varsa o arkadaşımızın bundan sonra Komisyon toplantılarını takip etmemesi yönünde bir karar alınmasını veyahut da Başkanlığımızın böyle bir uygulama yapmasını talep ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Evet, önerge üzerinde, buyurun efendim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Önergemizde amaç, 8'inci maddenin (3)'üncü fıkrasında "süresi içinde teslim edilememesi" ni boş bırakmamak anlamıyla bir süre belirlemek. Hizmet süresi, yani 58'inci maddede belirtilen "satış sonrasında aldığı servis hizmetlerinin yarısı sürede teslim edilmemesi" ibaresini ekleyerek bu anlamıyla yasadaki bir boşluğu düzeltmek için vermiş olduğumuz bir önerge'dir. Önergeyle ilgili düşüncem budur.

İkincisi, ben Sayın Zeybekci'ye bu Komisyonla ilgili olarak katılımcı bir Komisyon olmasına özen gösterdiğimiz bir Komisyon olarak algılıyorum burayı. Müthiş bir şekilde, bugüne kadar bu Komisyon çok katılımcı ve demokratik bir şekilde işlerini götürdü. Ben bundan sonra da cezalandırmalar yerine, daha çok katılımcılığı artıran ama saygıyı da hiçbir zaman elden bırakmayan bir anlayış içerisinde olması gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Hükûmet önergeye katılıyor mu efendim?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Önergeye katılmıyoruz.

Herhâlde bir yanlış anlaşılma var. Müzakere edilen 8'inci maddedeki süre ile, sürenin niteliği ile 58'inci maddedeki sürelerin nitelikleri farklı. 58'inci maddedeki süreler onarım süresiyle alakalı.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Farklı olduğunu biliyorum. Sadece oradaki sürenin burada, bir ürün teslim edilmediğinde sürenin teslim süresini belirtmek için oradaki süreyi örnek aldım.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – İşte, o uygulama tüketici aleyhinde olur aslında. Yani sanayi ürünleri var vesaire var, onların da orada öngörülen sürenin yarısı kadar bir sürede teslimi mümkün olmayabilir. Dolayısıyla, mevcut düzenleme daha doğru, daha rasyonel, tüketiciyi daha fazla koruyucu nitelikte. 58'de de tüm süreler yok tabii, tüm ürünler yok daha doğrusu.

BAŞKAN – Peki, Sayın Bakanım, katılıyor musunuz?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9'uncu maddeyi okutuyorum:

Ayıplı Maldan Sorumluluk

MADDE 9- (1) Satıcı, malı satış sözleşmesine uygun olarak tüketiciye teslim etmekle yükümlüdür.

(2) Satıcı, kendisinden kaynaklanmayan reklam yoluyla yapılan açıklamalardan haberdar olmadığını ve haberdar olmasının da kendisinden beklenemeyeceğini veya yapılan açıklamanın içeriğinin satış sözleşmesinin akdi anında düzeltilmiş olduğunu veya satış sözleşmesi kurulma kararının bu açıklama ile nedensellik bağı içinde olmadığını ispatladığı takdirde açıklamanın içeriği ile bağılı olmaz.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Sayın Başkanım, Hükûmetten bu maddenin (2)'nci fıkrasıyla ilgili bir açıklama isteyebilir miyiz?

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Şimdi, (2)'nci fıkrada “Satıcı, kendisinden kaynaklanmayan reklam yoluyla yapılan açıklamalardan haberdar olmadığını ve haberdar olmasının da kendisinden beklenemeyeceğini veya yapılan açıklamanın içeriğinin satış sözleşmesinin akdi anında düzeltilmiş olduğunu veya satış sözleşmesi kurulma kararının bu açıklama ile nedensellik bağı içinde olmadığını ispatladığı takdirde açıklamanın içeriği ile bağılı olmaz.” diyoruz. Bu 9'uncu madde ayıplı maldaki sorumluluğu düzenliyor. (1)'inci fıkrasından farklı olarak -(2)'nci fıkrada ise- satıcı kendisinden kaynaklanmayan, kendisinin sebep olmadığı, kendisinin vermediği açıklamalardan, reklam yoluyla yapılan duyurulardan sorumlu olmadığını vurgulayan bir maddedir bu.

BAŞKAN – Evet, kâfi mi efendim?

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Söz verirsiniz...

BAŞKAN – Buyurun.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ederim.

Ben, burada belki anlamakta da biraz müşkülât çekiyorum.

Şimdi, diyelim ki bir buzdolabı alıyoruz. Buzdolabında filanca firmanın, markanın buzdolabını alıyoruz. Burada, bunu almamız sonucunda herhangi bir ayıp teşekkür ettiğinde veya diyelim ki “Reklamda bu vardı ama şimdi yok, olmadı, benimde bundan haberim yok.” dediğinde böyle bir şeyde sıkıntı olabilir mi satıcı açısından?

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayın Vekilim, şimdi, eğer ortada bir yanıltıcı reklam varsa, aldatıcı reklam varsa tabii ki bu aldatıcı, yanıltıcı reklama karşı o reklamı veren sorumludur. Eğer buzdolabında bir ayıp varsa her halükârda başta satıcı olmak üzere o silsiledeki ta üreticiye kadar bir sorumluluk vardır.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Sayın Genel Müdürüm, burada ifade etmek istediğim şu: Biraz daha açık yazılabilirse veyahut mevzuyla hâkim olmadığımız için tam mı anlayamıyoruz, onun için söylüyorum.

BAŞKAN – Örnekleme üzerinden gidebilir misiniz efendim. Nasıl bir problemle karşılaşacağız da bu çözdü.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Gerekçede var, gerekçeden oku.

BAŞKAN – Tabii, efendim.

Örneklemeyle beraber giderseniz daha aydınlatıcı olacak.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayın Vekilim, diyelim ki bir buzdolabı reklamı veriliyor, diyor ki: “Dünyanın en sessiz, en az su tüketen, en az enerji harcayan buzdolabı.” Şimdi, eğer bu reklam gerçeği yansıtmıyorsa, bu reklam aldatıcıysa; aldatıcı, yanıltıcı reklam açısından bir defa reklam veren bundan sorumlu. Ayrıca, broşürde bu taahhüt edilmiş olabilir, sözleşmede bu gösterilmiş olabilir, kullanma-tanıtma kılavuzunda bu ifade edilmiş olabilir yani üretici firma da bu reklamın yani bu bilgilerin arkasındaysa ama bu gerçekte gerçekleşmiyorsa burada da ayıplı maldan bir sorumluluk doğacaktır. Satıcıyla birlikte silsile dahilinde üreticiye kadar bu sorumluluk gidebilecektir.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Şimdi, bunu anladım teşekkür ediyorum fakat üretici bu konuda hakikaten sıkıntılı. Mesela, daha düşük ücretli mallar olabiliyor. Belki birileri açısından onu gidip takip etmek şey olmayabilir yani cüzi bir miktar olabilir ama asgari ücretle çalışan bir insanın aldığı benzeri bir malda benzer problem çıktığında takip etmesinde biraz zorluk oluyor. Yani, yöntemin şeyi nedir onu bilemiyorum ama bunu çözecek, basitleştirecek bir metot bulmamız mümkün mü, onu ifade etmeye çalışıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Yani, bunun için düzenlemeleri açacağız demek ki. Doğru, biraz sıkıntılı bir madde ama bu yeni adapte edilmiş, Avrupa Birliğiyle yapılan müzakerelerde. Aslında gerekçede biraz daha detaylı açıklanmış, gerekçelerini size vermiş olması lazım.

BAŞKAN – Evet, yönetmeliklerle takviye yapılabilir diyor.

Sayın Susam buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Aslında bu madde bu kanunda olması gereken maddelerden bir tanesi. Şunu anlatıyor burada: Bir ürünün tüketiciye ulaşmasının aşamaları var; ithalat olabilir, üretim olabilir, toptancı olabilir, satıcı ve tüketici. Bu aşamalarından bir tanesinde, satıcının kendisinden kaynaklanmayan, yapılan reklamda kendisinin dahil olmayan bir noktada konuya

açıklık getiren ve bu anlamıyla da tüketicinin muhatabını belirleme noktasında arada mağdur olması gereken insanı devreden çıkartıp direkt muhatabıyla muhatap edebilecek önemli bir maddedir. Bence, bu anlamıyla da yararlı bir madde olduğunu düşünüyorum.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Yaranı konusunda bir kuşku yok, açıklığı konusunda kuşku var ama güzel açıkladınız. Yani, ikincil düzenlemelerle onu detaylandıracağız.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yani, burada şey oluyor, mesela, reklam yapıyor üretici firma. Az önce Genel Müdürün verdiği örnek gibi, en sessiz buzdolabı. Tüketici kimi buluyor karşısında? Geliyor, aldığı buzdolabı satıcısını buluyor. Diyor ki: “Kardeşim en sessiz dedin, gel, eve bak, bu, bir sürü gürültü çıkartıyor.” Şimdi, bu reklamın yapılmasında bayinin, satıcının bir suçu var mı? Üreticinin suçu bu. Tüketicuyu bu anlamıyla ara aşamalarla uğraştırmadan direkt firmaya yönlendiren ve firmadan bunun tel afisi noktasında bana göre önemli bir aşama katettiğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Müsaadenizle Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun, Sayın Bakan.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Yani, belki de bu cümle işte “Şundan satıcı değil bundan üretici sorumludur.” diyerek gitsek bu sorular olmayacaktı ama bu onu kapsıyor yani.

BAŞKAN – Peki, Tüketiciler Dernekleri Federasyonu adına...

Buyurun efendim.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Teşekkür ederim.

Ben, yine, öğleden önceki arkadaşlarımızla ilgili yani maksadını aşan bir ifade veya sertlik olmuşsa özür dilemek istiyorum. Bu çatıda bir tüketici olarak da sorumlu davranmak bizim görevimiz ve söz hakkı verdiğiniz için de ben teşekkür etmek istiyorum, yanlış bir anlaşılma olmasın istiyorum.

Şimdi, burada (2)'nci fıkrada da, bir üretici veya bir firma sahibinin kendisinden kaynaklamayan bir reklamın nasıl verilebileceğini bilmek isteriz. Söylendiği gibi, doğrudur, böyle bir şey verilmişse tabii, tüketici koruyacak yönüyle böyle ama tersinden baktığınız zaman... Şimdi, ben bir buzdolabının üreticisiyim, satıcıya kadar müteselsil sorumluluk var, bununla ilgili bir reklam vermiş ama bu reklamın sorumluluğu kendisine nasıl ait olmayabilir?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Kendisi vermiyor reklamı.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Ama kendisinin yerine vermeye yetkili başka kimse yok.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Hayır.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ - Başkasının vermiş olması mümkün değil yani yetkili olmadığın bir şey adına...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Üretici veriyor reklamı, satıcı bundan haberi olmadığını ispat ederse kendisi sorumluluktan çıkıyor satıcı.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Ama onlar arasındaki bir ilişki. Onların kendi aralarında sözleşmeleri var, kendi haklarını yürütebilirken tüketici kanununda olmasının ne fayda sağladığı konusunda ben gerçekten bilemiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim, sağ olun efendim.

Evet, buyurun Sayın Kacır.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Sayın Başkanım, buradaki konuşmalarımız tutanaklara geçiyor ve uygulamada da zannediyorum uygulayıcılar bunlardan istifade ediyor. Ben bu açıdan baktığımda vakit kaybetmemek için aslında söz almakta tereddüt ettim ama bu açıdan Sayın Susam gibi düşünmediğimi ifade etmek istiyorum. Buradaki satıcı-ayıplı mal mevzusunda üreticiye yönlendirme değil, satıcı yine ondan mesuldür. Yani, buzdolabı veya bir başka eşya satılırken yapılan reklamda, o reklama uygun olmayan bir ürünse, bu mal ayıplı maldır ve bu mal iade edilir. Yani, o on dört günlük süre mevzusu dikkate alınmaksızın reklamlarda veya herhangi bir yerde olan bu özellikte değilse, bunun ayıplı mal olarak iade edilmesi gerekir. Tüketici öyle korunur yoksa satıcıyı koruyacak gibi “Ya ben ne yapayım? Benim haberim yok, üretici yapmış reklamı.” deyip buradan kimse sıyrılmaz ama burada belki işte üretici de “Ya benim haberim yok, falanca yerde öyle bir şey yazmışlar ama bizim resmî reklamcımız değil, adamın biri yazmış.” deyip kendisi onunla ilgisi olmadığını ispatlama imkânı varsa bu işten kurtarabilir. Yani, “Benim buzdolabımın özelliği öyle değildi ama adamın bir tanesi yazmış. Benim reklamcım değil, benim satıcım değil, benim elemanım değil, benim ondan da haberim olması mümkün değil.” Bunu ispatlarsa kurtarır.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Öyle zaten.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Yoksa, satıcı da bundan sorumludur, üretici de sorumludur yani ayıplı mal sayılır ve geri iadeyi kabul etmek durumundadırlar.

BAŞKAN – Peki efendim, teşekkür ederiz.

Buyurun, Sayın Bakan.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Yani, madde aslında açık. Yani, satıcı bütün o olumsuz durumlardan haberdar olmadığını, bir dahlinin bulunmadığını ispat ettiği takdirde sorumluluktan kurtuluyor. Cümle öyle bitiyor zaten ama ispat ederken, ispat külfeti yine satıcıda. Yani, o reklam yoluyla yanıltıcı bilgilerin aktarılmasında bir dahli olmuşsa, bilgisi varsa kurtaramayacak ama yoksa kurtulacak. Kurtulması demek bütün bedelin, riskin tüketici üzerinde kalması anlamında değil, diğer sorumluluk aşaması devreye girecek. Bu madde bunu düzenliyor, bu da çok doğru bir madde.

BAŞKAN – Evet, peki efendim, teşekkür ederiz.

Sayın Susam, bir cümleyle sizin de söz hakkınızı vermiş olayım, maddeyi oylayacağım.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Hem Tüketici Dernekleri Federasyonundan konuşan arkadaşta hem de Sayın Kacır’a bir şey hatırlatmak istiyorum: Burada ayıplı malın sorumluluğundan ve ayıplı mal dışında bir maddeyi konuşuyoruz. Sorumlu olmayan insanın sorumlu olmadığını ispat ettiği an sorumlulukların dışında tutulmasını konuşuyoruz, yoksa bu anlamıyla tüketici mağdur etmeyi değil, burada öyle bir şey yok.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Üreticinin reklamından satıcı sorumlu değil mi?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Değil. Yalan beyan vermişse ayıbtı... Yani, yazmışım, ben ne anlarım -bir buzdolabı örneği çıktığı için söylüyorum- buzdolabının teknik özelliklerinden buzdolabı satıcısı ne anlar? Vatını, sessizliğini, gücünü, elektrifikasyonunu, bilmem nesini bilmeyebilir. Bu reklamı veren, üzerine yazmış olan üretici firma... Diyorsa ki satıcı “Benim bilgim dışında, bu, üreticiden kaynaklanıyor.” ve bunu ispat ediyorsa satıcı devreden çıkmış oluyor sorumlulukta, bu.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Hayır, müteselsilen sorumluluk var orada. Devreden çıkmıyor, müteselsil sorumludur, olur mu öyle şey ya?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bakın, müteselsilen sorumluluk olduğu için... Bir dakika ya!

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Hiçbir satıcı bu detayı bilmez ki.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ya bir dakika kardeşim! Müteselsilen sorumluluk olduğu için bu maddeyi buraya koydular zaten. Adamı sen sorumlu tutuyorsun ama adamın kendi sorumluluğu altında olmayan bir işten dolayı sorumlu tuttuğun insan devre dışı kalsın diye bu maddede savunma ve ispat hakkıyla bunun dışında tutuyorsun.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Neyse, ben kanaatimi söyledim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Efendim, burada, Komisyonumuzla ilgili küçük bir tespiti hepimizle paylaşmak istiyorum. Bizim Komisyonumuz teknik bir komisyon. Dolayısıyla, sonuna kadar meseleleri tartışan ve karar verebilen bir komisyon.

Öncelikle Tüketici Dernekleri Federasyon Başkanlığını temsilen arkadaşımızın yaptığı açıklamaya teşekkür ediyorum. Tahmin ediyorum Sayın Zeybekçi’yi de tatmin etmiştir. Dolayısıyla, buraya katılımcı olarak gelen misafirlerimiz, bizler burayı onlara açıyorsak, buranın kıymet ve nezaketini onlar da o ölçüde korumaya gayret ediyorlar ama dönem dönem tartışmanın gereği geriliimler yaşanabilir. Onun için de her medeni kurum, kuruluşlar gibi bizler de birbirlerimizden özür dileyebiliyoruz. Onun için ben öncelikle teşekkür ediyorum.

İkincisi, burada bir başka güzellik daha var. Evet, biz burada çalışıyoruz, bugün Sayın Susam’la Sayın Bakan aynı konuyu savunuyorlar, Sayın Ünal Kacır daha farklı yaklaşıyor. Bu da bizim Komisyonumuzun teknik bir komisyon olduğunu, siyaseti bir kenara bıraktığını ve teknik anlamda gerçekten işe odaklandığının güzel bir göstergesi. Ben, açık yüreklilikle bunları paylaştıkları için Komisyon üyelerime gerçekten teşekkür ediyorum ve bir misafir milletvekili burada. Kendisini ben kutlamıştım, bir daha kutluyorum. CHP’nin seçimleri sırasında, en genç vekil olmasına rağmen çok başarılı bir performans göstermişti. Kendisini kutluyorum ve kısa bir söz istedi, veriyorum.

Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Efendim, çok teşekkür ederim.

Bizim grubumuzda benden genç iki arkadaşımız daha var, onun da altını çiziyim. Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Onları da bir gün misafir edersem aynı iltifatı onlara da yapacağım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Çok nazıksınız.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ben, Komisyonla ilgili sizin son söylediğiniz meselelere dışarıdan aynen katıldığımı ifade edeyim. Alt komisyon olsun, bu Komisyon diğer komisyonlardan çok farklı olarak uzlaşmayı arayan ve birbirine karşı son derece nazik bir üslup kullanan, hepimizin gıpta ettiği bir komisyon. İktidarıyla muhalafetiyle bu övgülere herkes layık.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ben niye buradayım? Bu maddeyi şu açıdan çok önemsedim: Çok önemli bir şey var, üretici bir iddiada bulunuyor ürünüyle ilgili, bundan, tüketici mağdur olabilir, hakkını arayabilir, geri verebilir, son satıcı bundan mesul olabilir falan. Şimdi, 14 Mayıs 1928’de çıkmış 1262 sayılı bir kanunla ilaçta reklam yasaktır. İyi ki ilaçta reklam yasa. Şimdi, bütün bunları düşünün ki birisi bir ilaç üretiyor, bu ürettiği ilaç hakkında bir iddiada bulunuyor, bundan birileri zarar görüyor ama artık öyle alıp on beş gün içinde iade etmek mümkün değil ve son satıcı noktasında olacak olan eczacının bu üreticinin yapmış olduğu kusurdan mesul olmasını tartışıyor olsak -nasıl ilaçta, patentte günlerce tartıştık ve çok hassastı, sizlerin gayretleriyle onu bir yola soktuk hep beraber- düşünün ne kadar sıkıntılı olurdu. Bu yüzden, ben bu Komisyonun bu yaptığı çalışmayı çok değerli buluyorum ama şunun altını çiziyorum ki: Zaman zaman bazı odaklar ilaçta reklamı savunuyorlar ve ilaçta reklama karşı olanların... Bu maddede eğer ilaç reklamı mümkün olsaydı neleri tartıştık ve ne kadar zor düzenleme yaptık, o konuya dikkat çekmek istedim.

Çok teşekkür ediyorum anlayışınız için.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim, sağ olun.

Sayın Susam, madde üzerinde söz talebiniz var mı?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yok.

BAŞKAN – Peki.

Sayın Zeybekçi...

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Teşekkür ederim Başkanım.

Ben, daha fazla uzatmadan Tüketici Dernekleri Federasyonu Başkanının yapmış olduğu nezakete teşekkür ediyorum ama saygısızlığı yapan kendisi değil. O saygısızlığı yapan kişi hakkındaki görüşlerim hâlâ devam ediyor ama Sayın Susam’ında bahsetmiş olduğu gibi bu Komisyonda -geçenlerde sanırım patentte ve ondan önceki Petrol Kanunu’nda da- sivil toplum kuruluşlarının taleplerini bizzat alarak onları önergelerle kanuna eklemeye çalışan, burada onların görüşlerini savunan -tabii ki diğer arkadaşlarımız da savundu- bizzat bu konuda çok üstün gayretler gösterdim. Yaşanan olay çok tatsız bir olaydır, ne Meclise ne de milletin iradesine saygıyla bağdaştırılamaz diyorum ve o arkadaşımızı tekrar kınıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Evet, 9’uncu madde yeteri kadar müzakere edilmiştir.

Önerge var mıydı üzerinde? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10’uncu maddeyi okutuyorum:

İspat Yükü

MADDE 10- (1) Teslim tarihinden itibaren altı ay içinde ortaya çıkan ayıpların, teslim tarihinde var olduğu kabul edilir. Bu durumda malın ayıplı olmadığına ispatı satıcıya aittir. Bu karine, malın veya ayıbın niteliği ile bağdaşmıyor ise uygulanmaz.

(2) Tüketicinin, sözleşmenin kurulduğu tarihte ayıptan haberdar olduğu veya haberdar olmasının kendisinden beklendiği hallerde, sözleşmeye aykırılık söz konusu olmaz. Bunların dışındaki ayıplara karşı tüketicinin seçimsiz hakları saklıdır.

(3) Satışa sunulacak ayıplı mal üzerine ya da ambalajına, üretici, ithalatçı veya satıcı tarafından tüketicinin kolaylıkla okuyabileceği şekilde malın ayıbına ilişkin açıklayıcı bilgiyi içeren bir etiket konulur. Bu etiketin tüketiciye verilmesi veya ayıba ilişkin açıklayıcı bilginin tüketiciye verilen fatura, fiş veya satış belgesi üzerinde açıkça gösterilmesi zorunludur. Teknik düzenlemesine uygun olmayan ürünler ise hiçbir şekilde piyasaya arz edilemez. Bu ürünlere, Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun ve ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

BAŞKAN – Madde üzerinde önerge? Yok.

Söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11'inci maddeyi okutuyorum:

Tüketicinin Seçimlik Hakları

MADDE 11- (1) Malın ayıplı olduğunun anlaşılması durumunda tüketici;

- a) Satılanı geri vermeye hazır olduğunu bildirerek sözleşmeden dönme,
 - b) Satılanı alıkoyup ayıp oranında satış bedelinden indirim isteme,
 - c) Aşırı bir masraf gerektirmediği takdirde, bütün masrafları satıcıya ait olmak üzere satılanın ücretsiz onarılmasını isteme,
 - ç) İmkân varsa, satılanın ayıpsız bir misli ile değiştirilmesini isteme,
- seçimlik haklarından birini kullanabilir. Satıcı, tüketicinin tercih ettiği bu talebi yerine getirmekle yükümlüdür.

(2) Ücretsiz onarım veya malın ayıpsız misli ile değiştirilmesi hakları üretici veya ithalatçıya karşı da kullanılabilir. Bu fıkradaki hakların yerine getirilmesi konusunda satıcı, üretici ve ithalatçı müteselsilen sorumludur. Üretici veya ithalatçı, malın kendisi tarafından piyasaya sürülmesinden sonra ayıbın doğduğunu ispat ettiği takdirde sorumlu tutulmaz.

(3) Ücretsiz onarım veya malın ayıpsız misli ile değiştirilmesinin satıcı için orantısız güçlükleri beraberinde getirecek olması halinde tüketici, sözleşmeden dönme veya ayıp oranında bedelden indirim haklarından birini kullanabilir. Orantısızlığın tayininde malın ayıpsız değeri, ayıbın önemi ve diğer seçimlik haklara başvurma'nın tüketici açısından sorun teşkil edip etmeyeceği gibi hususlar dikkate alınır.

(4) Ücretsiz onarım veya malın ayıpsız misli ile değiştirilmesi haklarından birinin seçilmesi durumunda bu talebin satıcıya, üreticiye veya ithalatçıya yöneltilmesinden itibaren azami otuz işgünü, konut ve tatil amaçlı taşınmazlarda ise altmış işgünü içerisinde yerine getirilmesi zorunludur. Ancak, bu Kanunun 58 inci maddesi uyarınca çıkarılan yönetmelik eki listede yer alan mallara ilişkin, tüketicinin ücretsiz onarım talebi, yönetmelikte belirlenen azami tamir süresi içerisinde yerine getirilir. Aksi halde tüketici diğer seçimlik haklarını kullanmakta serbesttir.

(5) Tüketicinin sözleşmeden dönme veya ayıp oranında bedelden indirim hakkını seçtiği durumlarda, ödemiş olduğu bedelin tümü veya bedelden yapılan indirim tutarı derhal tüketiciye iade edilir.

(6) Seçimlik hakların kullanılması nedeniyle ortaya çıkan tüm masraflar, tüketicinin seçtiği hakkı yerine getiren tarafça karşılanır. Tüketici bu seçimlik haklarından biri ile birlikte 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu hükümleri uyarınca tazminat da talep edebilir.

BAŞKAN – Madde üzerinde bir adet önerge var, okutup işleme alacağım:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/787 sayılı tasarinin 11'inci maddesinin (1)'inci fıkrasının (c) bendinde bulunan "Aşırı masraf gerektirmediği" ibaresi "Tamir masrafı, ürünün satış fiyatının üçte birine aşmadığı" olarak değiştirilmiştir.

Ümit Özgümüş	Osman Aydın	Kemal Değirmendereli
Adana	Aydın	Edirne
Mehmet Ali Susam	Durdu Özbolat	Hasan Ören
İzmir	Kahramanmaraş	Manisa

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Gerekçe.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Hem tüketici hem de satıcı açısından olumsuzluklara neden olabilecek olan muğlak ifadenin, belirli orana bağlanması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Sayın Bakan, katılıyor musunuz?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

12'nci maddeyi okutuyorum:

Zamanaşımı

MADDE 12- (1) Kanunlarda veya taraflar arasındaki sözleşmede daha uzun bir süre belirlenmediği takdirde, ayıplı maldan sorumluluk, ayıp daha sonra ortaya çıkmış olsa bile, malın tüketiciye teslim tarihinden itibaren iki yıllık zamanaşımına tabidir. Bu süre konut veya tatil amaçlı taşınmaz mallarda taşınmazın teslim tarihinden itibaren beş yıldır.

(2) Bu Kanunun 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrası saklı olmak üzere ikinci el satışlarda satıcının ayıplı maldan sorumluluğu bir yıldan, konut veya tatil amaçlı taşınmaz mallarda ise üç yıldan az olamaz.

(3) Ayıp, ağır kusur ya da hile ile gizlenmişse zamanaşımı hükümleri uygulanmaz.

BAŞKAN – Madde üzerinde önerge var mı? Yok.

Söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

13'üncü maddeyi okutuyorum:

İKİNCİ BÖLÜM

Ayıplı Hizmetler

Ayıplı Hizmet

MADDE 13- (1) Ayıplı hizmet, sözleşmede belirlenen süre içerisinde başlamaması veya taraflarca kararlaştırılmış olan ve objektif olarak sahip olması gereken özellikleri taşınamaması nedeniyle sözleşmeye aykırı olan hizmettir.

(2) Hizmet sağlayıcısı tarafından bildirilen, internet portalında veya reklam ve ilanlarında yer alan özellikleri taşımayan ya da yararlanma amacı bakımından değerini veya tüketicinin ondan makul olarak beklediği faydaları azaltan veya ortadan kaldıran maddi, hukuki veya ekonomik eksiklikler içeren hizmetler ayıplıdır.

BAŞKAN – Evet, önerge? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 14'ü okutuyorum:

Ayıplı Hizmetten Sorumluluk

MADDE 14- (1) Sağlayıcı, hizmeti sözleşmeye uygun olarak ifa etmekle yükümlüdür.

(2) Sağlayıcı, kendisinden kaynaklanmayan reklam yoluyla yapılan açıklamalardan haberdar olmadığını ve haberdar olmasının da kendisinden beklenemeyeceğini veya yapılan açıklamanın içeriğinin hizmet sözleşmesinin kurulduğu tarihte düzeltilmiş olduğunu veya hizmet sözleşmesinin kurulması kararının bu açıklama ile nedensellik bağı içermediğini ispatladığı takdirde açıklamanın içeriği ile bağılı olmaz.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi? Yok.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Nedensellik bağı her yerde geçiyor, bunu bir izah edersek memnun olacağım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, hangi arkadaş cevap verecek ona?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Avni Bey.

Bu, aslında 9'uncu maddenin sağlayıcı açısından yapılmış bir düzenleme.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AVNİ DİLBER – Buradaki nedensellik bağı aslında hukukun genel ilkelerinden alınmış bir durumdur yani burada sorumlu tutulabilmesi için buradaki nedensellik bağına varlığını arıyoruz, yoksa sorumlu olmayacağını ispat ediyoruz. Yani, ekstra bir açıklama yok burada efendim.

BAŞKAN – Evet teşekkür ederim.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

Tüketicinin Seçimlik Hakları

MADDE 15- (1) Hizmetin ayıplı ifa edildiği durumlarda tüketici, hizmetin yeniden görülmesi, hizmet sonucu ortaya çıkan eserin ücretsiz onarımı, ayıp oranında bedelden indirim veya sözleşmeden dönme hallerinden birini sağlayıcıya karşı kullanmakta serbesttir. Sağlayıcı, tüketicinin tercih ettiği bu talebi yerine getirmekle yükümlüdür. Seçimlik hakların kullanılması nedeniyle ortaya çıkan tüm masraflar sağlayıcı tarafından karşılanır. Tüketici, bu seçimlik haklarından biri ile birlikte Türk Borçlar Kanunu hükümleri uyarınca tazminat da talep edebilir.

(2) Ücretsiz onarım veya hizmetin yeniden görülmesinin sağlayıcı için orantısız güçlükleri beraberinde getirecek olması halinde tüketici bu hakları kullanamaz. Orantısızlığın tayininde hizmetin ayıpsız değeri, ayıbın önemi ve diğer seçimsel haklara başvurma hakkının tüketici açısından sorun teşkil edip etmeyeceği gibi hususlar dikkate alınır.

(3) Tüketicinin sözleşmeden dönme veya ayıp oranında bedelden indirim hakkını seçtiği durumlarda, ödemiş olduğu bedelin tümü veya bedelden indirim yapılan tutar derhal tüketiciye iade edilir.

(4) Ücretsiz onarım veya hizmetin yeniden görülmesinin seçildiği hallerde, hizmetin niteliği ve tüketicinin bu hizmetten yararlanma amacı dikkate alındığında, makul sayılabilecek bir süre içinde ve tüketici için ciddi sorunlar doğurmayacak şekilde bu talep sağlayıcı tarafından yerine getirilir. Her halükarda bu süre talebin sağlayıcıya yöneltilmesinden itibaren otuz işgünü geçemez. Aksi takdirde tüketici diğer seçimsel haklarını kullanmakta serbesttir.

BAŞKAN – Madde üzerinde Tüketiciler Derneğinin kısa bir görüşünü alalım.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Tüketicilerimizin bugüne kadar kullandığı zaten dört temel hak var. Eğer bunlar hak ise yani bunların kullanılması önünde tekrar “şöyle yapılır veya yapılmaz” gibi bir şey olmaması lazım çünkü tüketici derneğine bir müracaat yapıldığı zaman, mesela diyelim ki diğer haklarını kullanıyor, ihtarname çektiğimiz zaman diyoruz ki onarılması durumunda veya hatta da yenisiyle değiştirilmemesi durumunda fatura bedelini talep edeceğini zaten söylüyor, tüketici zaten oraya yönelmiş oluyor. Burada, hani aşırı güçlükleri beraberinde getirme ve yerine getirmeme gibi durumların gereksiz olduğunu düşünüyoruz. Eski hâliyle kalmasının daha yararlı olduğunu düşünüyoruz.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Sayın Kacır, buyurun efendim.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Sayın Başkanım, bölüm “Ayıplı hizmet” bölümü yani hizmetleri konuşuyoruz, bu hizmetlerin de ayıplı olup olmadığı konusunda tüketiciyi koruyacak tedbirler üzerinde maddeler.

Şimdi, ben kanunun detayına tam vâkıf değilim, alt komisyonda arkadaşlarımız görüştü ama biz bir ön görüşme yaptığımızda ben hatırlatmıştım, burada, o konuda bir bilgi almak isterim.

Hizmet satın alımında en önemli sorunlar daha çok sağlık sektöründe çıkıyor. Sağlık sektöründe hizmetin boyutunu da bilmiyorsunuz, fiyatını da bilmiyorsunuz. Öyle olunca, aldığınız hizmetin ayıplı olup olmadığını da yeterince bilmiyorsunuz. Burada, bir mal satın alırken üzerinde etiketini görüyorsunuz, var ama bu sağlık hizmeti satın alımında etiket de yok. Dolayısıyla, oradaki ikili görüşmelerle vesaire karşı karşıyasınız. Burada tüketiciyi koruyacak ne yaptık diye beni hem arkadaşlarımız bilgilendirirse ya da kurumdan yetkililer bilgilendirirse sevinirim. Yani, fiyatını belirlemesi lazım. Nerede belirleyecek, nasıl ilan edecek, biz ona nasıl vâkıf olacağız, otelcilik hizmeti nedir, kaç paradır, bir ultrason ya da tomografi kaç paradır, doğru mudur, yanlış mıdır, devletin verdiği fiyatın belli bir oranını geçemez, geçti mi, geçmedi mi... Vatandaş bu konuda aslında ciddi manada sıkıntıda. Biz bu tüketici koruma yasası içerisinde mutlaka bunu da düşünerek adım atmalıyız diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Bu konuda...

Buyurun Sayın Bakan.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Evet, ben bir şey söyleyeyim, sonra Genel Müdürümüz açıklasın.

Bu, fiyat etiketleri maddesi var -daha sonra gelecek- hizmetlere ilişkin de bir fiyat listesi olacak. Yani, gittiniz berbere, kuaföre, neyse, bir fiyat listesi olacak ya da hastaneye gittiniz hastanede hangi hizmetlerin hangi ücretlerle yapılacağını listesi olması lazım. Ben bunu söyleyeyim daha detaylı açıklama varsa Genel Müdürümüz açıklasın.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayın Başkanım, Sayın Bakanımızın söylediği gibi, bugün mesela sağlık sektöründe gerçekten ciddi sorunları yaşıyoruz. Özellikle, özel sağlık kuruluşlarının devreye girmesinden sonra bu problem biraz daha boyut kazanıyor. Ancak, Sosyal Güvenlik Kurumu her bir hizmet türü ile ilgili özel sağlık kuruluşlarına, sağlık kurumlarına bir fiyat veriyor, bir fiyat belirliyor. O verilen fiyatın üzerinde bir fiyat hastaneler alamıyor. E, bugün, web sitelerinde hastaneler bu fiyatları açıklayabiliyor. Esasen, yani, kendi mevzuatlarına göre özel sağlık kuruluşları bu tür fiyatları açıklamıyor ama birçok sağlık kuruluşlarının web sitelerinde bunları görebiliyoruz.

Ayrıca, hasta hakları ile ilgili bir bilgilendirme önceden yapılıyor.

Keza, otellerle ilgili de yine, oralaradaki öngörülen hizmetlerle ilgili, tüketicilere önceden, sözleşme kurulmadan önce mutlaka bir bilgilendirme yapılıyor. Yani, bu kanunun başka maddelerinde de bu var, bir bilgilendirme yükümlülüğü kuruluşlara getiriliyor.

Arz ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun efendim.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Şimdi, Sayın Genel Müdürümüzün açıklamalarına göre bu işler yapılıyor ve doğru gidiyor, düzgün gidiyor. Öyleyse problem niye var? Yani, etiket var, olması lazım, açıklanıyor, yok hastanelerde, kimse de farkında değil. O zaman hangi hastane için ne işlem yaptınız bugüne kadar? Ben bunu öğrenmek isterim. Yani, hepimiz hastaneye gidiyoruz, yakınlarımızı da götürüyoruz, bilmiyoruz; kimisinden 200 lira alıyorlar, kimisinden 50 lira alıyorlar fark. Yani, burada, mevcut yasalarda öyle bir şey varsa, uygulanmıyorsa o zaman niye uygulamıyoruz? Yok da buraya koyduysak onun yerini görelim şey yapalım. Yani, hangi işlem kaç paradır onun bir yerinde yazıyordur ama vatandaş onu görmüyor.

BAŞKAN – Evet.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayın Başkanım, şimdi, tabii, biz, burada, ayıplı hizmeti tanımlıyoruz fiyat konusuna girmiyoruz.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Yok, ben genel sordum, ben ayıplı hizmetleri sordum.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Fiyat konusunda eğer... Yani, biz, ayrıca reklam açısından da bakıyoruz. Diyelim ki, sağlık hizmetleri “Biz fark almıyoruz.” diye bir reklam yapıyor da gerçekte fark alıyorsa burada aldatıcı reklamlardan dolayı biz tüketiciyi koruyucu tedbirler alıyoruz, bu hastanelerle ilgili yaptığımız kararları uyguluyoruz. Ya da diyelim ki “Emeklilerden, kamu çalışanlarından fark alınmaz.” diyor fakat buna rağmen fark alıyor. Bu tür uygulamalara biz aldatıcı, yanıltıcı reklam diyoruz. Ancak, orada sunulan hizmetin türü, niteliği ve fiyatlamasıyla ilgili bizim bir karışmamız, bir müdahalemiz olmuyor.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Etiket sormuyor musunuz?

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Etiket sormuyoruz.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Etiket niye sormuyoruz?

BAŞKAN – Ağabey, nereye etiket yapıştıracağız onu söyle.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Hayır, etiketi malın varsa mala yapıştırıcaksın, hizmet varsa hizmeti alanın göreceği yere yazıcaksın.

BAŞKAN – Etiket yapıştırılacak Ünal Ağabey ama nereye yapıştıracağız?

ÜNAL KACIR (İstanbul) – İşte “Şu ameliyatın parası şu, şu iş şu.” Yani, “Bir diş çekme şu kadar para.” Ne ise yani hizmeti alan adam bilecek fiyatını, bilmiyoruz şu anda, bilmiyoruz.

BAŞKAN – Evet, buyurun Sayın Bakanım.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Şimdi, Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; demin de ifade ettim 54’ üncü madde “Fiyat Etiket” başlığını taşıyor, sanıyorum orada da konuşulacak. (1)’inci fıkranın son cümlesi “Hizmetlerin tarife ve fiyatlarını gösteren listeler de bu madde hükmüne göre düzenlenerek asılır.” Asılacak. “Ha, niye gelmedi?” diyorsunuz, bize o yönde bir şikâyet gelmedi yani şikâyet gelirse biz tabii ki onun üzerine gideriz. Siz, herhangi bir hastanede sağlık hizmeti alıyorsunuz, aldığınız sağlık hizmetinde ücretlendirme bakımından bir yanıltıcı, farklı bir uygulama var diye onu iletirseniz biz onunla ilgili gereğini yaparız. Yani, Sağlık Bakanlığı ile birlikte yaparız, doğrudan yaparız ama gelmediği sürece varsayım üzerinde gidip de “Biz geldik buraya bunu denetliyoruz.” şeklinde böyle bir çalışma tarzımız yok.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Gelmemiş öyle bir şey.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Yok, bize ulaşmamış.

BAŞKAN – Evet, peki, teşekkür ederim.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Tüketici dernekleri ne iş yapıyor?

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

16'ncı maddeyi okutuyorum:

Zamanaşımı

MADDE 16- (1) Kanunlarda veya taraflar arasındaki sözleşmede daha uzun bir süre belirlenmediği takdirde, ayıplı hizmetten sorumluluk, ayıp daha sonra ortaya çıkmış olsa bile, hizmetin ifası tarihinden itibaren iki yıllık zamanaşımına tabidir.

(2) Ayıp, ağır kusur ya da hile ile gizlenmişse zamanaşımı hükümleri uygulanmaz.

BAŞKAN – Önerge yok.

Söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

17'nci maddeyi okutuyorum:

DÖRDÜNCÜ KISIM

Tüketici Sözleşmeleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Taksitle Satış

Taksitle Satış Sözleşmeleri

MADDE 17- (1) Taksitle satış sözleşmesi, satıcı veya sağlayıcının malın teslimi veya hizmetin ifasını üstlendiği, tüketicinin de bedeli kısm kısm ödediği sözleşmelerdir.

(2) Tüketicinin, kira süresi sonunda bir malın mülkiyetini edinme zorunluluğunun bulunduğu finansal kiralama sözleşmeleri hakkında da bu Bölüm hükümleri uygulanır.

(3) Taksitle satış sözleşmesi yazılı olarak kurulmadıkça geçerli olmaz. Geçerli bir sözleşme yapmamış olan satıcı veya sağlayıcı, sonradan sözleşmenin geçersizliğini tüketicinin aleyhine olacak şekilde ileri süremez.

BAŞKAN – Evet, önerge yok.

Söz talebi? Yok.

Madde 17'yi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 18'i okutuyorum:

Cayma Hakkı

MADDE 18- (1) Tüketici, yedi gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin taksitle satış sözleşmesinden cayma hakkına sahiptir.

(2) Cayma hakkının kullanıldığına dair bildirimin bu süre içinde satıcı veya sağlayıcıya yöneltilmiş olması yeterlidir. Satıcı veya sağlayıcı, cayma hakkı konusunda tüketicinin bilgilendirildiğini ispat etmekle yükümlüdür.

(3) Satıcı cayma süresi içinde malı tüketiciye teslim etmişse tüketici, malı ancak olağan bir gözden geçirmenin gerektirdiği ölçüde kullanabilir; aksi takdirde tüketici cayma hakkını kullanamaz. Cayma hakkı süresi sona ermeden önce, tüketicinin onayı ile hizmetin ifasına başlanan hizmet sözleşmelerinde de tüketici cayma hakkını kullanamaz.

(4) Tüketicinin, satıcıyı bulduğu finansal kiralama işlemlerinde cayma hakkı kullanılamaz.

BAŞKAN – Evet, madde üzerinde önerge yok.

Tüketici Derneğinden söz talebi var.

Buyurun.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Efendim, 18'inci maddenin (3)'üncü fıkrasında “olağan bir gözden geçirmenin gerektirdiği ölçüde” denilerek verilen bir hakkın bir de kullanılamaz hâle getirilmesi var. Bunun açıklığa kavuşması lazım. Bundan kastedilen “olağan bir gözden geçirme” nedir? Somut olarak tüketici bundan ne anlamalıdır?

BAŞKAN – Peki, Sayın Genel Müdürümüz hemen teknik bir açıklama yapsın.

Buyurun.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayın Başkanım, burada, 18'inci maddede cayma hakkını düzenliyoruz. Yedi günlük cayma hakkı var. Tüketici malı ancak olağan bir gözden geçirmenin gerektirdiği ölçüde kullanabilir. Bu yedi günlük süre içinde bu malı alır, örneğin bir fotoğraf makinesini alır, bir dener çekiyor mu çekmiyor mu, eğer bir ayıp varsa, çalışmıyorsa, çekmiyorsa bunu iade eder; buradaki kastımız bu. Yani, bunu yedi gün boyunca kullanacak anlamı değil.

BAŞKAN – Evet, peki.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Hayır, bu hak değil. O zaman yedi günlük bir hak kullanamaz. Yani, çektiyse kullanma hakkı ortadan kalkıyor sayılır. Burada bir...

HÜSEYİN ÜZÜLMEZ (Konya) – Kullanılmış... Niye, kullanmasın canım.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Ben aldığım bir malı test etmedim ki doğru mudur, yanlış mıdır diye.

BAŞKAN – Yani, evet, test ettiniz, diyelim ki olmadı, çekmedi veya “HD” dediler HD çıkmadı veya “Panoramik çekiyor.” dediler panoramik çekmedi, onu çekmeden bilemezsiniz, onu çekeceksiniz, baktınız “Panoramik” yazıyordu ama panoramik çekim yapmıyor, o zaman ayıplı bir mal olup geri iade edeceksiniz onu.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Ayıplı mal ayrı efendim.

BAŞKAN – Veya işte cayma hakkını kullanacaksınız.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Bu tip haklarda hiçbir gerekçe göstermeden bir hakkın teslimi vardır. Burada, koşullu, şartlı bir teslim var. Yani, bir haftalık gibi görünüyor ama ayıplı olursa kullanılabilir manidardır. Ya, bu bir haksızlık bu hak kullanılsın hak değilse koşula bağlandıysa iyice açıklansın.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Başkanım, bir açıklama yapayım mı?

BAŞKAN – Peki, buyurun Sayın Bakan.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Yani, bu, şu demek değildir: Bir kişi -verilen örnekte fotoğraf makinesini aldı, çocuğunun, kızının düğününü yapacak, gitti orada kullandı, etti, yedi günde dolmamış “Al bunu paramı ver.” böyle bir şey yok. Olağan kullanımla ilgili bir şey ortaya çıkıyorsa yedi gün içerisinde, diyelim ki, yedinci gün ortaya çıktı, götürüp iade edebilecek, aksi takdirde yapamayacak yani bunu. Bu şey değil ki yani tüketicinin, satıcının, esnafın da hakkı var, hukuku var yani. Gelinliği aldı, giydirdi, düğünü de yaptı, sonra da götürdü iade ediyor, böyle bir şey olmaz yani.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Öyle demek istemiyorum Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Tamam.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Şimdi, eski yürürlükteki mevzuatta anında teslim edilmediği zaman alınıyor.

BAŞKAN – Arkadaşlar... Tamam, tamam efendim, bir saniye...

Evet, Sayın Üzülmez buyurun.

HÜSEYİN ÜZÜLMEZ (Konya) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanımız da izah etti, bu mümkün değil. Beyefendinin dediğini yerine getirdiğimiz zaman, ayakkabıyı alacak, bir hafta giyecek istediği yerde “Beğenmedim.” diye geri getirecek, böyle bir şey olmaz.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Öyle değil, öyle demiyoruz efendim.

HÜSEYİN ÜZÜLMEZ (Konya) – Bu madde son derece yerinde bir şeydir. Fotoğraf makinesi alır, çekmiyorsa, televizyon çalışmıyorsa iade eder, kumanda çalışmıyorsa götürür iade eder ama siz bir haftalık sürede kullan kullan “Beğenmedim bunu iade et.” bu olmaz, bu son derece yanlış bir şey.

Teşekkür ederim.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Özür dilerim öyle demek istemiyorum Sayın Başkanım, ne olur bir cümle ekleyeceğim.

BAŞKAN – Ekleyin, buyurun.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Yani, yürürlükte kanunda diyor ki: “Anında teslim” Anında teslim edilmediği takdirde tüketicinin cayma hakkı var. O zaman bu eklensin öbürü kaldırılсын hiç gerek yok çünkü.

BAŞKAN – Tamam.

Buyurun, hanımefendi.

TÜM TELEKOMÜNİKASYON İŞ ADAMLARI DERNEĞİ TEMSİLCİSİ ÇİĞDEM AYÖZGER ÖNAL - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, sayın milletvekilleri; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Bu sözü edilen kanunun 18’inci maddenin başlığına bakılırsa cayma hakkı düzenliyor. Burada, maddenin tamamında, ayıplı mallardan bahsedilmiyor. Onun için, az önce verdiğiniz örnekte olduğu gibi, bir ayakkabıyı alıyorsunuz, altı gün boyunca giyiyorsunuz ve hiçbir ayıplı olmasa dahi tüketicinin cayma hakkı var. Yani, burada düzenlenmek istenen şey, maksat, eğer ayıplı durumlar ise bunun

açıkça söylenmesi gerekir. Bu, tüketicinin keyfi olarak cayma hakkını düzenleyen maddedir. Hukuk tekniği açısından eğer ayıplı mallarsa ayıbın açıkça yazılması icap eder diye düşünüyoruz.

BAŞKAN – Yok, bu cayma hakkıyla alakalı.

Peki, teşekkür ederiz.

TÜM TELEKOMÜNİKASYON İŞ ADAMLARI DERNEĞİ TEMSİLCİSİ ÇİĞDEM AYÖZGER ÖNAL – Burada anlaşılıyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Tamam, şimdi söz vereceğim, yani şeyiniz anlaşıldı.

Bitti değil mi sözünüz?

TÜM TELEKOMÜNİKASYON İŞ ADAMLARI DERNEĞİ ÇİĞDEM AYÖZGER ÖNAL – Evet.

BAŞKAN – Tamam teşekkür ederim.

Sayın Zeybekci, buyurun.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, bu 18'inci maddenin (1)'inci fıkrasında “Tüketici, yedi gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin” cezai şart yani şarta bağlı bir ceza demektense veya Türkçe olarak sadece “ceza ödemeksizin” desek “şartı” kaldırsak oradan daha geniş kapsamlı ve sade olmaz mı?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Yani, olabilir.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – “Şartı” hiç gerekli görmedim, sanki biraz da kafa karıştırıyor gibi.

BAŞKAN – Bu hukukta da kullanılan bir tabir aslında ama.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ama ceza ödendiyse, maddi bir hâle geldiyse artık o bir cezadır. Cezai şart, sözleşmede yazılmış olan maddelerdir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Yani, hukukta cezai şart diye tarif edilmiş bir tarif var, ona istinaden.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Var tabii Başkanım. Artık, o, orada cezai şartlar diye sayıldığı zaman onlar bir şart ama ödenen şey cezadır artık şart değildir.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Bu bölümün başlığı “Tüketici Sözleşmeleri”dir. Yani, tüketici sözleşmesinde bir cezai şart öngörülmüş olabilir, onun için “cezai şart”... Yani, normal, Borçlar Kanunu’nda, Ticaret Kanunu’nda da kullanılan kelimeler buraya da aktarılmış, alınmış. Yani “cezai şart” onun için söylenmiş. Zaten başlığı “Tüketici Sözleşmeleri”dir. Yani, sözleşmelerle bağlantılı bir cayma hakkının kullanılması söz konusudur. Şayet, orada bir ceza şartı öngörülmüşse, ceza şartı, o ödenmeyecek. Düzenleme bunu içeriyor.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Özgümüş buyurun.

ÜMİT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Burada kafamı karıştıran bir konu var da, açıklamaya ihtiyaç var gibi geliyor. Tüketicuyu Koruma Yasası’nda acaba biraz ölçüyü mü kaçırdık?

Şimdi, burada, düşünün ki, mahallenin içerisinde bir tane beyaz eşya satıcısı var, adamın elinde 10 tane buzdolabı, 10 tane fırın, 10 tane televizyon var. Ben ya o adamın rakibi bir firmanın, mağazanın sahibiyim ya da mahallede adamdan gıcık aldım. Mahalleliyi örgütledim, herkes 1'er tane buzdolabı, 1'er tane fırın, 1'er tane televizyon aldı, herhangi bir hukuki durumla karşılaşmamak için de kapağını bile açmadı, evinde götürdü koydu. Şimdi, oradaki esnaf da çok sevindi, 30 tane mal birden sattı, ana firmadan 10 buzdolabı, 10 fırın, 10 televizyonu aldı, çeklerini de ödedi, ben beş gün sonra mahalleliye dedim ki: Tamam artık, onların malı yerine geldi götürüp geri iade edebilirsiniz. Şimdi, hiçbir gerekçe yok, adamın malında ayıp yok, broşüründe, reklamında bir eksiklik yok; adam gitti, batırdık adamı. Burada, oradaki esnafı koruyacak herhangi bir madde, bir şey var mı acaba?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Şimdi, tabii, bu kanun iyi niyetli insanları hedef kitle olarak seçmiş. Kötü niyetli insanlar konusunda eylemlerini düzenleyen ceza kanunudur. Mutlaka o fiillerin Ceza Kanunu’nda bir karşılığı var.

ÜMİT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Burada nasıl olabilir Sayın Bakan?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Yani, sizin söylediğiniz tarzda bir ufuk açarsak yani bu, kazuistik yöntemle, Mecelle gibi “Adam şöyle yaparsa böyle ola, şöyle ederse şöyle cezaya muhatap ola.” diye düzenleme yapmamız lazım. Yani, söylediğiniz çok ekstrem bir şey, hayatın doğasına da aykırı yani.

BAŞKAN – O, organize suçlara girer üstelik.

ÜMİT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Yok canım niye girsin yahu? Tek adam alıyor iade ediyor.

Yani, ben burada şunu anlayamadım: Hiçbir gerekçe göstermeksizin niye cayma hakkı veriyorum? Yani, buzdolabını inceledi, reklamına baktı, broşürüne baktı, her şey tamam, fiyatı da uygun, parayı da verdi, aldı. Eğer, malda bir arıza yoksa, ayıp yoksa, broşüründen farklı bir şey yoksa hiçbir gerekçe göstermeden niye caysın?

BAŞKAN – Gerekçe şu: Şimdi, bazen hanımefendiler gidip alışveriş yapıyor. Eve gidiyor, beyefendi de küplere biniyor, bağırıyor, çağırıyor, mecburen götürüp geri veriyor. Yani, orada hanımefendiler biraz rahatlansın. Tamam?

ÜMİT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Ben bu kanunla istediğim mağazayı batırıyorum.

BAŞKAN – Eyvallah.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Bu düzenleme -tabii ki, her şeyi hatırlamamız mümkün değil- Borçlar Kanunu'nun 255'inci maddesinde aynı içerikte yer alıyor “Yedi gün içerisinde iade...” Yani, bu Tüketici Kanunu'nda, tüketici hakları bakımından o düzenleme aynen buraya alınmış. Burada dediğiniz gibi sonuca yol açacak bir uygulama olmaz diye düşünüyoruz.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Lehinde mi, aleyhinde mi konuşacaksınız?

TÜKODER GENEL BAŞKAN YARDIMCISI AYSEL CAN EKŞİ – Lehinde efendim.

BAŞKAN – Lehindeyse tamam zaten, oylayacağım şimdi, yeterli müzakere oldu, vakitten kazanalım.

18'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

19'uncu maddeyi okutuyorum:

Temerrüt

MADDE 19- (1) Taksitle satış sözleşmelerinde tüketicinin taksitleri ödemede temerrüde düşmesi durumunda, satıcı veya sağlayıcı, kalan borcun tümünün ifasını talep etme hakkını saklı tutmuşsa, bu hak ancak satıcı veya sağlayıcının bütün edimlerini ifa etmiş olması, tüketicinin de kalan borcun en az onda birini oluşturan ve birbirini izleyen en az iki taksidi veya kalan borcun en az dörtte birini oluşturan bir taksidi ödemede temerrüde düşmesi halinde kullanılabilir. Satıcı veya sağlayıcının bu hakkı kullanabilmesi için tüketiciye en az otuz gün süre vererek muacceliyet uyarısında bulunması zorunludur.

(2) Muaccel kılınan taksitlerin hesaplanmasında faiz, komisyon ve benzeri masraflar dikkate alınmaz.

BAŞKAN – Evet, madde üzerinde söz talebi yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 20'yi okutuyorum:

Erken Ödeme

MADDE 20- (1) Tüketici, borçlandığı toplam miktarı önceden ödeyebileceği gibi vadesi gelmemiş bir ya da birden çok taksit ödemesinde de bulunabilir. Her iki durumda da satıcı veya sağlayıcı, tüm faiz veya komisyon aldığı durumlarda ödenen miktara göre gerekli faiz ve komisyon indirimini yapmakla yükümlüdür.

BAŞKAN - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

21'inci maddeyi okutuyorum:

Diğer Hususlar

MADDE 21- (1) Tüketicinin taşınır bir malın satış bedelini önceden kısmı kısmı ödemeyi, satıcının da bedelin tamamen ödenmesinden sonra satılanı tüketiciye teslim etmeyi üstlendikleri ve ödeme süresi bir yıldan daha uzun veya belirsiz olan sözleşmeler hakkında Türk Borçlar Kanununun ön ödemeli taksitle satış hükümleri uygulanır.

(2) Sözleşmenin zorunlu içeriği, tüketici ile satıcı ve sağlayıcının hak ve yükümlülükleri, cayma hakkı, erken ödeme ile diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

22'nci maddeyi okutuyorum:

İKİNCİ BÖLÜM

Tüketici Kredileri

Tüketici Kredisi Sözleşmeleri

MADDE 22- (1) Tüketici kredisi sözleşmesi, kredi verenin tüketiciye faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında ödemenin ertelenmesi, ödünç veya benzeri finansman şekilleri aracılığıyla kredi verdiği veya kredi vermeyi taahhüt ettiği sözleşmeyi ifade eder.

(2) Kredi kartı sözleşmeleri, faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında, ödemenin üç aydan daha uzun süre ertelenmesi veya benzer şekilde taksitle ödeme imkânı sağlanması halinde tüketici kredisi sözleşmesi olarak değerlendirilir. Ancak bu durumda uygulanacak faiz oranı kredi kartı sözleşmesi uyarınca belirlenen orandan fazla olamaz.

(3) Tüketici kredisi sözleşmesi yazılı olarak kurulmadıkça geçerli olmaz. Geçerli bir sözleşme yapmamış olan kredi veren, sonradan sözleşmenin geçersizliğini tüketicinin aleyhine olacak şekilde ileri süremez.

BAŞKAN – Madde üzerinde önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

23' üncü maddeyi okutuyorum:

Sözleşme Öncesi Bilgilendirme Yükümlülüğü

MADDE 23- (1) Kredi verenin ve varsa kredi aracısının, tüketiciye, teklif ettikleri kredi sözleşmesinin koşullarını içeren sözleşme öncesi bilgi formunu, sözleşmenin kurulmasından makul bir süre önce vermesi zorunludur.

BAŞKAN – Evet, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

24' üncü maddeyi okutuyorum:

Cayma Hakkı

MADDE 24- (1) Tüketici, on dört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin tüketici kredisi sözleşmesinden cayma hakkına sahiptir.

(2) Kredi veren, cayma hakkı olduğu konusunda tüketicinin bilgilendirildiğini ispat etmekle yükümlüdür. Cayma hakkının kullanıldığına dair bildirimim cayma hakkına süresi içinde kredi verene yöneltilmiş olması yeterlidir.

(3) Cayma hakkını kullanan tüketicinin krediden faydalandığı hallerde, tüketici, anaparayı ve kredinin kullanıldığı tarihten anaparanın geri ödendiği tarihe kadar olan sürede tahakkuk eden faizi en geç cayma bildirimini kredi verene göndermesinden sonra otuz gün içinde geri öder. Bu süre içinde ödeme yapılmaması halinde tüketici kredisinden cayılmamış sayılır. Faiz, akdî faiz oranına göre hesaplanır. Tüketiciden, hesaplanan akdî faiz ve bir kamu kurum veya kuruluşuna veya üçüncü kişilere ödenmiş olan masraflar dışında herhangi bir bedel talep edilemez.

BAŞKAN – Evet, madde üzerinde önerge yok.

Söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 25' i okutuyorum:

Faiz Oranı

MADDE 25- (1) Belirli süreli tüketici kredisi sözleşmelerinde faiz oranı sabit olarak belirlenir. Sözleşmenin kurulduğu tarihte belirlenen bu oran tüketici aleyhine değiştirilemez.

(2) Tüketici kredisi sözleşmelerinde, akdî faiz, efektif yıllık faiz veya kredinin toplam maliyetinin yer alması durumunda, kredi tutarı faizsiz olarak sözleşme süresinin sonuna kadar kullanılır. Efektif faiz oranı, olduğundan düşük gösterilmişse, kredinin toplam maliyetinin hesaplanmasında esas alınacak akdî faiz oranı, düşük gösterilen efektif faiz oranına uyacak şekilde yeniden belirlenir. Bu hallerde ödeme planı, yapılan değişikliklere göre yeniden düzenlenir.

BAŞKAN – Madde üzerinde önerge yok.

Söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

26' ncı maddeyi okutuyorum:

Sözleşmede Değişiklik Yapılması

MADDE 26- (1) Belirli süreli kredi sözleşmesinin şartları, tüketici aleyhine değiştirilemez.

(2) Belirsiz süreli kredi sözleşmelerinde faiz oranında değişiklik yapılması halinde, bu değişikliğin yürürlüğe girmesinden otuz gün önce, tüketiciye kâğıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla yazılı olarak bildirilmesi zorunludur. Bu bildirimde, yeni faiz oranının yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ödemelerin tutarı, sayısı ile aralıklarının değişmesine ilişkin ayrıntılara yer verilir. Faiz oranının artırılması halinde, yeni faiz oranı geriye dönük olarak uygulanamaz. Tüketici, bildirim tarihinden itibaren en geç altmış gün içinde borcun tamamını ödediği ve kredi kullanmaya son verdiği takdirde faiz artışından etkilenmez.

BAŞKAN - Madde üzerinde önerge yok.

Söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

27'nci maddeyi okutuyorum:

Erken Ödeme

MADDE 27- (1) Tüketici, vadesi gelmemiş bir veya birden çok taksit ödemesinde bulunabilir veya kredi borcunun tamamını erken ödeyebilir. Bu hallerde kredi veren, erken ödenen miktara göre gerekli tüm faiz ve diğer maliyet unsurlarına ilişkin indirim yapmakla yükümlüdür.

(2) Belirli süreli kredinin erken ödenmesi durumunda kredi veren erken ödeme tazminatı talep edebilir. Bu tazminat, erken ödeme ile kredi sözleşmesinin sona erme tarihi arasındaki sürenin bir yılı aşmaması durumunda erken ödenen kredi tutarının binde beşini, bir yılı aşması halinde ise erken ödenen kredi tutarının yüzde birini aşamaz. Erken ödeme tazminatı, tüketicinin erken ödemesi ile kredi sözleşmesinin sona erme tarihi arasındaki dönemde ödemesi öngörülen faizin tutarını aşamaz.

(3) Aşağıdaki durumlarda erken ödeme tazminatı talep edilemez:

- a) Bir kredi ödeme garantisi sağlamayı amaçlayan sigorta sözleşmesi kapsamında yapılan erken ödemeler.
- b) Kredili mevduat sözleşmesi kapsamında yapılan erken ödemeler.
- c) Erken ödeme tutarının on iki ay için yirmi bin Türk Lirasını aşmaması durumunda yapılan erken ödemeler.

BAŞKAN – Evet, önerge yok.

Söz talebi?

Sayın Zeybekci, buyurun.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Sayın Başkanım teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, bu 27'inci maddenin (2)'nci fıkrasında "Belirli süreli kredinin erken ödenmesi durumunda kredi veren erken ödeme tazminatı talep edebilir." doğru ama "bunun kredi miktarının binde 5'i" veyahut da işte "...bir yılı aşması halinde ise erken ödenen kredi tutarının yüzde birini aşamaz." demek, bu çok büyük rakamlara gidebilir. Bunu vazgeçtiği faizin bir rakamına denk getirsek, yani feragat ettiği demeyeyim de kaybettiği bölüm orada faiz, faizden oluyor, para kazançtan oluyor, onun bir oranını denk getirirsek daha adil olur diye düşünüyorum. "Yüzde 1'i" veya "Binde 5'i" dendiği zaman bu milyonluk rakamlarda, milyarlık rakamlarda korkunç büyük rakamlar hâline gelebilir. Tabii, tüketici kredilerinde bu başka bir şey olabilir ama tüketici kredilerinde de çok büyük rakamlara gidenler var.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakanım.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Şimdi, bu, şu: Şimdi, biliyorsunuz, bankalar para toplar, parayı satarlar. Yani, finans kuruluşları bilançolarını bu faaliyetlerine göre belirlerler.

Şimdi, diyelim ki, işte, kaynaklarının önemli bir kısmını tüketici kredilerine tahsis etmiş, kredilendirmiş ve süreye bağlamış. Öyle bir durumda olduğu için tüketiciler bu kredilerini erken ödüyor ve ilişkiyi bitiriyorlar. Burada bankaların düzeni bozulabilir. Dolayısıyla, bu düzeni korumak amacıyla, tüketicinin korunmasını da öngörmek suretiyle burada bir denge kurulmuş. Bu denge... Ödenecek miktar da erken ödeme miktarı üzerinden hesaplanıyor ama hiçbir hâlde erken ödemeye öngörülen süre arasında ödenmesi gereken faizi de aşamaz. İki tür sınır konmuş burada. Dolayısıyla, bu düzenlemede hakkaniyete aykırı veya tüketicileri zarara sokucu bir sonuç doğmuyor.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Evet, madde üzerinde bir söz talebi daha var.

Sayın Ayhan buyurun.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Şimdi, burada, benim ifade etmek istediğim şey şu: Şayet, bu erken ödemesinden dolayı tüketicinin cezalandırılmasını anlamakta güçlük çekiyorum. Yani, daha öncede bunu Komisyon sırasında da dile getirdim. Burada

da bize gerekçe olarak öne sürülen olay, daha önceden bağlantılarının bankaca yapılmış olduğu ve bu nedenle bir maliyetinin olduğu, bu maliyet değişikliğinin -banka açısından- menfi olabileceği gibi bir cevap aldık. Ama her ne pahasına olursa olsun önceden ödeme gibi bir yükümlülüğü yerine getiriyor. Şimdi, burada oranın belirlenmesi biraz sıkıntılı. O günkü şartlarda oran farklı da olabilir diye düşünüyorum. Biraz daha açıklama yaparsak memnun olurum.

Teşekkür ederim.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Bu açıklamamda tekrarlayacağım yani ben söylediklerimi.

Yani, şimdi, siz, kredi kullanıyorsunuz, binlerce kişi olabilir bankanın bu amaçla kullanmayı planladığı kredileri kullandınız, bir takvime bağlandı, takvim öngörülüyor. Dolayısıyla, banka o alana tahsis ettiği parasını o takvim içerisinde başka bir amaçla kredi düzenlemesi yaparak kullanamayacak ama siz bunu sonlandıryorsunuz. Sonlandırdığınız andan itibaren banka bu mevduatını hemen değerlendirmesi mümkün değil. Dolayısıyla, burada bir denge kurulmaya çalışılmış.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Burada şöyle bir şey olabilir mi: Banka bu erken ödemeler esnasında sözleşmeyi yaparken yani bankanın da kredi maliyetini dikkate alarak işte erken ödemelerde mesela en azından belirli tarihler koyarak erken ödemede ne uygulayabileceğini ifade etmesi sözleşmelerde mümkün olabilir mi diye düşünüyorum.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Yani, mümkündür tabii, o bankanın kendi içinde...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Ama öyle bir şeyi buraya dercetmek uygun mu? Onu söylemek istiyorum.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Hayır, zaten, burada, bu kadar alır diye bir şey yok, en fazla alabileceği kısmı biz belirlemişiz, sıfır da olabilir, hiçbir şey almayabilir de, belki de rekabet ortamı onu belirleyecek hiç almayacak da. Biz, azami... “Bu kadar alırsın.” demiyoruz.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – İşte, belirsizlik hoş değil, benim ifade etmek istediğim.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Ama “Şuraya kadar alabilir.” diye bir düzenleme yapmışız.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ederim, sağ olun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Genel Müdür de bir açıklama yapacak ilave olarak.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ RAMAZAN ERSOY – Sayın Başkanım, şimdi, tabii...

BAŞKAN – Pardon, Sayın Genel Müdürüm, bir saniye...

Sayın Susam’ın da sorusunu alalım, beraber açıklayalım.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, burada, Sayın Bakanın gerekçelerinin haklı noktalarda olabilmesi için bir şey daha ihtiyaç var. Yani, tüketicinin erken ödemesini cezalandırmayacak bir anlayış anlamında, hani (c) fıkrası var ya “Erken ödeme tutarının on iki ay için yirmi bin Türk Lirasını aşmaması durumunda yapılan erken ödemeler.” Yani, 20 bin liralık yıllık ödeme dediğiniz aylık taksit olarak 1.500 lira civarı gibi bir şeye geliyor. Bunun miktarı artırılarak öbür türlü yani... Bu nerede kullanılıyor çoğunlukla? Faizlerin düşmesinde faiz anlaşması yapmış olan bir firma, faiz düştü, gidiyor kapatıyor, başka alıyor oradan, buraya gelip bunu kapatıyor, böylece de sistemde bir haksız rekabet oluşuyor. Ama Tüketici Kanunu’nda burada tüketicinin kullanabileceği miktarlar bellidir. Firmalarla tüketiciyi ayırabilme anlamında bu (c) şıkkındaki erken ödeme tutarını yıllık 20 bin Türk lirasından mesela 50 bin liraya çıkartabiliriz. Diğerlerinde “erken ödeme” dediğimiz bir cezai şart, faiz artışlarından gelebilecek, böyle sistemi zorlayabilecek şeyleri de önleyebilmesi açısından yararlı olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRÜ RAMAZAN ERSOY – Sayın Başkanım, biz tabii, bu düzenlemeyi yaparken AB uygulamalarını da dikkate aldık. 20 bin lira bugün ortalama tüketicinin kullandığı, kullanabileceği yıl içinde bir rakam. Dolayısıyla 20 bin liranın altındaki erken ödemeler için zaten bankalar bir erken ödeme tazminatında bulunamayacak. Yani bunun hakkaniyete uygun olduğunu, makul olduğunu düşünüyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Zaten “Yüzde 90 da 20 binin altındaymış.” diyor banka temsilcisi.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Tüketici kredisi alıyor 200 bin lira beş yıllık.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRÜ RAMAZAN ERSOY – O konut finansmanı.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Madde üzerinde başka söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

Temerrüt

MADDE 28- (1) Belirli süreli kredi sözleşmelerinde tüketicinin taksitleri ödemede temerrüde düşmesi durumunda, kredi veren, borcun tamamının ifasını talep etme hakkını saklı tutmuşsa, bu hak ancak kredi verenin bütün edimlerini ifa etmiş olması, tüketicinin de birbirini izleyen en az iki taksiti ödemede temerrüde düşmesi halinde kullanılabilir. Kredi verenin bu hakkı kullanabilmesi için tüketiciye en az otuz gün süre vererek muacceliyet uyarısında bulunması zorunludur.

(2) Muaccel kılınan taksitlerin hesaplanmasında faiz, komisyon ve benzeri masraflar dikkate alınmaz.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi? Yok. Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer maddeyi okutuyorum:

Sigorta Yaptırılması

MADDE 29- (1) Tüketicinin yazılı veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla açık talebi olmaksızın kredi ile ilgili sigorta yaptırılamaz. Tüketicinin sigorta yaptırmak istemesi halinde, istediği sigorta şirketinden sağladığı teminat kredi veren tarafından kabul edilmek zorundadır. Bu sigortanın kredi konusuyla, meblağ sigortalılarında kalan borç tutarıyla ve vadesiyle uyumlu olması gerekir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi? Yok. Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

30'uncu maddeyi okutuyorum:

Bağlı Krediler

MADDE 30 - (1) Bağlı kredi sözleşmesi; tüketici kredisinin münhasıran belirli bir malın veya hizmetin tedarikine ilişkin bir sözleşmenin finansmanı için verildiği ve bu iki sözleşmenin objektif açıdan ekonomik birlik oluşturduğu sözleşmedir.

(2) Ekonomik birliğin varlığı;

a) Satıcı veya sağlayıcının tüketici için krediyi finanse ettiği,

b) Üçüncü bir tarafça finanse edilmesi durumunda, kredi verenin kredi sözleşmesinin imzalanması veya hazırlanması ile ilgili olarak satıcı veya sağlayıcının hizmetlerinden yararlandığı,

c) Kredi veren tarafından belirlenen bir mal veya hizmetin verilmesinin kredi sözleşmesinde açıkça belirtildiği, durumlarından en az birinin varlığı halinde kabul edilir.

(3) Tüketicinin mal veya hizmet tedarikine ilişkin sözleşmeden cayması ve buna ilişkin bildirimin cayma süresi içerisinde ayrıca kredi verene de yöneltilmesi halinde, bağlı kredi sözleşmesi de herhangi bir tazminat veya cezai şart ödeme yükümlülüğü olmaksızın sona erer.

(4) Bağlı kredilerde, mal veya hizmet hiç ya da gereği gibi teslim veya ifa edilmez ise satıcı, sağlayıcı ve kredi veren, tüketicinin satış sözleşmesinden dönme veya bedelden indirim hakkını kullanması halinde müteselsilen sorumludur. Tüketicinin bedelden indirim hakkını kullanması halinde bağlı kredi de bu oranda indirilir ve ödeme planı buna göre değiştirilir. Tüketicinin sözleşmeden dönme hakkını kullanması halinde, o güne kadar yapmış olduğu ödemenin iadesi hususunda satıcı, sağlayıcı ve kredi veren müteselsilen sorumludur. Ancak, kredi verenin sorumluluğu malın teslim veya hizmetin ifa edildiği tarihten itibaren, kullanılan kredi miktarı ile sınırlı olmak üzere bir yıldır.

BAŞKAN – Madde üzerinde önerge var, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısının 30 uncu maddesinin 2 nci fıkrasının c bendinin aşağıdaki gibi eski haline getirilmesini teklif ve arz ederiz.

Mustafa Öztürk

Bursa

Hüseyin Üzülmaz

Konya

Halil Mazıcıoğlu

Gaziantep

c) Belirli bir mal veya hizmetin verilmesinin kredi sözleşmesinde açıkça belirtildiği durumlardan en az birinin varlığı halinde kabul edilir.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi?

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Söz konusu bendin eski haline getirilmesi suretiyle "ekonomik birliğin varlığı" karinesine amaca uygun biçimde bütünlük kazandırılması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Sayın Susam, söz talebiniz? Buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Önergelerin biraz açılmasını istiyorum. Hükûmet tarafından da bu önergelere nasıl bakıyorlar, açılmasını rica ediyorum.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Oğuz açıklasın bizden.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TİCARİ REKLAMLAR VE İLANLAR DAİRE BAŞKANI OĞUZ ŞAHİN – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; bu okunan önergede Hükûmetten gelen tasarıyı tekrar geri döndürmüş olduk. Orada biz biraz daha belki açıklayıcı olsun diye...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Hangisinde, hangi önergede?

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TİCARİ REKLAMLAR VE İLANLAR DAİRE BAŞKANI OĞUZ ŞAHİN – (c) ile ilgili söylüyorum şu anda, şu anda okunan önergeyle ilgili eski hâline getirmiş olduk yani o başka hususları da etkilediği için eski hâline gelmesi anlam bütünlüğü açısından daha doğru olacak diye düşündük. Verdiğimiz önergenin içeriği odur yani, kanun tasarısını eski hâline getirmiş olduk.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bu önerge üzerinde mi efendim?

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Evet, bu önerge üzerinde.

BAŞKAN - Buyurun hemen, çok kısa.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Belki açıklığa kavuşsun diye istiyorum.

Şimdi, bağlı kredilerdeki yapı üçlü bir yapı. Burada kredi veren tarafından belirlenen bir mal ve hizmetin verilmesinin kredi sözleşmesinde açıkça belirtildiği durumlarda en az birinin varlığıyla ikili bir yapı mı kastedilmek isteniyor? Kastedilmek istenen bu mudur?

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Evet, orada biliyorsunuz, yani yatırım bankalarının işleyişinden kaynaklanan birtakım hususlar var, onu 35'inci maddede düzeltmiştik, bir sonraki önergede de ona uygun bir önergemiz var, onu düzeltiriz.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Şimdi, tüketici krediyi alırken bütün bankalardan, istediği bankalardan alma hakkı varken bağlı kredilerde de üçlü bir yapı söz konusu olduğuna göre bu ikili yapının buraya tekrar konulmuş olması tüketici lehine bir durum değildir, onu söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Tüketicinin alternatiflerini artıracak bir durum.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, açıklama istememin nedeni bu. Ondandır gelen 5'inci maddede de niyet ortaya çıkmış. Burada gene, alt komisyonda da konuştuğumuz gibi, bir farklılık yaratıyorsunuz katılım bankalarına. Bu anlamıyla, eski hâline döndürme değil bu. Burada katılım bankalarının işlemini Tüketici Kanunu'nun dışına çıkarma ve onlarla ilgili müteselsilliği devre dışı bırakma noktasına geliyor diye düşünüyorum. Onun için bunlara karşı olduğumuzun altını çizmek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bir söz talebi vardı, ben de verdim ama buradan göremedim kimin söz istediğini.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Burada şimdi, üç tane önerge var, bir karışıklık olmasın, bir (c) fıkrasına ilişkin, bir de 5'inci madde ilavesi var, bir de 4'üncü maddeye bir düzeltme var "Ancak"la başlayan.

BAŞKAN – Şimdi, bizim okuduğumuz (c) fıkrasıyla alakalı.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Onunla bağlantılı ilave beşinci fıkra önerisi var değil mi?

BAŞKAN – Evet, bir (c) var, şey var, üç tane önerge var Sayın Bakanım.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – “Ancak”tan itibaren başlayan cümleye bir düzeltme yapalım.

BAŞKAN – Bir tane Ömer Bey’in önergesi var. Üç tane önerge var.

Tabii yani sen Mehmet Ali Susam, çekince boşluğu doldurdu arkadaşlar.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ama işte o zaman biz tartışacağız, biz bunlarda mutabık kaldık diye çekiyoruz önergeleri, şimdi yeniden konuyu tartışma noktasına getiriyorsunuz.

BAŞKAN – Evet yani bir konuşalım bunu, doğru.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TİCARİ REKLAMLAR VE İLANLAR DAİRE BAŞKANI OĞUZ ŞAHİN – Sayın Başkanım, burada verilen önergeler kesinlikle şu şekilde yorumlanmamalı: Katılım bankalarını biz kanun kapsamı dışına çıkartıyor değiliz. Zaten bir önceki maddelerde de katılım bankalarının da bu kanun kapsamında olduğuna ilişkin bir önerge verilmiş ve kabul edilmişti, öncelikle onu hatırlatmak istiyorum.

Bir de, burada diyoruz ki: “Sadece katılım bankaları da değil, bir mal veya hizmeti tüketici kendisi belirlemişse ve bu mal veya hizmeti almak için bankadan kredi almışsa bu bağlı kredi sayılmaz.” Ama katılım bankalarının kendisinin belirlediği bir mal ve hizmetle ilgili veya diğer bankaların verdiği kredilerin hepsi bu kanun kapsamında olacaktır ve sorumlu olacaklardır. Katılım bankaları da, bir daha tekrar etmek istiyorum, vermiş olduğu bağlı kredilerle ilgili kesinlikle sorumlu olacaklardır, onu bertaraf eden herhangi bir şey yok burada.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Niye katılım bankalarını söylüyor Bakan Bey şimdi?

BAŞKAN – Evet efendim, bu (c) bendine Sayın Bakanım katılıyor musunuz?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Burada bir sapma yok.

Buradaki şey şu, bunu farklı anlıyorsan ben açıklayayım, ben şöyle anlıyorum: Ben gidiyorum bir katılım bankasına, diyorum ki: “Ben şunu satın alacağım, bunu finanse et.” Ben diyorum, ben alacağım bu ürünü. Böyle bir düzenleme varsa bu bağlı kredi olmaz, bu hükümden bağlı kredi değil, bunun prosedürü başka ama ben ürünü belirtmiyorum, katılım bankası herhangi bir ürünü pazarlıyorsa, taksitlendiriyorsa orada bir bağlı kredi ilişkisi var. Bu, bu ayrımı yapıyor. Ürünü seçen tüketici, satın almayı isteyen tüketici olduğu hâllerde farklı bir prosedüre tabi olması doğal, bu açıdan da bize göre bir mahzuru yok, katılıyoruz.

BAŞKAN – Hükûmetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/787 esas numaralı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısının 30 uncu maddesinin dördüncü fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ömer Selvi

Mustafa Öztürk

Niğde

Bursa

“(4) Bağlı kredilerde, mal veya hizmet hiç ya da gereği gibi teslim veya ifa edilmez ise satıcı, sağlayıcı ve kredi veren, tüketicinin satış sözleşmesinden dönme veya bedelden indirim hakkını kullanması halinde müteselsilen sorumludur. Tüketicinin, bedelden indirim hakkını kullanması halinde bağlı kredi de bu oranda indirilir ve ödeme planı buna göre değiştirilir. Tüketicinin sözleşmeden dönme hakkını kullanması halinde, o güne kadar yapmış olduğu ödemenin iadesi hususunda satıcı, sağlayıcı ve kredi veren müteselsilen sorumludur. Ancak, kredi verenin sorumluluğu; malın teslim veya hizmetin ifa edilmediği durumlarda satış sözleşmesinde veya bağlı kredi sözleşmesinde belirtilen malın teslim veya hizmetin ifa edilme tarihinden, malın teslim veya hizmetin ifa edildiği durumlarda malın teslim veya hizmetin ifa edildiği tarihten itibaren, kullanılan kredi miktarı ile sınırlı olmak üzere bir yıldır.”

BAŞKAN – Sayın Selvi, buyurun önerge sahibi.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Kıymetli hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Vekilimiz, Sayın Susam bir açıklama istemişti bu önergelerle ilgili, bu önergede benim ilk imzam var. Bu, alt komisyon toplantısı esnasında da görüşülmüştü, burada bir önergeyle düzeltmemiz gerektiğine karar vermiştik. Buna yönelik bir önergeydi. Önergemiz şunu ifade etmektedir: Dördüncü fıkranın başında müteselsil sorumluluğu mal ve hizmetlerin hiç ya da gereği gibi teslim ve ifa edilmediği durumlardan bahsediyorduk. Fakat bu fıkranın son cümlesinde, “ancak”la başlayan cümlede sadece ve sadece

sorumluluğun sanki gereği gibi teslim veya ifa edilemediği durumlara yüklüyordu. Hiç ifa edilemediği, hiç teslim edemediği durumlarda bir açıklama yoktu. Bu noktayı açıklamak için, aydınlatmak için, daha anlaşılır hâle getirmek için biz bu önergeyi verdik.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ben de açıklaması için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, kayda geçmiştir.

Sayın Bakanım...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Ya, biz katılıyoruz. Benzer düzenleme 35'inci maddede de var, açıklığa kavuşturmuş; teşekkür ediyorum, katılıyorum.

BAŞKAN – Peki efendim.

Hükûmetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bir diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısının 30 uncu maddesine 5 inci fıkra olarak aşağıdaki şekilde bir fıkra eklenmesini teklif ve arz ederiz.

Mustafa Öztürk

Hüseyin Üzülmaz

Halil Mazırcıoğlu

Bursa

Konya

Gaziantep

(5) “Kredi veren ile satıcı veya sağlayıcı arasında belirli bir malın veya hizmetin tedarikine ilişkin bir sözleşme olmaksızın, tüketicinin kendisi tarafından belirlenen malın veya hizmetin bedelinin kredi veren tarafından ödenmesi suretiyle kullandırılan krediler bağlı kredi sayılmaz.”

MUSTAFA ÖZTÜRK (Bursa) – Sayın Başkanım, biraz önce Sayın Bakanımın da bahsettiği gibi 35'inci maddede bağlı kredi tanımına uygun olarak düzenlemeyi 30'uncu maddede de yapmış olduk bu önergeyle.

BAŞKAN – Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ben bu değerlendirmeye katılmadığımı, bu değişikliğin doğru olmadığını, bu çerçevede içerisinde de bir ayrıcalık tanındığını düşünüyor ve önergeye ret oyu kullanacağımı açıklıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Hükûmet katılıyor mu efendim?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Biz katılıyoruz Sayın Başkan, demin açıkladığım gerekçeyle. Ürünün tüketici tarafından önerilip satın alınması şeklindeki uygulamaları kapsar, diğer işlemleri kapsamaz, katılıyoruz.

BAŞKAN – Hükûmetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Başka önerge yoktur.

Kabul edilen önergeler doğrultusunda 30'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

31'inci maddeyi okutuyorum:

Diğer Hususlar

MADDE 31- (1) Belirli süreli kredi sözleşmesine ilişkin bir hesap açılması ve bu hesaptan sadece kredi ile ilgili işlemler yapılması durumunda, tüketiciden bu hesaba ilişkin herhangi bir isim altında ücret veya masraf talep edilemez. Bu hesap, kredinin ödenmesi ile kapanır. Ancak, açılan hesap üzerinden başka işlemler yapılması ve tüketicinin hesabın kapatılmasına yönelik talebi olmaması durumunda hesap kapatılmaz.

(2) Tüketicinin açık talimatı olmaksızın, belirli süreli kredi sözleşmesi ile ilişkili bir kredili mevduat sözleşmesi yapılamaz.

(3) Kart çıkaran kuruluşlar, tüketicilere yıllık üyelik aidatı ve benzeri isim altında ücret tahsil etmedikleri bir kredi kartı türü sunmak zorundadır.

(4) Sözleşme öncesi bilgilendirme, sözleşmenin zorunlu içeriği, kapsam dışı sözleşmeler, tüketici ile kredi verenin hak ve yükümlülükleri, cayma hakkı, erken ödeme, efektif yıllık faizin hesaplanması tüketici kredilerine ilişkin reklamların zorunlu içeriği, fesih hakkının kullanılması, temerrüt, kredinin devri, bağlı kredi ile diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi? Yok. Önerge yok.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Söz talebi var.

BAŞKAN – Var mı söz talebi? Sizin hemen çok kısa açıklamanızı alayım.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Çok kısa söyleyeceğim efendim.

31'in (1)'inci maddesinin son cümlesi “Tüketicinin hesabının kapatılmasına yönelik talebi olmaması durumunda hesap kapatılmaz.” diyor. Tam tersine tüketici zaten bu hesaptan haberdar değil yani dilekçe verip kapatılması talebi olmaz. Hesap bitmişse otomatik olarak kapanması gerekir, bu hesaptan tüketicinin sorumlu tutulmaması için. Kart çıkaran kuruluşların da yani yıllık aidatı olmayan bir kartın tüketiciye verilmesinin hiçbir faydası yoktur. Biz 2008 yılında zaten Tüketici Konseyinin de taraf olduğu, Bakanlığın da prensip olarak kabul ettiği tüketicilerden yıllık üyelik aidatının bir defa alınacağına, ondan sonra hiç alınmayacağına ilişkin ilke kararı vardı, bu hep böyle bilindi ama sonradan ücretsiz bir kartın çıkarılması isteniyor. Oysa mesela kredi kartları plastik bir kart olmanın yanı sıra elektronik çip içermektedirler, uzun sürede bankalar bir şekilde yine taksitli satış yönünde veya puan yükleme yönünden ücretli hâle getirebileceklerdir ve Türkiye’de tüketicilerin büyük çoğunluğu yaşamını taksitli satış üzerinden yaptığı için zaten Banka Kartları ve Kredi Kartları Yasası’nda tanımladığı bir karta ihtiyacı vardır ve bu “ücretsiz kart” dediğiniz şey tüketicinin beklentilerine yanıt vermemektedir. Olmasındansa olmamasını tercih ederiz ya da 5.000 liraya kadar olan limit kullanan yoksul tüketicilerin bundan muaf tutulması lazım çünkü kredi kartı zaten kayıt içinde bir satış gerektiriyor, devlete vergi getiriyor. Eğer onlar neden bu kadar istiyorlar bilemiyorum ama eğer mutlaka alınacaksa devlet bunu karşılansın yani bu kredi kartından...

BAŞKAN – Kredi kartı mı, kredi mi bu?

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Kredi kartı, ücretsiz bir kredi kartı.

BAŞKAN – 31’inci madde.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – 31’in (3)’üncü fıkrasında: “Kart çıkaran kuruluşlar, tüketicilere yıllık üyelik aidatı ve benzeri isim altında ücret tahsil etmedikleri bir kredi kartı türü sunmak zorundadır.” Bu kredi kartının tüketiciye faydası yok eğer taksit yapamıyorsa, taksitli kullanamıyorsa... Büyük bir çoğunluk zaten taksitli bir hayata alıştırmış durumda. Bunu kaldırdığınız zaman zaten bu kredi kartları konusunda piyasada çok ciddi bir sorun karşımıza çıkacaktır.

BAŞKAN – Anladım yani siz diyorsunuz ki: “Hem taksitli satış yapalım hem de kart ücreti ayrıca ödemeyelim.”

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Zaten alınıyor yani kredi kartının aktif faizinin yüksek olması, gecikme faizinin olması, devletin de bundan vergiden yararlanıyor olması, birçok avantajları var, bu avantajlar zaten sağlanıyor. Bir de her yıl tüketiciye kiralar gibi kart aidatının alınması hakkaniyete uygun değil.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, bu maddenin (1)’inci fıkrasındaki “hesabın kapatılmaması”ndan murat nedir, konusunu Bankalar Birliğinin açıklaması lazım. Az önce bir örnek gösterdi tüketiciler, bir tüketici hesabında para bitmiş, sıfırlanmış, bir yıl içerisinde hesap işletim ücreti adı altında, bir buçuk yıl neyse, sürekli para alınmış. Hesapta hiçbir işlem yok yani ne para yatırmış, ne para çekmiş, ne bir ödeme yapmış...

BANKALAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ KUBİLAY AYKOL – Ekstre gönderim ücreti...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ekstre gönderim ücreti... Sıfır bakiyeli bir hesaba “ekstre gönderim ücreti” diyorsun, hesap kapanmıyor, ekstre gönderdim hiçbir işlem olmayan şeye her ay 3 lira 97 kuruş para alıyorsun, bu doğru değil. Yani burada madem işlem görmedi, kapansın. Hesap açmak çok zor iş değil ki, beş dakikalık iş. Hesap açmanın da maliyetini alıyorsun zaten, neyse, nasıl yapıyorsan. O anlamıyla bence bu tür suistimalleri önleme anlamında ekstre gönderdim...

BAŞKAN – Yalnız, burada şöyle bir şey... Ben de bir şey söyleyebilir miyim Sayın Bakanım.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Estağfurullah.

BAŞKAN – Şimdi, belirli süreli krediye ilişkin hesap açılması ve hesaptan sadece kredi ile ilgili işlemler yapılması durumunda, hesabınız bir tek onunla ilgiliyse, tüketicilerden bu hesaba ilişkin herhangi bir isim altında ücret veya masraf talep edilemez.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Evet.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Devam edelim.

BAŞKAN – Bu birinci kısım, bunu koy bir tarafa...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Bu çok önemli bir düzenleme bir defa.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Orasına itirazımız yok.

BAŞKAN – Bu hesap kredinin ödenmesiyle zaten kapanıyor, kurtuluyor, o da bitti. Ancak siz bu hesabı başka herhangi bir işlemlerde de kullanıyorsanız eğer bunun kapatılması için dilekçe vermeniz lazım. Onu söylüyor, başka bir şey yok.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ama işte...

BAŞKAN – Onu kapatamaz ki, siz başka bir şey için de kullanıyorsunuz aynı hesabı, onu banka kapatamaz.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Hayır, siz aynı hesabı diğer banka işlemleri dolayısıyla da kullanıyor iseniz kapanmaması lazım.

BAŞKAN – Onu kapatamaz zaten.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ama bakın, “Ben kullanıyorum” demiyor burada, okuyunsana. “Ancak açılan hesap üzerinden başka işlem yapılması veya tüketicinin hesabının kapatılmasına yönelik talep olmaması” yani “yaptığı anlam” demiyor.

BAŞKAN – Şartı var ama.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Hayır.

BAŞKAN – Şart var burada bakın.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Talebi olmaması durumunda...

BAŞKAN – “Tüketicinin hesabının kapatılmasına yönelik talebi olmaması durumunda...”

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bakın, o cümleyi doğru anlayalım, bir hukukçu gözüyle bakın. Yani işlem yapılması hâlinde tamam.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Şöyle diyebiliriz, bu çok dolambaçlı gitmiş yani ifadesinde bir şeylik var, bir yanlışlık var.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Aynen.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – “Ancak aynı hesap üzerinden tüketici başka işlemler de yapmış olması hâlinde tüketicinin rızası olmadan kapatılamaz.”

BAŞKAN – Doğrusu odur. O da odur, onu demek istiyor, ben öyle anladım.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ama öyle anlaşılıyor. Öyle yapalım.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Anlamı bu.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Anlamını o hâle açık hâle getirdim. Öbür türlü hiç işlem yapmasa da hesabın devamı ve hesap üzerinden tüketiciye bir yük getirilmesinin devamı olur.

BAŞKAN – O zaman şöyle yapalım: “Ancak açılan hesap üzerinden tüketicinin başka işlemler yapması hâlinde tüketicinin hesabının kapatılmasına yönelik talep olmaması durumunda hesap kapatılmaz.”

Bunu sözlü önergeyle düzeltelim mi efendim?

ÖMER SELVİ (Niğde) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Bu konuyla ilgili mi Sayın Selvi?

Lehte mi, aleyhte mi?

ÖMER SELVİ (Niğde) – “Aleyhte” diyelim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Aleyhte olursa vereceğim, lehte olursa vermeyeceğim.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Sayın Başkanım, bu alt komisyonda da gündeme gelmiş sıkıntılardan biri, ben bunu dile getirmiştım.

Burada şöyle bir durum söz konusu olabilir: Hesap özel bir sebep için açılıyor, açıldıktan sonra o hesap üzerinden kredi borçları yatırılıyor, o esnada da çok basit bir işlem yapıyor tüketici. Yaptıktan sonra unutuyor o işlemini ve bir süre sonra kredi borcu bittikten sonra bu hesabın otomatikman kapanacağını düşünürken hesap otomatikman kapanmıyor, aradan birkaç zaman geçiyor, “hesap işletim ücreti, hesap işletimsizlik ücreti” ismi altında veya başka isimler altında bir anda oraya ücretlendirme veya bir fiyatlandırma yapılıyor. Böyle bir şeyin önüne geçmek adına şöyle bir teklifim var benim: “Rızası olarak kapatmamak” değil de, “Tüketicinin onayıyla açık tutulur, eğer bir işlem yapıldıysa açık tutulması için tüketicinin onayının alınması gerekir diye koyarsak buraya otomatikman onun hesabını kapatma noktasına geldiğinde... Banka kredi borcu bitti fakat burada bir işlem yapılmış, o zaman benim burada bunu açık tutmam için tüketicinin onayını almam gerekir diye gerekli prosedürü işletir, belki bu yazılı bir şekilde dilekçeyle olur ya da sözlü, telefonda kayıtlarla olur. Bunu yaptıktan sonra tüketici “Hayır, tamam, ben o işlemi yaptım ama ben artık bu

hesaba devam etmek istemiyorum, bu hesabı kapatmak istiyorum.” derse kapatılır, eğer “Ben bu hesabı kullanacağım, bu hesap madem açılmış, tekrar bu hesabı kapatırıp uğraşıp da tekrar başka bir hesap açtırmak yerine bu hesap üzerinden işlemlerimi devam ettireceğim” derse onayını alır ve açık tutar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Bu daha mı derli toplu oldu ne Sayın Bakan?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Benim de o zaman burada önerim şu, hangisini yaparsanız yapın, takdir sizin: Bu hesap, tüketicinin yazılı onayı yoksa kredinin ödenmesiyle kapanır. Tüketicinin hesabın açık tutulması yönünde yazılı bildirimi olmadığı takdirde kredinin ödenmesiyle kapanır.

BAŞKAN – Evet, efendim, başka bir hesap açacaksa açsın. Değil mi?

Öyle dediler “Başka bir hesap zaten açarım.”

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Tamam, okey.

Sözlü düzeltiyoruz bunu.

BAŞKAN – Sözlü olarak nasıl düzeltiyoruz?

“Bu hesap kredinin ödenmesiyle kapanır.” Bitti, burada keselim mi efendim?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – “Bu hesap, tüketicinin yazılı istemi yoksa veya talebi yoksa kredinin ödenmesiyle kapanır.”

İki cümleyi birleştiriyoruz.

BAŞKAN – Son hâlini okutalım, bir okuyalım son hâlini okuyabilirsek.

KOMİSYON UZMANI BEYHAN HAMURCU – “Ancak açılan hesap üzerinden başka işlem yapılması ve bu hesap tüketicinin yazılı talebi olmadığı takdirde kapatılır.”

Başkanım, bu şekilde olmaz aslında. Sayın Bakanımızın dediği gibi o cümleyi sadece o şekilde ekleyebiliriz. İkisini birleştirdiğimiz zaman sıkıntı olur.

“Bu hesap tüketicinin yazılı talebi olmadığı takdirde kapatılır.” dersek daha sade olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Son şeklini okuyorum...

BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun...

BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım; efendim, zaten burada tüketicinin lehine çok önemli bir düzenleme gelmiş. Bu tüketici bu hesaptan maaş ödemesi, fatura ödemesi ve başka bir sürü işlem yapıyor olabilir ve tüketiciye gittiniz, “Ben bu hesabı açık tutayım mı, tutmayayım mı?” diye sordunuz, tüketiciye ulaşamadınız, tüketiciden böyle bir bilgi gelmedi, o sıra içerisinde hesap ödemeleri verdi; tüketicinin aleyhine bir sürü gelişme olur burada, uygulamada milyonlarca ilişki var bankalar açısından. Zaten tüketici kendi bilinciyle bu hesapta başka işlemleri de yapıyor ise bu hesap açık kalacak ve birinci cümlede tüketici hesabının kapatılmasına yönelik talebi olmaması durumunda bu hesabın kapatılmaması Bankacılık Kanunu’ndan da geliyor. Hiçbir hesabı tüketicinin isteği olmadan kapatamaz bankalar. Çünkü o işlem üzerinden, o hesap üzerinden yüzlerce talimat vermiş olabilir. Dolayısıyla bankalarla tüketici arasındaki ilişkiyi daha da karmaşık hâle getiririz. Sayın Bakanımızın söylediği gibi açılan hesap üzerinden başka işlemler yapılmaması durumunda hesabın kapatılması talebi olmamasıyla ilgili cümle belki doğru olur, aksi takdirde tüketiciye “Sen bunu kapatacak mısın, kapatmayacak mısın?” diye sor. Ondan yanıt gelmediğinde durum ne olacak? Ulaşamadınız, o da verdi bütün fatura ödemelerini, hesap ödemelerini, bunun üzerinden gitti. Aleyhe bir sürü gelişme olabilir efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

TÜDEF BAŞKANI SITKI YILMAZ – Sayın Başkanım, söz konusu ettiğimiz hesap, kredili mevduat hesabıdır. Zaten, 1 Eylül tarihi itibarıyla, tüketicinin, bankalardan hangi hizmeti istiyorsa her hizmet için ayrı ayrı bir sözleşme imzalama hakkı var. Bu nedenle benim kredim sona ermişse, bu kredi hesabı üzerinden başka bir hesap yapacaksam onu tüketicinin iradesine bırakalım, bu kapanmış olsun. Açılmasında, kalmasında bir maksat yok çünkü zaten ücret alınmıyor. Alınmayan bir hizmet için başka bir...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – “Ancak”tan sonraki cümleyi koymasak ne olur?

BAŞKAN – İşte onu koymuyoruz.

Sayın Bakan, buyurun.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) -Tüketicinin aksine yazılı talebi olmaması hâlinde kredinin ödenmesiyle kapanır. “Ancak”tan sonraki cümleyi kaldırılıyorsunuz. Biraz da tüketici... Elini cebine koyup dolaşmasın adam ortada.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – O, bu hesabın içine koyuyorsunuz “ancak.” “Ancak”ı da kaldırılıyorsunuz değil mi?

BAŞKAN - Son hâlini komisyona okuyorum, lütfen takip edelim.

Buyurun.

KOMİSYON UZMANI – “Bu hesap tüketicinin aksine yazılı talebi olmaması hâlinde kredinin ödenmesiyle kapanır.”

BAŞKAN – Evet, onu nereye getiriyoruz? Bu hesap...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) - “Bu hesap”tan sonra.

BAŞKAN – “...kapanır. “Ancak” kısmını siliyoruz.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – “Ancak”tan sonraki kısmı kaldırılıyoruz.

BAŞKAN – “Ancak açılan hesap üzerinden başka işlemler yapılması ve tüketicinin hesabının kapatılmasına yönelik talep olmaması durumunda hesap kapatılmaz.” cümlesini siliyoruz. “Bu hesap”tan itibaren o metni yazıyoruz.

Peki, bu sözlü önergeyle birlikte düzeltilmiş hâlini, 31’inci maddeyi oylarınıza...

TÜKODER GENEL BAŞKAN YARDIMCISI AYSEL CAN EKŞİ – Oylamaya geçmeden bir öneride bulunabilir miyim Sayın Başkan?

BAŞKAN – Buyurun.

TÜKODER GENEL BAŞKAN YARDIMCISI AYSEL CAN EKŞİ – Şimdi, Bankalar Birliğinden kişinin söylediği üzerinden ben devam etmek istiyorum.

BAŞKAN – Hayır, yok. Şöyle yapayım: Bu şekli sizi tatmin etti mi?

TÜKODER GENEL BAŞKAN YARDIMCISI AYSEL CAN EKŞİ – Şimdi, daha iyi bir önerim olacağı için dinlemenizi rica ediyorum.

BAŞKAN – O zaman onu söyle.

TÜKODER GENEL BAŞKAN YARDIMCISI AYSEL CAN EKŞİ – Önerimi söylüyorum zaten. “Ancak açılan hesap üzerinden başka işlemler yapılması durumunda hesabın açık tutulması talebi olması durumunda hesap kapatılmaz.”

BAŞKAN – Tamam. Peki, teşekkür ederiz.

Sizin de bir öneriniz var.

Buyurun.

BANKALAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ KUBİLAY AYKOL – Şimdi, uygulamada mevcut hâliyle kabul edersek şöyle bir husus gündeme gelebilir: Bir tüketicisiniz. Aynı hesabı tüketici kredisi ödemesi için cari hesap açtırdınız. Bir de bu hesaba bir otomatik ödeme talimatı verdiniz faturalarınız için. Şimdi, hesaptan müşterinin iradesi ile işlemler yapılmakta ancak o arada müşteriden tekrar bir talep alınmadığı durumda, süregelen bir hayat var; o zaman ben bu cari hesabı kapatırsam müşterilerimizin faturaları karşılıksız kalır ve sıkıntıya yol açar. O nedenle, eğer mümkün ise...

BAŞKAN – Peşin peşin al. Adama o krediyi verdiğin zaman başka bir hesap da yapacaksa peşin peşin o izni al. Tabii canım, alırsın yani, onu düzenlersiniz.

Peki, bu kabul edilen sözlü önergeyle birlikte maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan, bölüme de geldik, bugün bitirelim isterseniz.

BAŞKAN – Peki.

Sayın Bakanım...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Yalnız benim şöyle bir mazeretim var.

BAŞKAN - Size söz vereyim.

Buyurun efendim.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Çok teşekkür ediyorum tabii başta Başkan size ve üye arkadaşlarımıza, katkı verenlere. Benim yarın Antep programım var; daha önce belirlenmiş, mecburen gideceğim, orada bir fuar açılışı sözümüz de var. Buna yarın devam ederseniz, Bakan Yardımcısı arkadaşımızın iştirakini yeterli görürseniz... Yani sitem etmeyin yalnız bize. Yoksa ben çok önemsiyorum bunu.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, arkadaşlarımız da ilginize, alakanıza çok teşekkür ediyoruz. Kanun üzerindeki hassasiyetinizi de biliyoruz.

Yarın programımıza biz on buçuktan itibaren Bakan Yardımcımız ve ilgili bürokrat arkadaşlarla birlikte devam etmek üzere toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 17.35